

ILZE AUZIŅA
AIRA PRIEDĪTE
ARVILS ŠALME

LATVIEŠU VALODAS PRASMES PAMATLĪMENIS

7–10 gadus veciem skolēniem
11–15 gadus veciem skolēniem

UDK – 811.174`24
Au985

Auziņa, I., Priedīte, A., Šalme, A.

Latviešu valodas prasmes pamatlīmenis: A0 (pirmslīmenis), A1, A2. 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2019.
88 lpp.

Metodiskā līdzekļa izstrādē piedalījusies Ligita Grigule

Zinātniskā konsultante *Dr. philol.* Inita Vītola

Recenzente *Dr. philol.* Vita Kalnbērziņa

Korektore Ieva Nagle

Metodiskajā izdevumā „Latviešu valodas prasmes pamatlīmenis: A0 (pirmslīmenis), A1, A2. 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem” raksturoti latviešu valodas apguves un lietojuma jautājumi atbilstoši Eiropas Padomes izstrādātajai A0, A1, A2 valodas prasmes līmeņu apraksta specifikācijai 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem.

Izdevumā ietverts valodas prasmes līmeņu vispārīgs apraksts, norādīti valodas apguves mērķi, uzdevumi un raksturots mācību saturs, kā arī piedāvāts A0, A1 un A2 valodas prasmes līmeņu apraksts norādītajām skolēnu vecumgrupām. Tabulās, kas atspoguļo tādas valodas apguves aspektus kā komunikatīvās darbības un stratēģijas, starpniecība un starpniecības stratēģijas un ar valodu saistītās kompetences, sniegts valoddarbības veidu, valodas pamatprasmju un palīgdarbību detalizēts raksturojums.

Apraksts ir adresēts lingvodidaktikas speciālistiem (skolotājiem, mācību grāmatu autoriem, pētniekiem) un izglītības darba organizatoriem. Metodisko līdzekli var veiksmīgi izmantot arī paši valodas apguvēji. Apraksts ļauj latviešu valodas prasmes līmeņus samērot ar atbilstošiem prasmju līmeņiem citās valodās; tas palīdzēs efektīvāk organizēt valodas apguves procesu, kā arī izstrādāt noteiktiem līmeņiem atbilstošas mācību programmas, mācību līdzekļus un pārbaudes darbu sistēmu.

Vāka noformējuma autore Vanda Voiciša, SIA „Idea lex”

Maketu izstrādājusi Vanda Voiciša, SIA „Idea lex”

© LVA, 2019

© Ilze Auziņa, Aira Priedīte, Arvils Šalme, 2019

© Vanda Voiciša, vāka un maketa dizains, 2019

ISBN 978-9984-829-69-2

ILZE AUZIŅA
AIRA PRIEDĪTE
ARVILS ŠALME

LATVIEŠU VALODAS PRASMES PAMATLĪMENIS

PIRMSLĪMENIS

A0

PAMATLĪMENIS

A1, A2

7–10 gadus veciem skolēniem
11–15 gadus veciem skolēniem

7–10
GADI

11–15
GADI

Latviešu valodas aģentūra

2019

SATURS

IEVADS	6
1. VALODAS APGUVES LĪMEŅU APRAKSTA MĒRĶIS, UZDEVUMI UN SATURS	8
2. VALODAS PRASMES PAMATLĪMENIS (A0, A1, A2) UN TĀ APAKŠLĪMEŅI	10
3. VALODAS PRASMES LĪMEŅI, TO KRITĒRIJI 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM	12
4. SKOLĒNU VALODAS PRASMES LĪMEŅU APRAKSTA UZBŪVE UN SATURS	13
5. VALODDARBĪBAS VEIDI, VALODAS PAMATPRASMES UN PALĪGDARBĪBU RAKSTUROJUMS VALODAS PRASMES APRAKSTA TABULĀS	16
6. LATVIEŠU VALODAS PRASMES PAMATLĪMEŅA APRAKSTS 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM	21
6.1. Komunikatīvās darbības un stratēģijas	21
6.1.1. Mutvārdu runas uztvere (valoddarbības veids – klausīšanās) <i>1. tabula. Klausīties prasmes apraksts</i>	21
6.1.2. Rakstveida teksta/runas uztvere (valoddarbības veids – lasīšana) <i>2. tabula. Lasītprasmes apraksts</i>	35
6.1.3. Teksta uztverē (klausīšanās un lasīšanas kā receptīvu darbību īstenošanā) izmantojamās palīgdarbības <i>3. tabula. Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei</i>	42
6.1.4. Mutvārdu saziņa (valoddarbības veids – runāšana) <i>4. tabula. Runātprasmes apraksts</i>	43
6.1.5. Rakstveida saziņa (valoddarbības veids – rakstīšana) <i>5. tabula. Rakstītprasmes apraksts</i>	54

6.1.6. Saziņa tiešsaistē	56
6. tabula. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē	
6.1.7. Mutvārdu runas izveide atbilstoši komunikācijas mērķim un tematam	59
7. tabula. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)	
6.1.8. Mutvārdu dialogs un saziņas partneru mijiedarbība	68
8. tabula. Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā	
6.1.9. Rakstveida runas/teksta izveide atbilstoši komunikācijas mērķim un tematam	70
9. tabula. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē	
6.1.10. Rīcības stratēģija saziņas (kā produktīvas darbības) īstenošanā: izmantojamās palīgdarbības	73
10. tabula. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts	
6.2. Starpniecība un starpniecības stratēģijas	74
6.2.1. Starpniecības kā komunikatīvās un izzinātājdarbības raksturojums	74
11. tabula. Starpniecības darbību apraksts	
6.3. Ar valodu saistītās kompetences	78
6.3.1. Tekstveide	78
12. tabula. Tekstveides prasmju apraksts	
6.3.2. Lingvistiskā kompetence	80
13. tabula. Valodas prasmju un zināšanu apraksts	
NOBEIGUMS	84
IZMANTOTĀ LITERATŪRA	85

IEVADS

Mūsdienu Eiropas moderno valodu apguves prakse jau vairāk nekā divdesmit gadu balstīta uz noteiktām valodas izglītības nostādņēm, kuras apkopotas Eiropas Padomes izstrādātajā rokasgrāmatā *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR 2001)*. Šis izdevums vēlāk ir tulkots daudzās valodās, t. sk. 2006. gadā latviešu valodā ar nosaukumu *Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana* (turpmāk tekstā – *Pamatnostādnes*).

Plašu informāciju saturošajā avotā tika definēta tobrīd jaunā svešvalodu apguves pieeja, aprakstītas valodas lietotāja vajadzības, prasmes un kompetences, raksturots valodas lietošanas konteksts, saziņas tēmas un situācijas, sniegta izpratne par mūsdienīgām mācību programmām, mācību līdzekļiem, uzdevumiem un aplūkoti daudzi citi ar moderno valodu apguvi saistīti jautājumi.

Īpašu ievēribu pelna *Pamatnostādņēs* piedāvātais valodas prasmes līmeņu apraksts, kurš turpmākajos gados kļūst par nozīmīgu moderno valodu apguves satura plānošanas instrumentu Eiropas Savienībā. Sekojot *Pamatnostādņu* rekomendācijām, svešvalodu apguves praksē ir ieviesta trīs valodas prasmes pamatlīmeņu un vairāku apakšlīmeņu sistēma, kas dod iespēju sistēmiski veidot valodas apguves ceļu no zemākās prasmes pakāpes līdz pat profesionālai valodas lietojuma pakāpei.

Daudzās valstīs, t. sk. arī Latvijā, vēlāk ir izveidots detalizēts valodas prasmes līmeņu apraksts (sk. *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (Auziņa, Šalme 2016a); *Latviešu valodas prasmes līmeņi: augstākais līmenis C1, C2. Vadlīnijas* (Auziņa, Šalme 2016b)). Līdztekus šiem metodiskajiem materiāliem plaši pazīstams arī mācību palīglīdzeklis *Eiropas Valodu portfelis*, ar kura palīdzību katrs var noteikt savu svešvalodas(-u) prasmi un patstāvīgi plānot turpmāko valodas apguves procesu. Tajā ietverta pašnovērtējuma tabula, kas balstīta uz valodas prasmes līmeņu apraksta kritērijiem, resp., vērtēšanas skalas.

Eiropas Valodu portfelis pieejams dažādām vecuma grupām, kā arī noteiktu profesiju un sociālo grupu pārstāvjiem. Latvijā ir izdots skolēniem paredzēts mācību metodiskais palīglīdzeklis valodas prasmes pašpārbaudei A1 un A2 līmenī¹ – *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)* (EVP 2007).

Papildus valodas prasmes līmeņu aprakstiem pieaugušajiem (t. sk. dažādām profesionālajām un sociālajām grupām) vairākās Eiropas Savienības valodās mūsdienās ir pieejami prasmju apraksti skolēniem divos vecumos: 7–10 un 11–15 gadus veciem valodas apguvējiem². Šajā izdevumā var iepazīties ar latviešu valodas prasmes līmeņu aprakstu 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem.

¹ Par Eiropas Valodu portfeļa (EVP) modeļu un citu EVP materiālu izstrādi Latvijā sk. *Eiropas Valodu portfelis. Projekta īstenošana Latvijā* [tiešsaiste]. LVA. [Skatīts 02.10.2019.] Pieejams: <https://valoda.lv/projekti/eiropas-valodu-portfelis/projekta-istenosana-latvija/>

² *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners aged 7–10 Years* [online]. [Cited 2018] Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. [2016?] Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fca>
Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners aged 11–15 Years [online]. [Cited 2018] Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fc9>

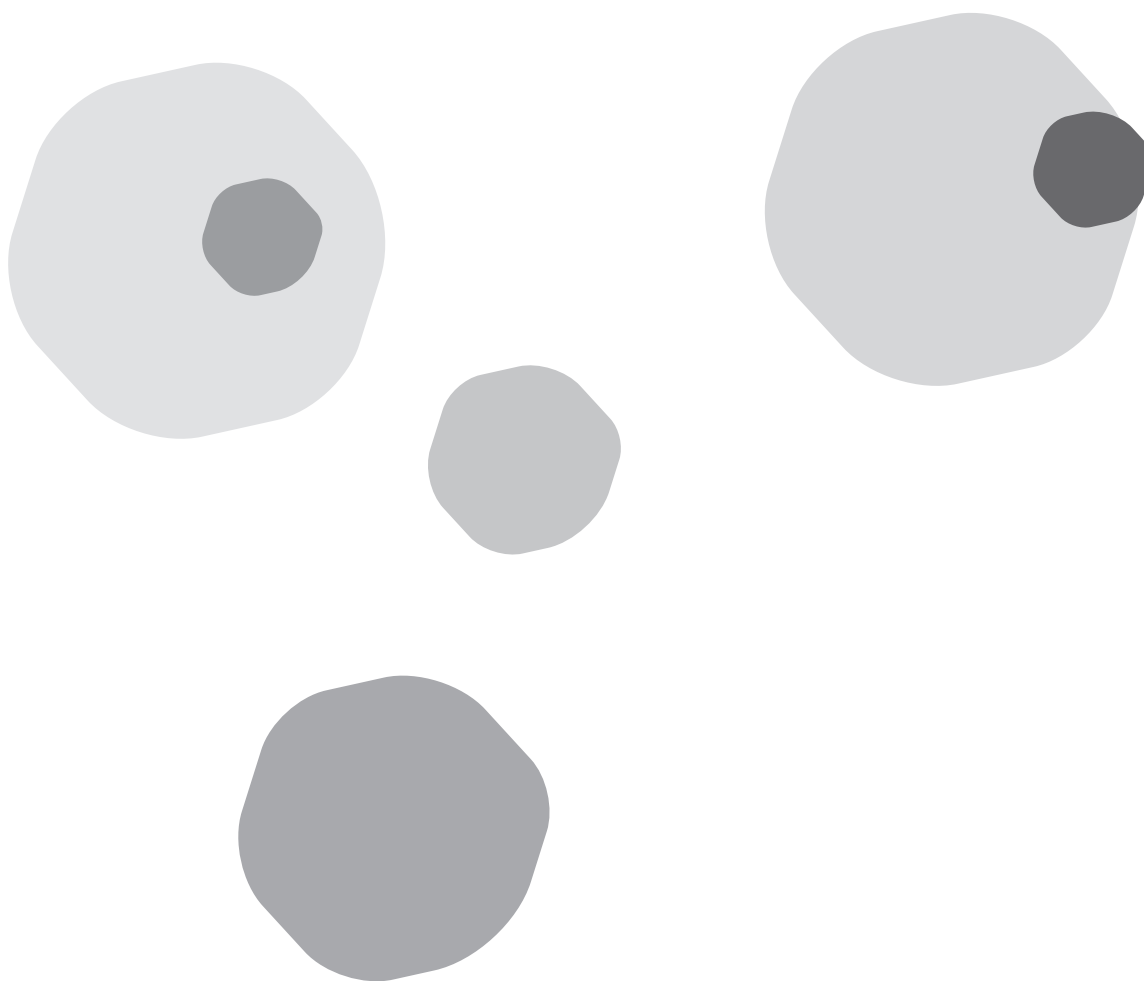
1. VALODAS APGUVES LĪMEŅU APRAKSTA MĒRĶIS, UZDEVUMI UN SATURS

Valodas apguves līmeņu apraksta galvenais uzdevums ir sistematizētā veidā aprakstīt valodas lietojuma prasmes un noteikt valodas snieguma līmeni dažādos valodas apguves posmos. Dalījums līmeņos dod priekšstatu par noteiktas valodas lietojuma sasniegumu pakāpi, izaugsmi un turpmākās apguves perspektīvām, kā arī ļauj objektīvi diagnosticēt un novērtēt valodas prasmi noteiktā izglītības posmā. Līmeņu apraksts atspoguļo „uz darbību orientētu mācību pieeju”. Tās pamatā ir sabiedrības locekļu „valodas lietojums, veicot konkrētas darbības”, resp., valodas lietotājam „noteiktos apstākļos, konkrētā situācijā un specifiskā darbības sfērā jāpilda dažādi uzdevumi” (Pamatnostādnes, 17). Plašākā izpratnē šāds apraksts atbilst mūsdienās valodu apgūvē pazīstamās komunikatīvās un integrētās pieejas saturam. Vienoti kritēriji, kas raksturo dažādu valodu apguves un snieguma attīstības dinamiku, ļauj precīzāk formulēt mācību mērķus, izvēlēties valodu apgūvējiem piemērotākās mācību metodes un skaidrāk noteikt apguves rezultātus.

Kā jau minēts, valodas prasmes līmeņu apraksts sākotnēji veidots pieaugušo valodas lietotāju ikdienas vajadzībām, taču laika gaitā ir piemērots dažādām citām grupām, t. sk. skolēniem, studentiem, atsevišķu nozaru profesionāļiem u. c. Universālā prasmes līmeņu apraksta sistēma nodrošina iespēju veidot noteiktiem apstākļiem un lietotāju grupām atbilstošu līmeņu un apakšlīmeņu sazarojumu – t. s. „kritēriju līmeņus” un „plus līmeņus” (Pamatnostādnes, 27–28, 35–40). Tieši skolēnu grupās ir svarīgi identificēt valodas prasmi detalizētāk, lai nošķirtu zināšanas un prasmes tiem skolēniem, kas valodas apgūvi sāk bez jebkādam priekšzināšanām, no skolēniem, kam valodā ir kaut neliela pieredze un zināšanas. A0 vai A1 programmas izvēle var būt saistīta ar to, vai valodu māca zemē, kur tā ir saziņas valoda, vai tur, kur nav attiecīgas lingvistiskās vides. Pirmajā gadījumā skolēni var būt iepazīnuši apgūstamo valodu sadzīves situācijās, pat ieguvuši noteiktu valodisko pieredzi, bet otrajā gadījumā viņi tiek ievirzīti valodas apgūvē, iepazīstot svešvalodu A0 (pilnīga iesācēja) līmeni.

Atsevišķos gadījumos A0 līmeņa valodas prasme ir saistīta ar netiešu valodas apguvi neformālā vidē, kur skolēnam var būt ļoti niecīgas un fragmentāras zināšanas par jauno valodu.

Tā kā līmeņu apraksts nav noslēgts nemainīgu kritēriju kopums, arī valodas apguves rezultātu nevajadzētu uztvert kā kategorisku, nemainīgu lielumu. Novērtējuma gadījumā aprakstītās prasības ir izpildāmas, „kombinējot intuitīvās, kvalitatīvās un kvantitatīvās metodes” (Pamatnostādnes, 26). Daudzos gadījumos valodas prasmes līmeņa apraksts tiek veidots zināmā mērā subjektīvi, tāpēc vērtējuma „skala, tāpat kā tests, iegūst validitāti saistībā ar kontekstu, kurā tā darbojas” (Pamatnostādnes, 26).

2. VALODAS PRASMES PAMATLĪMENIS (A0, A1, A2) UN TĀ APAKŠLĪMEŅI

Šis izdevums ietver valodas prasmes pamatlīmeņu – pirmslīmeņa A0 (angļu v. *Pre-A1*³), kā arī praksē ierastā pamatlīmeņa A1 *Breakthrough* (angļu v. *izrāviens, sasniegums, resp., izrāviena līmenis*) un A2 *Waystage* (angļu v. *ceļa posms, virziens, kustība uz priekšu, resp., izdzīvošanas līmenis*) aprakstu. Pirmslīmeņa un pamatlīmeņa apraksta strukturālais pamats skolēniem veidots, izmantojot tos pašus pamatprincipus, kāds tas ir pieaugušo mācību sistēmā, taču saturiski piemērots jaunākā vecuma valodas apguvēju zināšanām, prasmēm un vajadzībām.

A0 (pirmslīmenis) ietver pašas vienkāršākās prasmes konkrētās svešvalodas⁴ apguves sākuma posmā skolēniem bez priekšzināšanām. Pieaugušo izglītībā šādu līmeni atsevišķos gadījumos izdala specifiskām valodas apguvēju grupām, piem., analfabētiem un imigrantiem. Šajā līmenī netiek izvirzīti stingri valodas lietojuma kvalitātes kritēriji. Nosacīti pirmslīmeni var dēvēt par svešvalodas apguves pirmsābeces posmu, kurā skolēnam ir svarīgi ieklausīties jaunajā valodā, sākt artikulēt svešās valodas skaņas, apgūt nelielu vārdu krājumu, kā arī praktizēt pirmos soļus saziņā ar apkārtējiem – vienā vārdā vai īsā teikumā nosaukt lietas un parādības sev apkārt, lietot pazīstamas standartfrāzes, jautāt un sniegt īsas atbildes uz ļoti vienkāršiem jautājumiem. Šajā līmenī uzmanība tiek pievērsta runas un klausīšanās prasmju attīstīšanai, tikai nedaudz pieskaroties sarežģītākiem valoddarbības veidiem – lasīšanai un rakstīšanai.

A1 (pamatlīmenis, pirmā pakāpe) – skolēns apliecina gatavību apgūt jauno valodu sistematizētā veidā. Šajā pakāpē viņš iegūst nelielas zināšanas par valodu un mācās šo

³ Dokumentos un metodiskajā literatūrā var atrast dažādus šī līmeņa apzīmējumus un skaidrojumus – *Pre-A1 Starters, A0 Absolute Beginner, A0 Entry level, A1-0* u. c.

⁴ Šeit un turpmāk metodiskajā līdzeklī ar svešvalodu saprasta valoda, kas individam nav dzimtā valoda vai ir uzskatāma par etniskā mantojuma valodu. Šī svešvaloda var būt arī otrā valoda, kas parasti tiek apgūta pēc pirmās (lielākoties dzimtās) valodas. Tradicionāli otro valodu no svešvalodas šķir pēc lingvistiskās vides esamības vai neesamības – ja apkārtējā vidē attiecīgo valodu saziņā nelieto, to uzskata par svešvalodu.

valodu lietot saskarsmē ar citiem saziņas dalībniekiem. Skolēna runu raksturo elementāras valodas gramatiskās formas, viņš prot jautāt un atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par sevi, dzīvesvietu, pazīstamiem cilvēkiem un viņam pašam piederošām lietām, kā arī veidot īsus teikumus, lai izteiktu ikdienas vajadzības. A1 prasmes līmeņa apguves gaitā var sākt arī lasīšanas un rakstīšanas iemaņu sistematizētu apguvi.

A2 (pamatlīmenis, otrā pakāpe) – skolēns pilnveido visas valoddarbības prasmes. Valodas apguvēja vārdu krājums paplašinās, viņš jau patstāvīgi gan runā, gan rakstos prot veidot neliela apjoma tekstu. Lielāks uzsvars ir likts uz valodas sociālajām funkcijām un komunikatīvas darbības praksi ikdienā tipiskās saziņas situācijās, kur jāizmanto vienkāršas pieklājības frāzes (sasveicināšanās, uzrunāšana, uzaicinājuma izteikšana, atbilde uz uzaicinājumu u. c.), jāprot noskaidrot informāciju un apjautāties par saziņas partnera sajūtām un emocionālo stāvokli, kā arī jāprot uzdot jautājumus un atbildēt uz jautājumiem par nozīmīgām tēmām. Šajā līmenī tiek pilnveidota prasme veidot sarunu, piemēram, apspriesties par to, ko darīt, kurp doties, ar ko tikties u. tml.

Pamatlīmenī valodas lietotāja sniegums vēl ir ļoti nepilnīgs. Runātājam ir grūti daudzās situācijās izskaidroties, brīvi izteikties publiskās diskusijās, runāt par specifiskām tēmām (politiku, ekonomiku, kultūru u. c.) un ne vienmēr izdodas vārdos precīzi formulēt savas domas. Valodā vērojamas daudzas gramatiskas kļūdas, interference⁵, neprecīzu vārdu izvēle, neveiklas teikumu konstrukcijas. Ja valodas apguvē tiek izmantota kāda starpniekvaloda, saziņā novērojams šis trešās valodas elementu izmantojums. Valodas lietotājs bieži savu runu papildina ar citiem izteiksmes līdzekļiem vai palīgdarbībām – žestiem, mīmiku, dažādiem runas vizualizācijas paņēmieniem, dzimtās valodas vai starpniekvalodas iestarpinājumiem u. tml.

Sākot valodas apguvi, ļoti svarīgi skolēniem attīstīt izpratni par noderīgām saziņu kompensējošām stratēģijām – pārjautāšanu, runas tempa maiņu, vienkāršāku valodas formu un leksikas lietojumu, arī tulkošanu. Iesācēja līmeni nepieciešams pārvarēt ikvienam, kurš vēlas labi apgūt valodu un sasniegt nākamā – vidējā B1 (*sliekšņa līmeņa*) prasmes. B valodas prasmes līmenis jau nozīmē valodu prast tādā pakāpē, lai no t. s. valodiskās „izdzīvošanas” posma spētu pāriet uz samērā brīvu valodas lietojumu daudzveidīgās saziņas situācijās.

⁵ Interference – dzimtās valodas ietekme uz mērķvalodu tās apguves procesā. Starpvalodu interference rodas dzimtās valodas un apgūstamās valodas sistēmisko atšķirību dēļ un izpaužas valodas lietojumā. Iekšējā interference veidojas vēlākā mērķvalodas apguves posmā, kad iepriekš iegūtas noturīgas prasmes var negatīvi ietekmēt jaunu zināšanu apguvi un radīt kļūdas. (Par to sk. Šalme 2011, 18).

3. VALODAS PRASMES LĪMEŅI, TO KRITĒRIJI 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM

Valodas prasmes līmeņu A0, A1 un A2 aprakstā nošķirtas divas skolēnu vecumgrupas: 7–10 un 11–15 gadus veci valodas apguvēji. Dalījums neizslēdz iespēju jaunākajā grupā iekļaut arī sešgadīgus skolēnus, savukārt pēc 15 gadu vecuma sasniegšanas parasti tiek piemērots pieaugušā valodas lietotāja prasmju apraksts. Abām minētajām vecumgrupām tiek piedāvāti līdzīgi valodas apguves snieguma kritēriji. Tam pamatā ir vispārīgi principi, kas izriet no *Pamatnostādņēm* un valodas prasmes līmeņu apraksta (vērtējuma) pieaugušajiem.

Jāatzīst, ka kritēriju izstrādē Eiropā joprojām nav vienotas nostājas analogiskos citu valodu līmeņu aprakstos – īpaši 7–10 gadu vecumposmā. Valodas prasmes un valodas apguvei izvirzītās prasības var atšķirties, ņemot vērā noteikta vecuma bērnu/skolēnu vispārīgās zināšanas, valodisko pieredzi (individuālo valodu biogrāfiju), dzimtās valodas prasmes attīstību un jaunapgūstamās valodas lietojuma iespējas. Piemēram, gan vienā, gan otrā vecumposmā valodas apguvēji parasti spēj vienādā prasmju līmenī runāt par sevi, apkārtējiem cilvēkiem, interesēm u. tml. Taču atšķirības var būt skolēna vecumam atbilstošā pasaules izpratnes un pieredzes līmenī, atšķirties var viņa zināšanas par saziņas kontekstu, aplūkotajiem jēdzieniem, runas etiķeti un vēl dažiem citiem aspektiem. Tas ietekmē skolēna saziņu sabiedrībā (sociālās darbības joma). Iepērkoties, izmantojot sabiedrisko transportu vai jautājot par kāda objekta atrašanās vietu, ikdienas runas situācijās, valodas uzdevumi lielākoties ir vieni un tie paši, tiek lietotas līdzīgas leksiskās vienības un gramatiskās konstrukcijas.

Ievērojami plašāka pieredze ir nepieciešama, lai sazinātos mācību vidē un pakāpeniski iekļautos izglītības procesā. Līdz ar to vēlākās klasēs būs nepieciešams straujāks valodas apguves progress, jāparedz plašāks valodas lietojuma konteksts, īpaši saistībā ar mācību procesa organizāciju un zināšanu apguvi dažādās mācību jomās. Piemērojot līmeņu aprakstu dažāda vecuma skolēniem, jāņem vērā reālā mācību situācija, skolēnu sagatavotības pakāpe un katram izglītības posmam izstrādātās programmas specifika.

4. SKOLĒNU VALODAS PRASMES LĪMEŅU APRAKSTA UZBŪVE UN SATURS

Skolēnu latviešu valodas kā svešvalodas prasmes pamatlīmeņa, t. sk., pirmslīmeņa, apraksta pamatā ir atzinumi, kas publicēti par šo jautājumu ārvalstīs un Latvijā. Nozīmīgākie avoti ir – *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners. Volume 1: Ages 7–10* (2018) un *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners. Volume 2: Ages 11–15 years* (2018). Savukārt no latviešu valodā pieejamajiem pamatavotiem norādāmi jau ievadā minētie: *Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana* (Pamatnostādnes 2006), *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (Auziņa, Šalme 2016a), *Latviešu valodas prasmes līmeņi: augstākais līmenis C1, C2. Vadlīnijas* (Auziņa, Šalme 2016b); *Mans valodu portfelis. Eiropas Valodu portfelis skolēniem* (EVP 2007).

Valodas prasmes pamatlīmeņa apraksts sakārtots 13 tabulās, kurās valodas apguvēja prasmes līmenis raksturots, ievērojot komunikatīvās darbības (valoddarbības veidus, tiem atbilstošās prasmes) un saziņas stratēģijas, starpniecības un starpniecības stratēģiju lomu valodas apguves procesā, tekstveides prasības, kā arī komunikatīvās kompetences dažādus citus aspektus⁶.

Tabulās doti visu trīs līmeņu (A0, A1, A2 – vertikāli novietotās kolonnas) apraksti, valodas prasmes un skolēnu sniegumu raksturojot detalizētāk vecumposmā 7–10 gadi un 11–15 gadi (horizontālās ailes).

Valodas prasmes apraksta tabulās īpaši izdalīti mācību procesā sasniedzamie rezultāti, kas atspoguļo noteiktā prasmes kritērijā un/vai kritēriju grupā īstenoto, apgūto (*saprot, daļēji saprot, uztver, var sekot, var izteikt, var pastāstīt, prot izsecināt, prot noteikt, prot*

⁶ Par to sk. arī: Pamatnostādnes 2006, 81–82; Auziņa, Šalme 2016a, 187.

izmantot u. c.). Tālāk seko attiecīgās prasmes detalizētāks raksturojums no valodas lietotāja skatpunkta (*es saprotu, es protu, es varu*).

Valodas prasmes aprakstā ir saglabātas jau tradicionāli izdalītās komunikatīvi tematiskās cilvēkdarbības jomas – privātā, sociālā jeb sabiedriskā un izglītības joma.⁷ Šis dalījums gan nenozīmē stingru tematisku norobežojumu, jo saziņas situācijas vienlaikus var būt saistītas ar vairākām jomām, piemēram, skolā bieži runā par daudzām lietām un objektiem, kas aktuāli arī privātās dzīves sfērā (telpas iekārtojums un plāns, mēbeles, kancelejas preces), tāpat ar privāto dzīvi ir cieši saistīta sociālā saziņa, piemēram, pusdienošana mājās vai ēdināšanas iestādē, dažādas brīvā laika nodarbes (spēles, rotaļas, fiziskās aktivitātes) gan mājās, gan ārpus mājas (t. sk. skolā) u. tml. Ikdienas standartsituāciju modelēšanā valodas prasmes aprakstā ievēroti *Pamatnostādnēs* (2016, 48) norādītie saziņas (runas) situācijas komponenti (konteksts):

- › vieta un laiks,
t. sk. dažādas iestādes, institūcijas vai organizācijas – vide, kurā notiek komunikācija⁸ un kas ietekmē saziņas norisi;
saziņas norises vietas iekārtojums, apkārtējās vides elementi (priekšmeti un dzīvas būtnes);
- › dalībnieki, viņu sociālās lomas un veiktās neverbālās darbības, uzvedība saskarsmē ar valodas lietotāju/apguvēju;
- › ikdienas notikumi;
- › sarunas tēmas, teksti, kas raksturīgi konkrētām situācijām.⁹

Arī ieskicēto tēmu izvēlē saglabāta tradicionāla pieeja – nodrošināt skolēnu valodas lietojuma vajadzības. Līdz ar to saturiski iestrādātas šādas saziņas tematiskās grupas:

Es.
Māja un dzīvesvieta, apkārtējā vide.
Ikdiena.
Brīvais laiks, izklaide.
Transports un ceļojumi.
Attiecības ar citiem cilvēkiem.
Mācības.
Iepirkšanās un pakalpojumi.
Ēdieni un dzērieni.
Laika apstākļi.

⁷ Sk. vairāk: Auziņa, Šalme 2016a, 100–101.

⁸ „Saziņa, komunikācija – informācijas vai domu apmaiņa starp personām; informācijas pārraide; mijiedarbības forma, kurā izmanto valodu vai citas zīmes; sazināšanās; sakari; saskarsme. Valodniecībā – sazināšanās, izmantojot valodu.” (VPSV 2007, 344; sk. arī LTSV 2011, 79–80).

⁹ Par runas situāciju un tās komponentiem vairāk sk., piemēram, Lauze 2004, 21–33.

Atbilstoši komunikācijas situācijām un to mērķim valodas apguvējs sastopas ar dažādiem saziņas uzdevumiem:

- › sniegt būtisku informāciju par sevi, savu dzīvesvietu (adrese, tālruņa numurs u. tml.);
- › raksturot sevi, ģimenes locekļus, draugus un citus zināmus cilvēkus (norādot vecumu, raksturojot izskatu, apģērbu, informējot par nodarbošanos, interesēm);
- › nosaukt pazīstamākos priekšmetus savā apkārtnē, raksturot vidi, norādīt objektu atrašanās vietas;
- › noskaidrot minimāli nepieciešamo iepērkoties, izmantojot transporta pakalpojumus, apmeklējot kultūras un sporta pasākumus;
- › raksturot mācību vidi – skolas un klases iekārtojumu, nosaukt mācību priekšmetus un mācību līdzekļus, uztvert mācību uzdevumus, saprast savus pienākumus un veicamos darbus klasē;
- › saprast kultūrvides informāciju, t. sk. skolā, – dažādas norādes, sarakstus, zīmītes, paziņojumus u. c.;
- › uztvert lietišķa satura informāciju – piemēram, vienkāršas sadzīves priekšmetu lietošanas instrukcijas, norādījumus, noteikumus, aizliegumus, brīdinājumus u. c.;
- › pierakstīt īsus tekstus personiskām vajadzībām – piezīmes, īsziņas, zīmītes, apsveikumus, ielūgumus u. c.;
- › sazināties ar citiem, iegūt nepieciešamo informāciju par brīvā laika pavadīšanas iespējām un vaļaspriekiem, kā arī izmantot savas valodas prasmes mākslinieciskās izziņas nolūkos (iepazīt grāmatas, uztvert kinofilmas tematu, izprast un veidot multimodālus tekstus – komiksus, mēmes, afišas, reklāmas u. c.).

Valodas prasmes apraksta tabulās informācija var būt papildināta ar valodas piemēriem – vārdiem, vārdu savienojumiem, frāžu paraugiem, atsevišķiem izteikumiem vai teikumiem, var būt izceltas noteiktas saziņas funkcijas, minētas norādes uz apgūstamo valodas tekstu žanru un veidu.

Padziļinātu informāciju par konkrētiem valodas prasmes apraksta kritērijiem var atrast izdevumā *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (Auziņa, Šalme 2016a) – par leksikas un citu valodas elementu un vienību tematiskajām grupām, saziņas funkcijām un lingvistiskās kompetences jautājumiem. Pēc nepieciešamības norādītajā avotā minētā informācija piemērojama jaunākā vecuma valodas apguvējam.

5. VALODDARBĪBAS VEIDI, VALODAS PAMATPRASMES UN PALĪGDARBĪBU RAKSTUROJUMS VALODAS PRASMES APRAKSTA TABULĀS

Kā ikvienā valodas prasmes līmeņu aprakstā, arī šajā galvenā uzmanība pievērsta četriem valoddarbības veidiem un to pakāpeniskai pilnveidei.

Mutvārdu informācijas uztveres (klausīšanās) līmeņu vispārīgs apraksts sniegts 1. tabulā. Te norādīti arī skolēna sasniedzamie rezultāti: citu personu sarunas uztvere (gan dialogā, gan polilogā), paziņojumu un publiskas informācijas, kā arī audio un video ierakstu uztvere.

Jau sākotnējā valodas apguves posmā skolēnam jāapgūst un pakāpeniski jāpilnveido klausīties prasme un prasme saprast citu personu teikto sarunas laikā. Klausīšanās mērķi var būt dažādi – uztvert informāciju ļoti detalizēti un pilnībā, saprast tekstu kopumā vai saklausīt teiktajā tikai būtiskāko.

A0–A2 līmenī šīs receptīvās valoddarbības apguvei piedāvāts samērā ierobežots aplūkojamo tēmu un jautājumu loks. Šajā posmā daudz svarīgāk ir pievērst uzmanību runas tempam, nevis saziņas saturiskajai daudzveidībai. Runai jābūt lēnai, teikumiem īsiem, teiktais jāpapildina ar neverbālās saziņas elementiem, piemēram, žestiem, darbību demonstrējumiem, vizuālo informāciju.

Saziņa ikdienas pieredzes līmenī nozīmē skolēnam realizēt tādus uzdevumus, lai viņš spētu saprast un apmainīties ar informāciju vecumam un vajadzībām atbilstošās situācijās (sarunās ar draugiem, izpildot noteiktus uzdevumus sabiedriskajā vidē – veikalā, kafējnīcā u. c., kā arī mācību procesā). Ja A0 līmenī skolēni uztver un saprot tikai atsevišķus vārdus un frāzes ļoti lēnā runā, bet citu personu runu polilogā praktiski neuztver – tad, sasniedzot A2 līmeni, valodas lietotājs jau var sekot līdzi runas saturam par pazīstamu tematu un veidot vienkāršu dialogu (arī mācību procesā, skolas vidē).

Iesācējiem sarežģītāk ir uztvert teikto plašākā auditorijā poliloga runas situācijās, kā arī audiovizuālo mediju izpildījumā (diktora skaļrunī pārraidīto informāciju, dažādas informatīvās audio norādes, piemēram, muzejā un tūrisma, kultūras vai mākslas objektos). Ar lielām grūtībām skolēns var uztvert tekstus TV raidījumos, filmās, radiopārraidēs, tādēļ te vēlams sākt mācības ar valodas prasmes līmenim un vecumposmam adaptētiem materiāliem.

Sasniedzot A2 līmeni, var jau izmantot autentiskus informācijas avotus, piedāvājot valodas apguvēja vajadzībām un interesēm piemērotākos: šajā līmenī valodas lietotājs apguvis prasmi uztvert un saprast svarīgākos faktus ziņu un sporta pārraidēs, uztvert sižetu īsās spēlfilmās, animācijas filmās un teātra izrādēs, kā arī informatīvo pamatsaturu audio un video tekstos, kas tiek izmantoti mācību vajadzībām.

Rakstveida informācijas uztvere un apguve (lasīšana) ir raksturota 2. tabulā. Ar lasītprasmes apguvi parasti saprotam iespīstā vai rakstītā teksta satura uztveri, sapratni, izpratni un novērtēšanu. Piedāvāto līmeņu aprakstā nav ietverti detalizēti soļi jeb metodika, kā apgūt lasīšanas tehniku. Šis jautājums jārisina, mācot skaņu atveidi ar burtiem, mācot savienot burtus vārdos, vārdus teikumos un mācoties izprast izlasītā jēgu. Valodas prasmes līmeņu aprakstā vairāk ir akcentēts lasīšanas apguves mērķis, resp., saturiskais aspekts – vai nu tā ir lasīšana informācijas ieguvei (rakstveida norāžu un instrukciju uztvere, informācijas uztvere sarakstē, informatīvo materiālu satura uztvere u. tml.), vai arī lasīšana atpūtai un izklaidei.

Ja raugās uz lasītprasmes apguvi mācību procesā, sistematizētā veidā to būtu jāšāk A1 līmenī. Saprotot burtu un skaņu attiecības, ļoti vienkāršu tekstu skolēns, iespējams, var izlasīt arī pirmslīmenī. Svarīgi, lai lasītprasmes apguve norisinātos ar noteiktu mērķi – uztvert runu/tekstu detalizēti, iegūt kādu konkrētu informāciju vai saprast tikai runas pamatsaturu. Pirmslīmenī skolēns (ja prot lasīt) labākajā gadījumā var saprast tekstu ļoti fragmentāri, turklāt tikai tad, ja to papildina vizuālie satura atklāsmes līdzekļi (kā tas ir komiksos, reklāmā, plakātos, bilžu grāmatās). Valodas apguvējs var uztvert arī vienkāršus vides vai citus informatīvos materiālus, īsus tekstus sarakstē (piemēram, izkārtnes, norādes, ielu nosaukumus, sarakstus, cenu zīmes, apsveikumus utt.). Šajā līmenī netiek izvirzīts noteikums prast lasīt izglītojošus un izklaidējošus tekstus.

Savukārt A1 un A2 līmenī pakāpeniski pilnveidojas lasītprasme un līdz ar to ir arī lielāka izmantojamo tekstu daudzveidība. A2 līmenī skolēns jau lasa un saprot ne vien saturiski pietiekami daudzveidīgus tekstus, kas skar personīgās dzīves sfēru, bet arī informatīvi bagātākus tekstus sabiedriskajā telpā un skolā, kā arī uztver īsa, tematiski pazīstama vēstījuma un apraksta sižetu. Lasīšanas apguvi šajā posmā veicina pārdomāta tekstu izvēle: tiem jābūt interesi izraisošiem un mācībām motivējošiem, piemēram, tie var būt dažāda veida teksti sociālās saziņas vietnēs, saistoši daiļliteratūras avoti un mācību literatūra (izglītojoši informatīvas enciklopēdijas, vārdnīcu šķirkļi, stāsti vēsturē, ģeogrāfijā, literatūrā u. c.), arī dažādu aktuālu ierīču un spēļu apraksti.

Rakstītprasmes pilnveidē šajā vecumposmā mūsdienās liela nozīme ir saziņai tiešsaistē. Izmantojot šo saziņas kanālu, skolēns praktizējas ne tikai rakstīt, bet arī lasīt un uztvert viņam

atrakstīto. Valodas prasmes līmeņu aprakstā detalizēti šī prasme aprakstīta 6. tabulā („Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē”). Lasītprasme un rakstītprasme ļoti vienkāršā formā tiek pilnveidota arī, valodas apguvējam sarakstoties ar kādu e-pastā, iepērkoties tiešsaistē (vecāka gadagājuma skolēni), rakstot komentārus vai izpildot citas darbības noteiktās vietnēs (tālmācības programmās, spēļu un izklaides lapās utt.).

Mutvārdu saziņas (runāšanas) apraksts ietverts 4. tabulā. Valodas prasmes līmeņu aprakstā mutvārdu saziņa aplūkota samērā plaši, jo tā ir dominējošā prasme skolēna valodas attīstībā. Te ir izvirzīti kritēriji, kas raksturo, kā valodas lietotājs prot iesaistīties sarunā, apmainīties ar informāciju, veidot neformālu un lietišķu sarunu – sadzīves situācijās, mācību procesā, telefonsarunā, tiešsaistes komunikācijā u. c.

Runāšana un rakstīšana ir produktīvās darbības, un tās lielā mērā ir saistītas ar prasmi teikto sadzirdēt (klausīšanās), izlasīt (lasīšana) un uztvert.

Teksta veidošana mutvārdu runas formā vai tā atveide rakstos ir iespējama tikai tad, ja runātājs ir valodas elementus un faktus aktīvi uzkrājis – valodu klausījies un lasījis (resp., viņa valodā ir izveidojies un nostiprinājies iedevums¹⁰). Šis princips – secīga un sistēmiska pāreja no receptīvām darbībām uz produktīviem valoddarbības veidiem – iestrādāts arī valodas prasmes līmeņu aprakstā. Tas nozīmē, ka komunikācijas pamattēmas, nozīmīgākās saziņas situācijas un tām atbilstošā valodas funkciju realizācija, kā arī valodas (lielākoties leksisko) līdzekļu izmantojums plašāk izvērst receptīvo darbību sadaļās. Var pieņemt, ka skolēni spēj producēt to, ko iepriekš apguvuši (iedevums), taču praktiski atdevuma (produktīvā) daļa vienmēr ir mazāka, un pilnā apjomā iedevuma apguve prasa vairāk laika.

Mutvārdu runas izpausmes praksē ir ļoti dažādas. Saziņa mutvārdos var notikt neformālā gaisotnē starp pazīstamiem cilvēkiem; formāli, veicot dažādus uzdevumus sabiedriskajā telpā (uz ielas, veikalā, kafejnīcā, kultūras iestādē u. c.); kā arī mācību procesā skolā – gan individuālās sarunās, gan publiski uzstājoties ar kādu mācību priekšlasījumu (A2 līmenī). To var organizēt gan monologa, gan dialoga formā. Plašāk izplatīta ir mutvārdu runas dialoga forma, kas regulāri tiek izmantota ikdienas saziņas situācijās. Svarīgi, lai mācību procesā valodas apguvējs pakāpeniski nonāktu pie dabiska un spontāna runas snieguma un spētu pielāgot savu runu daudzveidīgo saziņas situāciju prasībām.

Viena no nozīmīgākajām receptīvajām runātprasmes darbībām ir jautāt, no tās izriet arī nepieciešamība sniegt atbildi uz konkrētu jautājumu. Pirmslīmenī valodas lietotājs var uzdot tikai ļoti vienkāršus, reproducētus jautājumus un tikpat vienkāršā veidā arī atbildēt. Savukārt A1 un A2 prasmju līmenī paplašinās tēmu loks, pakāpeniski jautājumu struktūra kļūst sarežģītāka un atbildes – izvērstākas. Runātprasme īpaši nozīmīga ir dažādās saziņas situācijās ārpus mājas. Jo agrāk skolēns to apgūst, jo labāk spēs „izdzīvot” valodas lietojuma vidē – uz ielas, veikalā, izklaides vietās, dažādās oficiālās un neoficiālās institūcijās, iestādēs u. c.

¹⁰ Iedevums – lingvistiskā informācija, kas tiek sniegta valodas apguvējam noteikta mācību uzdevuma veikšanai un valodas lietošanas prasmes apguvei un pilnveidei; viss, kas veido mācību saturu. (LTSV 2011, 38)

A2 līmenī jau jāspēj iesaistīties sarunās mācību vidē – jāprot izteikties par mācību jautājumiem, par saviem pienākumiem, veicamajiem darbiem, mācību vai citiem plāniem un ārpusstundu interesēm. Šobrīd mazinājusies mutvārdu loma telefona saziņā, taču palielinās mutvārdu sarunu dažādība tiešsaistē. Šāda (kaut arī attālināta) komunikācijas forma dod iespēju paplašināt valodas apguves veidus – sarunu vizualizēt un runu tuvināt „dzīvajai” sarunai.

Jebkura runa, ikviens mūsu teksts, t. sk. sarunu procesā radītais, veidojams atbilstoši komunikācijas mērķim un sarunas tematam. Valodas prasmes līmeņu aprakstā par šiem jautājumiem runāts 7. tabulā („Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)”). Šeit detalizēti var iepazīties ar runas darbības nolūku, ieskicēts arī runas saturiskais aspekts (aplūkojamie temati), turklāt šie jautājumi skatīti kontekstā ar klausīšanās prasmju aprakstu 1. tabulā.

Rakstveida saziņa (rakstīšana) aplūkota valodas prasmes līmeņu apraksta 5. tabulā. Tur atrodams rakstītprasmes vispārīgs apraksts un kritēriji, kas raksturo prasmi sarakstīties, prasmi fiksēt nepieciešamo piezīmju formā un aizpildīt veidlapas.

Rakstītprasme līdzīgi kā lasītprasme raksturojama divos aspektos – vispirms jāiemācās izteikties rakstu formā, izmantojot īpašas zīmes un noteiktu rakstīšanas tehniku, pamazām nonākot līdz saturiski pilnīga rakstveida teksta izveidei. Vēlāk jau sistēmiski apgūstami pareizrakstības (ortogrāfijas un interpunkcijas) jautājumi, stilistikas jautājumi, kā arī tekstveides un teksta noformēšanas prasības.

Rakstītprasmes apguves sākumposmā uzmanība pievēršama gan rakstīšanas teknikai, gan teksta saturam. Valodas prasmes līmeņa aprakstā nav ietverti rakstīšanas tehnikas apguves soļi (līdzīgi kā lasītprasmes apguves gadījumā), bet detalizēti pievērsta uzmanība satura izteiksmes jautājumiem. Pirmslīmenī rakstītprasme vēl tikai sāk veidoties. Skolēns pēc parauga var uzrakstīt (resp., pārrakstīt) atsevišķus vārdus vai teikumus, varbūt veikt pavisam īsas piezīmes, ierakstīt vienkāršus datus veidlapā. A1 un A2 līmenī šī prasme tiek veidota sistēmiski: skolēni apgūst gan rakstīšanas tehniku, gan dažādu teksta žanru izveides noteikumus. Sākotnēji tiek apgūtas vienkāršas sarakstes prasības un prasme veikt piezīmes un īsus ierakstus veidlapās, vēlāk, pēc pamatlīmeņa apguves, B1 un B2 līmenī skolēni mācās rakstīt referātus un dažādus radošos rakstu darbus.

Jo izkoptākas ir skolēna valodas pamatprasmes un pilnīgāka viņa lingvistiskā kompetence, jo augstāks būs viņa valodas prasmes līmenis un spēja iesaistīties komunikācijā, lietot valodu jebkurā cilvēkdarbības jomā. Ja šīs prasmes un kompetence nav izkoptas, kā tas ir iesācēja līmenī, sekmīgai saziņas uzdevumu izpildei izmantojamas dažādas kompensējošās stratēģijas jeb **palīgdarbības** (sk. 3. tabulu „Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei”, 8. tabulu „Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā”, 10. tabulu „Saziņā izmantojamo palīgdarbību apraksts”). Šīs darbības dod iespēju labāk uztvert, izprast vai producēt tekstu. Piemēram, A0 un A1 prasmes līmenī svarīga nozīme teksta satura izpratnē ir pievienotajiem attēliem vai citiem vizuāliem līdzekļiem. Savukārt A2 līmenī satura pilnīgākai izpratnei noder skolēna zināšanas par teksta žanru, teksta uzbūvi un tipiskākajiem

valodas elementiem konkrētā žanra vai stila tekstā (skaitļu, īpašvārdu, simbolu, citu grafisku zīmju lietojums utt.).

Mutvārdu dialogā runātājam savukārt jāprot pievērst apkārtējo uzmanību tam, ko valodas apguvējs vēlas pateikt, jāzina, kā izrādīt savu ieinteresētību sarunas tēmā, lai veiksmīgi iesaistītos klātesošo sarunā, jāzina, kā atbilstoši situācijai reaģēt uz sarunbiedru teikto, ja runātais nav saprasts vai ja nepieciešams, lai sarunbiedrs kādus izteikumus atkārtotu.

Atsevišķi aplūkojams **starpniecības jautājums** valodas apguvē. Saskaņā ar *Pamatnostādnes* sniegto informāciju „starpniecības darbības valodas lietotājs neizsaka savas domas, bet darbojas kā starpnieks starp sarunas partneriem, kas tiešā veidā nespēj viens otru saprast; parasti (bet ne vienmēr) tie ir dažādu valodu runātāji. Starpniecības darbības ietver mutvārdu un rakstveida tulkojumus, kā arī tekstu apkopošanu un izteikšanu citiem vārdiem tajā pašā valodā, kad oriģinālā teksta valoda uztvērējam nav saprotama” (*Pamatnostādnes*, 81).

Šajā izdevumā starpniecības jautājums ir traktēts mazliet plašāk – skatot arī trešās puses dalību saziņā (sk. 11. tabulu „Starpniecības darbību apraksts”). Iesācēja līmenī tas nozīmē atkārtot saņemto informāciju, lai to nodotu tālāk kādam citam. Šajā sakarā nav iespējams stingri nošķirt komunikatīvās darbības, kas raksturo informācijas nodošanas veidu un formu, no tā, kā to iegūst starpnieks. Piemēram, lai valodas lietotājs spētu informāciju nodot tālāk, viņam nepieciešams runas vienības jēdzieniski sakārtot savā apziņā. Tāpēc valodas prasmes līmeņu aprakstā saistībā ar starpniecību parādās arī norādes precizēt avota/autora sniegto informāciju (izskaidrot, vienkāršot), plānveidīgi apziņā strukturēt informāciju (īsināt, paplašināt, papildināt, pārveidot) un tālāk nodot to citiem lasītājiem vai klausītājiem.

Ar **lingvistisko kompetenci** saistīti teksta izpratnes un **tekstveides** aspekti, kas aplūkoti 12. tabulā („Tekstveides prasmju apraksts”). A0 līmenī tekstveides un žanra specifiskas jautājumi nav aktuāli. A1 un A2 līmenī pakāpeniski veidojas izpratne par tekstu veidiem, to apjomu, iekšējo struktūru un lietojuma mērķi. Tekstveides aspektā visvienkāršākā darbība ir teksta pārrakstīšana, tad seko atsevišķu izteikumu apvienošana tekstā un īsu tekstu veidošana. Iesācēja līmenī skolēni mutvārdos un rakstveidā var izveidot vienkāršus tekstus, kas ir saistīti ar praktiskām viņu vajadzībām – piemēram, uzrakstīt vēstuli, apsveikumu, aprakstu vai sagatavot kādu ziņojumu.

Samērā īsi **valodas kompetence** atspoguļota arī 13. tabulā. Šobrīd latviešu valodā nav pētījumu, kas raksturotu skolēnu vārdu krājuma, gramatisko formu lietojuma precizitāti un fonoloģiskās sistēmas pārvaldīšanu dažādos vecumposmos lingvodidaktiskā skatījumā. Šis jautājums plaši izvērsti pieaugušajiem valodas apguvējiem adresētajā izdevumā *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2* (sk. 2., 3., 4., 8. nodaļu; Auziņa, Šalme 2016a). Šajā grāmatā ietvertais valodas komunikatīvo funkciju, vispārīgo jēdzienu, valodas vienību tematisko grupu, gramatikas sistēmas un fonētiski fonoloģiskās sistēmas izvērstis apraksts dod iespēju daudzus prasmes kritērijus piemērot arī jaunāka vecuma valodas apguvējiem.

6. LATVIEŠU VALODAS PRASMES PAMATLĪMENA APRAKSTS 7–10 UN 11–15 GADUS VECIEM SKOLĒNIEM

6.1. KOMUNIKATĪVĀS DARBĪBAS UN STRATĒGIJAS

6.1.1. Mutvārdu runas uztvere (valoddarbības veids – klausīšanās)

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
1. KLAUSĪTIES PRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Saprot atsevišķus, bieži lietotus vārdus un frāzes lēnā, skaidri artikulētā runā par labi zināmām tēmām;	Uztver saziņas tematu, saprot atsevišķus teksta fragmentus un ļoti konkrētu informāciju, kas saistīta ar ikdienas pieredzi, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta, starp frāzēm/izteikumiem ir pauzes.	Saprot vienkāršas saziņas saturu, frāzes un izteikumus lēnā un skaidri artikulētā runā, kas saistīta ar ikdienas pieredzi un vajadzībām.
11–15 gadus veci skolēni	nepieciešamības gadījumā uztveri atvieglo žesti, attēli, cita veida grafiskā informācija.	Var sekot īsa stāstījuma saturam, īpaši, ja tas tiek ilustrēts un ja teksts tiek atkārtots vairākas reizes.	
Es saprotu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › ja mani uzrunā; ja runā ar mani vai citu personu, nosaucot priekšvārdu, uzvārdu. <i>Kārlis, Anna, Bērziņš</i> › ja nosauc man tuvu vai sabiedrībā pazīstamu personu priekšvārdus un uzvārdus › ja nosauc tradicionālus, bieži lietotus dzīvnieku vārdus <i>Reksis, Muris</i> › ja runā par man zināmiem spēlfilmu, grāmatu, datorspēļu u. c. varoņiem un nosauc viņu vārdus <i>Sprīdītis, Karlsons, Pepija Garzeķe</i> › ja nosauc atsevišķu personu, dzīvnieku, varoņu iesaukas 	<ul style="list-style-type: none"> › ja ikdienas sarunās tiek nosaukts personas priekšvārds, uzvārds, runāts par mani vai kādu citu zināmu cilvēku, mākslas darba vai spēles varoni, raksturojot šo personu, tās darbību, pienākumus u. tml. 	

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> ja skaidri artikulētā, vienkāršā runā tiek minēts mans vai citas personas priekšvārds, uzvārds, kā arī dzīvnieka, mākslas darba vai kādas spēles varoņa vārds 	–
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> vārdus un vārdu savienojumus, kas nosauc ģimenes locekļus un radniekus <i>tēvs, māte, brālis, māsa</i> <i>tēva māsa, māsas vīrs, vectēva brālis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ja runā tiek pieminēta mana ģimene, ģimenes locekļi ja raksturo manu ģimeni un manas ģimenes locekļus <i>liela/maza ģimene</i> <i>Ģimenē ir pieci cilvēki.</i> <i>jaunāks/vecāks</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ja runā par manu ģimeni un ģimenes locekļiem, viņu vecumu, interesēm, nodarbošanos <i>vecākais brālis/vecākā māsa</i> <i>jaunākais brālis/jaunākā māsa</i> <i>Brālim ir 9 gadi. Viņam patīk basketbols.</i> <i>Vecākā māsa ir studente, bet jaunākā māsa iet bērnudārzā.</i>
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> Latvijas un citu zināmu valstu (arī kaimiņvalstu) nosaukumus <i>Latvija, Lietuva, Igaunija, Krievija, Polija</i> atsevišķu ielu, arī dzīvesvietas ielas, nosaukumu <i>Skolas iela, Rīgas iela, Brīvības iela</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ja runā par manu vai citām man nozīmīgām valstīm, pilsētām; manu vai manu draugu, radnieku dzīvesvietu, tās apkārtni <i>Tu dzīvoji Vācijā. Tagad tu dzīvo Latvijā.</i> ja nosauc manu adresi un citas man nozīmīgas adreses, piem., skolas, vecāku darbavietas, tuvāko radnieku dzīvesvietas adreses <i>Tu dzīvo Sporta ielā 10.</i> <i>Māte strādā Rīgas centrā, Skolas ielā.</i> 	
11–15	<ul style="list-style-type: none"> nozīmīgāko pilsētu, ciemu nosaukumus <i>Rīga, Liepāja, Minstere, Čikāga</i> nozīmīgāko vietu nosaukumus valstī/pilsētā, kurā es dzīvoju <i>Kurzeme, Zemgale, Vecrīga, Pārdaugava</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ja vienkāršā tekstā runā par manu vai citām man nozīmīgām valstīm, pilsētām; manu un manu draugu, radnieku dzīvesvietu, tās apkārtni <i>Tu dzīvoji Rīgā. Tagad tu dzīvo Itālijā.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ja ikdienas sarunā apraksta manu vai man pazīstamu valsti, pilsētu, dzīvesvietu, apkārtni (norāda atrašanās vietu, virzienu, numuru) <i>Vectēva māja ir Liepājas rajonā. Mēs brauksim uz tavu māju pie Gaiziņa.</i>
11–15	<ul style="list-style-type: none"> ja nosauc tautību <i>latvietis/latviete, vācietis/vāciete, zviedrs/zviedriete</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ja runā par tautību, pilsonību, izcelsmi <i>Tavs tēvs ir igauņis, bet māte – latviete.</i> <i>Visi mūsu ģimenē ir Latvijas pilsoņi.</i> <i>Mūsu ģimene ir no Vidzemes.</i> 	–
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> dažus ģeogrāfisku objektu apzīmējumus <i>kalns, upe, ezers, jūra</i> 	–	–

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	<p>› atsevišķu ievērojamu kultūras un dabas objektu nosaukumus valstī, pilsētā, manas dzīvesvietas apvidū <i>Brīvības piemineklis, Baltijas jūra, Daugava, Gaiziņš</i></p>	<p>› ja runā par atsevišķiem kultūras un dabas objektiem, par to atrašanās vietu salīdzinājumā ar manu dzīvesvietu <i>Gaiziņš ir Vidzemē. Brīvības piemineklis ir Rīgas centrā. Siguldā var apskatīt Turaidas pili, Gūtmaņa alu, Dainu parku un Siguldas pilsdrupas.</i></p>	<p>› ja norāda kultūras un dabas objektu, kādas ēkas atrašanās vietu, virzienu, attālumu no manas dzīvesvietas <i>Ģimenes māja ir Latvijas ziemeļos, netālu no Valkas. Mūsu vasarnīca ir pa labi no Kuldīgas tilta. Lauku mājas ir trīs kilometrus no Bauskas.</i></p>
7–10 11–15	<p>› pazīstamāko profesiju nosaukumus <i>skolotājs, ārsts, medmāsa, policists</i></p> <p>› manu ģimenes locekļu, radnieku un draugu profesijas, amatus <i>strādnieks, direktors, sekretārs</i></p>		<p>› ja runā par manu ģimenes locekļu, radu un draugu profesiju, nodarbošanos un darbavietu <i>Tēvs ir inženieris lielā rūpnīcā. Māsa strādā par sekretāri arhitektu birojā. Daži skolēni vasarā strādāja lielveikalā. Mana mamma ir pārdevēja. Viņa strādā veikalā.</i></p>
7–10 11–15	<p>› personu un dzīvu būtņu īpašības <i>mazs, mīļš, gudrs, slinks liels – mazs, jauns – vecs</i></p>	<p>› ja runā nosauc un raksturo kādu personu <i>Viņš ir ļoti garš. Māsa ir ļoti gudra. Viņam ir gari mati.</i></p>	<p>› ja raksturo personas izskatu, nosauc rakstura īpašības <i>Viņam ir garāki mati nekā māsa. Brālis ir jaunāks par māsu.</i></p>
7–10	<p>› krāsu un dažādu formu nosaukumus <i>dzeltens, sarkans; aplis, trijstūris</i></p> <p>› atsevišķas priekšmetu un parādību īpašības <i>dzeltens, sarkans, balts; apaļš</i></p>	<p>› ļoti vienkāršu priekšmetu aprakstu/raksturojumu – to izmēru, krāsu, atrašanās vietu <i>liela, sarkana bumba; jauna māja, tāls mežs</i></p>	<p>› ja raksturo pazīstamu priekšmetu, objektu, parādību</p> <ul style="list-style-type: none"> • izmēru <i>augsts, zems, plats, šaurs, garš, īss</i> • formu <i>apaļš, taisns, līks, kantains</i> • svaru <i>smags, viegls</i> • temperatūru <i>karsts, auksts, silts</i>
11–15	<p>› atsevišķu priekšmetu īpašības un krāsas <i>liels televizors bieza grāmata dzeltena soma</i></p>	<p>› ja runā norāda priekšmeta vai objekta īpašības un krāsu <i>Mana soma ir smaga. Klase nav liela. Tā māja ir ļoti veca. Zemenes drīz būs sarkanas.</i></p>	

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	<p>› atsevišķu objektu, telpu nosaukumus dzīvesvietā un tuvākajā apkārtnē</p> <ul style="list-style-type: none"> • mājā, dzīvoklī <p><i>istaba, virtuve, vannas istaba, tualete, kabinets</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tuvākajā apkārtnē <p><i>dārzs, pagalms, iela, koks</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • skolā <p><i>klase, sporta zāle, skolotāju istaba, darbnīca, koridors</i></p>	<p>› ja runā nosauc manu dzīvesvietu vai mācību telpas, sniedz vienkāršu telpas aprakstu, piem.,</p> <ul style="list-style-type: none"> • manas klases, istabas, dzīvokļa raksturojumu (galvenās telpas, to atrašanās vieta) <p><i>Mājā ir trīs istabas, virtuve, vannas istaba, liels koridors, veranda.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • priekšmetus, to novietojumu telpā (istabā, klasē) • objektus un priekšmetus, to novietojumu tuvākajā apkārtnē, pie mājas, skolas, pilsētā u. c. <p><i>Pie/aiz skolas ir dārzs un sporta laukums.</i></p>	<p>› ja raksturo manu dzīvesvietu un skolu, sniedz informāciju par tās atrašanos, objektiem, priekšmetiem šajās ēkās</p> <p><i>Skola ir Rīgas centrā. Otrajā stāvā pa kreisi ir sporta zāle, pa labi – bibliotēka. Klasē ir četri logi, pie sienas ir plaukti, aizmugurē – skapji. Pirmajā stāvā ir mācību klases, bibliotēka un skolotāju istaba. Blakus skolai ir peldbaseins. Pie loga... Pie sienas... Uz galda... Skapī, plauktā...</i></p>
7–10 11–15	<p>› atsevišķus priekšmetus, objektus klasē, skolā, skolas apkārtnē u. c.</p> <p><i>galds, krēsls, tāfele, plaukts, skapis, dators</i></p> <p><i>sporta laukums, pagalms</i></p>	<p>› ja runā nosauc dažādus sadzīves priekšmetus, raksturo to izmantojumu</p>	<p>› ja sniedz informāciju par atsevišķiem sadzīves priekšmetiem, to izmantojumu, īpašībām un nozīmi</p> <p><i>ūdensspainis, grāmatu plaukts</i></p> <p><i>Man ir liela sporta soma, ar kuru es eju uz treniņiem.</i></p>
7–10 11–15	<p>› dažu dzīvnieku un augu nosaukumus</p> <p><i>suns, kaķis, koks, puķe, zāle</i></p>	<p>› ja stāsta par dzīvniekiem, izmantojot vienkāršus, īsus izteikumus</p> <p><i>Zaķis dzīvo mežā. Zilonis ir ļoti liels.</i></p> <p>› ja stāsta par augiem un to daļām, izmantojot vienkāršus, īsus izteikumus</p> <p><i>Puķe smaržo. Dzeltenas lapas.</i></p>	<p>› vienkāršus apgalvojumus par man zināmiem dzīvniekiem</p> <p><i>Kaķis ķer peles.</i></p> <p>› ja runā par augiem un dzīvniekiem, raksturo tos</p> <p>› ja runā par augu un dzīvnieku nozīmi</p>
7–10 11–15	<p>› atsevišķus vārdus sarunā vai citā mutvārdu tekstā par laika apstākļiem, dabas parādībām</p> <p><i>negaiss, vējš, ledus; lietus, sniegs, saule</i></p>		<p>› ja runā par laika apstākļiem, izmantojot vienkāršus, īsus izteikumus</p> <p><i>Šodien ir auksts. Sniegs. Līst. Rīt būs silts.</i></p>

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–		<p>› laika ziņas, informāciju par dabas parādībām un klimatu</p> <ul style="list-style-type: none"> • par to norisi <p><i>List.</i> <i>Snieg.</i> <i>Pūš vējš.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • temperatūru <p><i>auksts, karsts, mitrs, vējains, saulains, lietains laiks</i> <i>Būs karsts laiks.</i> <i>Gaisa/ūdens temperatūra – plus divdesmit grādu.</i></p>
7–10 11–15	<p>› svētku un svinamo dienu nosaukumus</p> <p><i>Ziemassvētki, Lieldienas, Jāņi dzimšanas diena, vārdadiena</i></p>	<p>› ja runā par svētkiem un to svinēšanu</p> <p><i>Manā dzimšanas dienā ēdām torti.</i></p> <p>› vārdus un frāzes, kas apzīmē nedēļas dienas un kalendāra mēnešus, svētkus, svinamās dienas; atsevišķas reālijas, svētku paražas</p> <p><i>dāvana, Ziemassvētku eglīte dāvināt, apsveikt, svinēt, ielūgt</i></p> <p>› ja norāda mēnešu un dienu nosaukumus</p> <p><i>janvāris, februāris, marts pirmdiena, otrdiena, trešdiena Šodien ir pirmdiena.</i></p>	<p>› vienkāršu informāciju par nedēļas dienām, kalendāra mēnešiem, gadalaikiem, svētku pasākumiem, piem., par to, kā gribētu svinēt dzimšanas dienu</p> <p>› ja raksturo latviešu svētkus un svinamās dienas, to norisi, nosauc būtiskākās svētku paražas</p> <p>› ja nosauc datumu</p>
7–10 11–15	<p>› atsevišķu ķermeņa daļu nosaukumus</p> <p><i>roka, kāja, galva, pirksts, auss, acs, deguns, mute</i></p>		–
7–10 11–15	<p>› atsevišķus apģērbu un apavu nosaukumus</p> <p><i>jaka, kurpes, cepure, zeķe</i></p>	<p>› vārdus un frāzes, kas saistītas ar ģērbšanos</p> <p><i>Uzvelc jaku!</i> <i>Uzliec cepuri!</i></p> <p>› ja runā par apģērbu un ģērbšanos</p> <ul style="list-style-type: none"> • par apģērba gabaliem, raksturo tos • par darbībām, kas saistītas ar ģērbšanos <p><i>ģērbt/vilkt, likt</i></p>	<p>› ja runā par apģērbu un ģērbšanos</p> <ul style="list-style-type: none"> • par apģērba gabaliem, raksturo tos (pēc krāsas, formas) • par apģērbu, apavu un citu aksesuāru izmantojumu <p><i>vilkt mugurā kleitu, vilkt kājās zeķes, likt galvā cepuri, likt ap kaklu šalli</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • par darbībām, kas saistītas ar ģērbšanos <p><i>ģērbt/vilkt, likt, (ap-, sa-)ģērbties</i></p>
7–10 11–15	–	–	<p>› ja runā par apģērba piemērotību sezonai (vasaras, ziemas, rudens), laika apstākļiem (lietainā laikā, salā, karstā laikā), noteiktām nodarbēm (skolā, sporta zālē, peldbaseinā)</p>

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	<p>› atsevišķus vārdus un frāzes, kas saistītas ar uzturu, –</p> <ul style="list-style-type: none"> • ēdienus un dzērienus <i>dārzeni, gaļa, sula, piens, maize</i> • ēdienreīžu nosaukumus <i>brokastis, pusdienas, vakariņas</i> • ēdienu un dzērienu raksturojumu <i>garšīgs/negaršīgs, salds, skābs</i> • galda piederumu, trauku nosaukumus <i>karote, dakša, nazis, krūze, šķivis, glāze</i> 	<p>› ja runā nosauc ēdienus un dzērienus, ēdienreizes un raksturo ēšanu, dzeršanu <i>Ēdu brokastis mājās/skolā. Man garšo/negaršo... Pusdienās es ēdu... Brokastīs es dzeru... Es gribu...</i></p>	<p>› vienkāršu sarunu par ēdieniem un dzērieniem, ēdienreizēm, ēdienu pagatavošanu un izvēli</p> <p>› atsevišķu ēdienu un dzērienu piedāvājumu ēdienkartēs, to cenu, daudzumu, veidus <i>apelsīnu/ābolu/plūmju sula gaļas/dārzeņu/biešu salāti</i></p> <p>› ja stāsta, kādus pārtikas produktus ieteicams ņemt līdz uz skolu</p>
11–15	–	<p>› ja piedāvā izvēlēties ēdienu</p> <p>› atsevišķu ēdienu un dzērienu piedāvājumu ēdienkartēs, to cenu, daudzumu, veidus <i>apelsīnu/ābolu/plūmju sula gaļas/dārzeņu/biešu salāti</i></p>	<p>› vienkāršu sarunu par ēdieniem un dzērieniem, to kvalitāti, novērtējumu</p>
7–10 11–15	<p>› atsevišķu ar transportu, ceļošanu un pārvietošanos saistītu iestāžu nosaukumus <i>stacija, autoosta, lidosta</i></p>	<p>› ar transportu saistītas darbības <i>braukt, iet</i></p> <p>› ar ceļošanu un pārvietošanos pilsētā saistītus vārdus un frāzes <i>biļete, pietura, braukt/iet uz</i></p> <p>› ar pārvietošanos saistītus izteikumus <i>Tur ir pietura. Kase ir autoostā. Uz Jūrmalu brauksim ar vilcienu.</i></p>	<p>› vienkāršu informāciju par ceļošanu un pārvietošanos pilsētā</p> <ul style="list-style-type: none"> • kādu sabiedrisko transportu izmantot <i>Tramvajs iet uz Mežaparku. Vilciens būs pēc 10 minūtēm.</i> • cik maksā biļetes <i>Biļete maksā 1 eiro.</i> <p>› vienkāršu informāciju par virzienu, transporta kustības maršrutu un grafiku <i>Vilciens uz Jūrmalu būs pēc 10 minūtēm.</i></p>
7–10 11–15	<p>› atsevišķus vārdus, kas nosauc ikdienas darbības <i>iet, braukt, dziedāt, dejot, lasīt, rakstīt</i></p>	<p>› ja runā par vienkāršām ikdienas darbībām, kas saistītas ar virzību, kustību <i>iet uz skolu/uz kino/uz treniņu braukt uz baseinu apmeklēt mūzikas skolu</i></p>	<p>› ja runā par dažādām sadzīviskām darbībām <i>ēst brokastis/pusdienas/vakariņas tīrīt, kārtot, lasīt, rakstīt</i></p>
11–15	–	<p>› ja runā par manām interesēm un vaļasprieku <i>lasīt grāmatu spēlēt futbolu dejot tautas dejas fotografēt spēlēt datorspēles</i></p>	

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vārdus un frāzes, kas saistītas ar mācībām un skolas dzīvi <ul style="list-style-type: none"> • nodarbību (mācību stundu) nosaukumus <i>matemātika, latviešu valoda, svešvaloda (angļu, vācu, krievu valoda), sports, informātika, mūzika</i> • mācību līdzekļu nosaukumus <i>grāmata, burtnīca, vārdnīca</i> • mācību piederumu nosaukumus <i>pildspalva, zīmulis, lineāls, skolas soma</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ja runā par mācībām (mācību priekšmetiem, nodarbību sarakstu, mācību līdzekļiem, veicamajiem darbiem) ➤ ja sniedz vienkāršu matemātisko darbību aprakstu <i>plus, mīnus, reizināt/reiz, dalīts</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vienkāršu sarunu par mācībām un skolu – ikdienas darbiem un pienākumiem skolā
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mācībās apgūtos skaitāmpantus un dziesmu tekstus 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mācību saturam piemērotus (adaptētus) literāros darbus (stāstus, pasakas, dzejoļus u. c.) 	
7–10 11–15	Saprot vienkāršus skolotāja paskaidrojumus un norādījumus dažādos mācību priekšmetos.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ īsus skolotāja izteikumus, norādījumus klasē <i>Lasi!/Lasiet! Raksti!/Rakstiet! Ļoti labi! Tālāk! Sākam! Beidzam!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vienkārša paziņojuma, paskaidrojuma saturu par mācību jautājumiem skolā ➤ izvērstākus un plašākus skolotāja norādījumus un komentārus klasē <i>Rīt rakstīsim kontroldarbu. Šodien mēs runāsim par... Lasi tekstu! Runā skaļāk! Apskatiet attēlu! Labs darbs!</i> 	
7–10	Nav sasniedzams.		
11–15	Saprot galveno domu īsos, vienkāršos un skaidri izrunātos paziņojumos, sludinājumos.		
	Es saprotu		
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vienkārša sludinājuma un reklāmas saturu (radio, televīzijā, publiskajā telpā) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vienkārša paziņojuma saturu par <ul style="list-style-type: none"> • man interesējošiem jautājumiem televīzijā, radio • nozīmīgu publisku informāciju (sapulcē, klubā, sporta zālē, veikalā) ➤ vienkārša sludinājuma un reklāmas saturu

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	Saprot frāzes un izteicienus saturiski vienkāršā saziņā ar ļoti konkrētu informāciju, kā arī pieklājības frāzes.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> dažus pazīstamus vārdus un frāzes, piem., skolotāja norādījumos, dziesmā vai skaitāmpantā, kā arī nedēļas dienu, krāsu vai skaitļu nosaukumus sasveicināšanās un pieklājības frāzes <i>Labdien!, Labvakar!, Sveiki!, Uz redzēšanos!, Atā!, Paldies!, Lūdzu!</i> u. c. 	<ul style="list-style-type: none"> vārdus un izteikumus sarunā par ģimeni, skolu, dzīvniekiem, vaļasprieku, transporta līdzekļiem, ceļošanu, slimības pazīmēm <i>Tie ir mani vecāki. Es eju uz skolu. Tas ir mans suns. Man patīk peldēt. Es gaidu autobusu. Mēs braucam uz lidostu. Man sāp galva.</i> ja cilvēki runā lēni un ieturot lielākas pauzes un ja ir laiks apdomāt dzirdēto 	<ul style="list-style-type: none"> īsu dialogu, piem., skolēna un skolotāja sarunu, vai informāciju, kas jāizstāsta vecākiem ja kāds ļoti vienkāršā valodā stāsta par man pazīstamu produktu, piem., datorspēli vienkāršu lomu spēli, piem., sarunu starp diviem cilvēkiem
7–10 11–15	Saprot jautājumus, kas tiek uzdoti apstiprinājuma vai nolieguma saņemšanai vai lai noskaidrotu vēlamu informāciju.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> vienkāršus jautājumus, ko uzdod, lai saņemtu apstiprinājumu vai noskaidrotu informāciju <i>Kā tevi sauc? Kā tev iet/klājas? Kur tu dzīvo?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> vienkāršus jautājumus apstiprinājuma/nolieguma saņemšanai <i>Vai tu dzīvo Rīgā? – Jā./Nē. Vai tev ir māsa/brālis?</i> vienkāršus jautājumus, ko uzdod, lai noskaidrotu kādu vienkāršu informāciju <i>No kurienes tu esi? Cik maksā saldējums? Cik maksā tā grāmata?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dažādus jautājumus informācijas ieguvei <i>Kāds šodien laiks? Kāds būs laiks? Cik pulkstenis? Cikos? Ko tu dari? Ko tu darīsi rīt? Ko tu darīji vakar? Kura šodien diena? Kurš datums?</i>

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	Saprot nosauktās cenas, datumus (skaitļus) lēnā, skaidri artikulētā runā pazīstamu darbību jeb ikdienas notikumu kontekstā.		
	Es saprotu		
7–10 11–15	<p>› ja nosauc skaitļus (1–10) <i>viens, divi, trīs, četri, pieci</i></p>	<p>› ja nosauc skaitļus (1–100) <i>desmit, vienpadsmit, divpadsmit, divdesmit viens, divdesmit divi</i></p> <p>› ja nosauktie skaitļi veido mājas/dzīvokļa numuru, tālruņa numuru, ja tie ietverti matemātiskās darbībās <i>Dzirnavu iela 4, dzīvoklis 10, LV-1010</i> $2 \times 2 = 4, 1 + 5 = 6$ <i>tālruņa/mobilā tālruņa/telefona numurs 12345678</i></p> <p>› ja, izmantojot skaitļus, nosauc priekšmetu vai personu skaitu, norāda cenu <i>15 gadi, 2 māsas, 4 kaķi, 1 eiro [un] 90 centi</i></p>	<p>› ja runā par tēmām, kur minēti pamata skaitļa vārdi (t. sk. simti, tūkstoši), piem., tiek nosaukti personas dati, adrese, matemātiskās darbības, procenti, daudzums/skaits, cenas u. tml.</p>
7–10 11–15	<p>› ja nosauc</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedēļas dienas • kalendāra mēnešus • gadalaikus 		<p>› ja runā ietverti kārtas skaitļa vārdi (t. sk. simti, tūkstoši), piem., gads, datums <i>10. janvāris, 23. jūnijs, 2018. gads</i></p> <p>› ja priekšmetus un lietas norāda noteiktā secībā, izmantojot kārtas skaitļa vārdus <i>1. tramvajs, 2. klase, 10. diena</i></p>
7–10 11–15	–	<p>› ja runā par pulksteņa laiku (stundām, pusstundām) <i>Pulkstenis ir astoņi.</i> <i>Filma būs pussešos.</i></p>	<p>› ja kāds, piem., televīzijas raidījuma vadītājs, nolasa pulksteņa laiku <i>Pulkstenis ir astoņi vakarā.</i></p>
7–10 11–15	–	<p>› ja runā norādīta</p> <ul style="list-style-type: none"> • atsevišķu ēdienu un dzērienu cena, daudzums • informāciju par transporta biļešu u. c. cenām <p><i>Biļete maksā 2 eiro.</i></p>	
11–15	–	–	<p>› ja runā par temperatūru <i>Gaisa/ūdens temperatūra – plus divdesmit grādi.</i></p>
11–15	–	–	<p>› vienkāršu informāciju par transporta kustības laika grafiku <i>Vilciens būs pēc 10 minūtēm.</i></p>

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
1.1. TEIKTĀ UZTVERE CITU PERSONU SARUNAS LAIKĀ			
7–10 11–15	Saprot dažus vārdus un izteicienus, kad cilvēki runā par sevi, ģimeni, skolu, vaļaspriekiem vai apkārtni, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta.	Saprot vārdus un īsus izteikumus par pazīstamu tēmu lēnā un skaidri artikulētā citu cilvēku sarunā.	Saprot vārdus, atsevišķus izteikumus un uztver sarunas tēmu lēnā un skaidri artikulētā citu cilvēku sarunā.
11–15	–	–	Var sekot līdzī vienkāršai, īsai sarunai (piem., starp klientu un pārdevēju veikalā, skolotāju un klasesbiedriem), ja vien runa ir lēna un skaidri artikulēta.
Es saprotu			
7–10 11–15	› dažus vārdus un izteikumus, kad cilvēki runā par sevi, ģimeni, skolu, vaļaspriekiem vai apkārtni, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta	› vispārīgus, bieži lietotus vārdus un frāzes par man pazīstamām tēmām <i>Kā tev iet? – Labi, paldies.</i>	
7–10 11–15	–	› vārdus, izteikumus un būtiskāko klasesbiedru sarunā mācību stundas laikā	› būtiskāko skolotāja un klasesbiedru sarunās mācību stundas laikā › draugu un klasesbiedru neformālas sarunas tematu un nozīmīgāko sarunas saturā
11–15	–	› vārdus un īsus izteikumus lēnā, skaidri artikulētā citu cilvēku sarunā labi zināmā saziņas situācijā par pazīstamām tēmām, piem., <ul style="list-style-type: none"> • par kādu personu • par ģimeni • par dzīvesvietu • par skolu • par dzīvniekiem un augiem • par iepirkšanos 	› īsas sarunas galveno domu un atsevišķas sarunas detaļas, ja runā par man pazīstamām tēmām, piem., <ul style="list-style-type: none"> • par kādu personu • par ģimeni • par dzīvesvietu • par skolu • par dzīvniekiem un augiem • par laika apstākļiem • par vecāku darbu • par iepirkšanos

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
1.2. CITU PERSONU RUNAS UZTVERE PLAŠĀKĀ AUDITORIJĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams. ¹¹	Saprot ļoti vienkāršu informāciju noteiktās/paredzamās situācijās, ja vien runa ir lēna un skaidri artikulēta un starp izteikumiem ir pauzes.	
11–15	Nav sasniedzams.	Saprot ļoti vienkāršu informāciju par labi zināmu tēmu lēnā un skaidri artikulētā runā, ja runātājs nepieciešamības gadījumā ievēro garākas pauzes.	Var sekot un daļēji saprot vienkāršu, labi strukturētu runu par pazīstamu tēmu, ko papildina uzskates materiāli un attēli, ja runātājs pēc klausītāja lūguma ievēro garākas pauzes vai atkārtoti izteikumus.
Es saprotu			
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › vienkāršu informāciju par labi zināmu tēmu lēnā un skaidri artikulētā runā, ja runātājs ievēro garākas pauzes (piem., mācību stundā, muzejā, ekskursijas laikā) <p><i>Mēs tiekamies pulksten divos pie izejas</i></p>	
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › bieži lietotus vārdus un vienkāršas frāzes par labi zināmu tēmu lēnā un skaidri artikulētā runā, ja runātājs ievēro garākas pauzes (mācību stundā, muzejā, uz ielas) 	<ul style="list-style-type: none"> › vienkāršu, labi strukturētu runu par pazīstamu tēmu, ko papildina uzskates materiāli, attēli un runātāja žesti
1.3. PAZIŅOJUMU, PUBLISKĀS INFORMĀCIJAS, DAŽĀDU NORĀDĪJUMU UN NORĀŽU SATURA UZTVERE			
7–10 11–15	Saprot īsus, lēni un skaidri izteiktus norādījumus par darbībām pazīstamās sadzīves situācijās, ja runātājs atkārtoti izteikumu un runājot izmanto žestus vai citu vizuālu informāciju.	Saprot vienkāršus un īsus skolotāja paskaidrojumus, paziņojumus un norādījumus dažādos mācību priekšmetos.	
		Saprot īsus norādījumus, kas izteikti pazīstamās ikdienas/sadzīves situācijās.	
Es saprotu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › īsus skolotāja izteikumus, norādījumus klasē <p><i>Lasi!/Lasiet! Raksti!/Rakstiet! Ļoti labi! Tālāk! Sākam!/Beidzam! Apsēdies!/Apsēdieties!</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> › vienkārša paziņojuma, paskaidrojuma saturu par mācību jautājumiem skolā › tiešus skolotāja norādījumus un komentārus klasē <p><i>Rīt rakstīsim kontroldarbu. Apskatiet attēlu! Atkārti, lūdzu! Šodien mēs runāsim par... Lasi tekstu!, Lasi skaļi! Runā skaļāk! Apskatiet attēlu! Labs darbs!</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> › plašākus skolotāja norādījumus un komentārus klasē

¹¹ Ieraksts nozīmē, ka šajā prasmes kritēriju grupā norādītajā vecumposmā mācību rezultāti pagaidām nav sasniedzami (attiecīgi ailēs zemāk, kur prasmes būtu raksturojamas detalizētāk no valodas lietotāja skatpunkta (*es saprotu, es protu, es varu*), apgūto nav iespējams norādīt (-). Var būt arī gadījumi, kur atsevišķi mācību rezultāti kritēriju grupā ir sasniedzami, bet daudzi nav, kas norādīts ar svītrīņu (-) (sk., piem., 4. tabulas 1. kritēriju grupu „Runātprasme: vispārīgs apraksts”).

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> ja draugi stāsta, kā spēlēt kādu spēli <i>Tev jāmet kauliņš.</i> <i>Tev jāpaceļ kārtis.</i>
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> īsus norādījumus, lai veiktu kādu ikdienas darbību <i>Dod!</i> <i>Ņem!</i> <i>Aizver durvis!</i> <i>Ienāc!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> plašākus, skaidri izteiktus norādījumus rīcībai pazīstamās ikdienas/sadzīves situācijās <i>Atnes krēslus!</i> <i>Pasniedz man, lūdzu, maizi!</i> (pie galda) 	
7–10 11–15	<p>Saprot, ja kāds lēni un skaidri, izmantojot žestus un/vai citu vizuālo informāciju, norāda, kur tuvākajā apkārtnē atrodas kāds objekts.</p>	<p>Saprot, ja kāds lēni un skaidri norāda, kur tuvākajā apkārtnē atrodas kāds objekts.</p> <p>Saprot īsas, lēni un skaidri izteiktas norādes uz objektiem tuvākajā apkārtnē vai saprot virzienu, ja runājot tiek izmantoti arī žesti un vizuālā informācija (piem., kartes, informācijas stendu attēli).</p>	
Es saprotu			
7–10	–	<ul style="list-style-type: none"> ja, izmantojot žestus, norāda <ul style="list-style-type: none"> uz priekšmetu atrašanās telpā (istabā, klasē) <i>Grāmata ir tur.</i> objektu un priekšmetu novietojumu apkārtnē (pie mājas, skolas, pilsētā) <i>Pie/aiz skolas ir dārzs un sporta laukums.</i> 	
11–15	<ul style="list-style-type: none"> vienā vārdā vai vienkāršā frāzē izteiktu norādi uz objektu, ja tiek izmantoti arī žesti un/vai vizuālā informācija <i>te, tur, priekšā</i> (papildu norāde ar žestu) <i>Tur ir veikals.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> īsos teikumus izteiktas norādes uz objektiem tuvākajā apkārtnē <i>Muzejs ir pa kreisi.</i> <i>Netālu ir stadions.</i> <i>Ej taisni!</i> <i>Te tas ir kartē.</i> <i>Tur ir informācija.</i> 	
7–10 11–15	Nav sasniedzams.		<p>Saprot cenas, pulksteņa laiku (u. c. skaitļus), kas lēni un skaidri tiek nosaukti paziņojumā skaļrunī, radio u. tml., piem., dzelzceļa stacijā, veikalā, ja ziņojuma saturs ir pazīstams, iepriekš paredzams.</p>
7–10 11–15	Nav sasniedzams.		<p>Saprot biežāk lietotus jautājumus, kas tiek uzdoti apstiprinājuma vai nolieguma saņemšanai vai – lai noskaidrotu vēlamu informāciju.</p>
Es saprotu			
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> informāciju sabiedriskajā transportā <i>Nākamā pietura – galapunkts.</i> paziņojumus autoostā, stacijā, lidostā un ostā <i>Lidmašīna kavējas.</i> paziņojumus veikalā <i>Veikalu slēgs pēc 5 minūtēm.</i> 	

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
1.4. DAŽĀDU RAIDĪJUMU, AUDIO UN VIDEO IERAKSTU SATURA UZTVERE			
7–10 11–15	Saprot atsevišķus pazīstamus vārdus (t. sk. arī skaitļus) īsā audio ieraksta fragmentā, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta.	Saprot pazīstamus vārdus un izteikumus, galveno tēmu lēnā, skaidri artikulētā runā īsā audio fragmentā.	Saprot pamatinformāciju īsā, skaidri uztveramā audio vai video fragmentā par labi zināmu tēmu, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta, izteikta viegli uztveramā valodā. Saprot būtisko tekstā/ pamatinformāciju īsās radiopārraidēs, piem., laika ziņās, reklāmās, sporta ziņās, ja diktors runā lēni un skaidri.
Es saprotu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › pazīstamus vārdus īsā audio fragmentā, piem., reklāmā, informācijā par kultūras, sporta, izglītības notikumiem, ja runa ir lēna un izruna skaidra 	<ul style="list-style-type: none"> › galveno domu īsā mutvārdu teksta fragmentā, piem., kādā dzejas pantā vai dziesmā, reklāmā, laika prognozē 	<ul style="list-style-type: none"> › garāka vēstījuma saturu, ja runa ir par ikdienišķām lietām un zināmiem jautājumiem, piem., kas patīk/nepatīk, ko cilvēki valkā, ko vēstījuma autors darījis brīvdienās › vēstījuma saturu, kas izteikts viegli uztveramā valodā mācībām paredzētā audiomateriālā › pamatinformāciju īsos radio ziņojumos, reportāžās vai intervijās par aktuāliem ikdienas notikumiem, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta un informācija tiek izklāstīta viegli uztveramā valodā › laika prognozi, kas nolasīta vienkāršā, viegli uztveramā valodā
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › vārdus un izteikumus, kā arī galveno domu īsā audio vai video fragmentā, piem., informāciju par laika apstākļiem, rezultātiem sportā, reklāmu, ja saturs izteikts skaidrā, viegli uztveramā valodā 	<p>svarīgāko plašai sabiedrībai veidotas reportāžas, intervijas, stāstījuma, pārraides, piem., audiostāsta, sporta vai ziņu pārraides, intervijas, laika prognozes saturā, kas izklāstīts vienkāršā, viegli uztveramā valodā</p>

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Saprot galveno domu mācību vajadzībām piemērotos (adaptētos) literāros darbos un var sekot līdz sižeta pavērsieniem.
11–15	Saprot vēstījuma sižetu un svarīgāko informāciju mācībām paredzētos audiotekstos.		
Es saprotu			
7–10	–	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vēstījuma saturu mācībām paredzētā audiotekstā, kas izteikts viegli uztveramā valodā ➤ mācību saturam piemērotus (adaptētus) literāros darbus – stāstus, pasakas, dzejoļus u. c.
11–15	➤ vēstījuma galveno saturu mācībām paredzētā audiotekstā		➤ galveno domu, saturu, sižetu mācībām paredzētos literāros (audio) tekstos
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Uztver/saprot konkrētu, vienkāršu informāciju īsā videosižetā, kur lēnu un skaidri artikulētu runu papildina vizuālā informācija.	levēro tēmu maiņu televīzijas (TV) ziņu pārraidēs, uztver dzirdētā galveno domu.
Es saprotu			
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ikdienā lietotus vārdus un izteikumus bērnu un pusaudžu spēlfilmās, reklāmās un paziņojumos ➤ dažus vārdus un frāzes, kā arī ļoti konkrētu informāciju citās TV pārraidēs 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ audiotāstus un videoierakstus, kas tiek izmantoti mācību vajadzībām ➤ ziņu fragmentus par lietām, kas interesē ➤ galveno domu bērnu spēlfilmās, animācijas filmās u. c. videomateriālos par zināmām tēmām ➤ laika prognozi, kas izteikta vienkāršā, viegli uztveramā formā

1. TABULA. Klausīties prasmes apraksts

	A0	A1	A2
11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › pamatinformāciju īsos TV ziņojumos, reportāžās vai intervijās par aktuāliem ikdienas notikumiem, ja runa ir lēna un skaidri artikulēta un informācija tiek izklāstīta viegli uztveramā formā › dokumentālo filmu saturu › stāsta vai notikuma sižetisko līniju, galveno saturu plašai sabiedrībai domātās pārraidēs vai videomateriālos, piem., animācijas filmas, videostāsta, sporta pārraides, ziņu pārraides saturu, ja tas izteikts viegli uztveramā valodā

6.1.2. Rakstveida teksta/runas uztvere (valoddarbības veids – lasīšana)

2. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
1. LASĪTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Saprot atsevišķus vārdus teikumā vai tekstā, kurā informāciju papildina attēli, piem., vārdus ēdienkartē, komiksu/bilžu grāmatā, reklāmas izdevumā.	Saprot īsa, vienkāršas uzbūves teksta virsrakstu un teksta galveno domu, ja tajā ir pazīstami vārdi un frāzes, kā arī tekstam ir pievienoti attēli vai grafiskas zīmes.	Saprot īsa, vienkāršas uzbūves teksta saturu un atsevišķas informatīvas detaļas, ja tajā ir pazīstami vārdi, frāzes un viegli atpazīstami svešvārdi.
	Es saprotu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › atsevišķus vārdus teikumā vai īsā tekstā, kurā informāciju papildina attēli <ul style="list-style-type: none"> • valstu vai dažādu pasaules reģionu nosaukumus <i>Latvija, Eiropa, Baltijas jūra</i> • tautību nosaukumus <i>latvietis, krievs, vācietis</i> 		

2. TABULA. Lasītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> • brīvdienu un svinību nosaukumus <i>Ziemassvētki, Lieldienas, dzimšanas diena</i> • dzīvnieku un augu nosaukumus <i>kaķis, suns, puķe, koks</i> • pārtikas produktu un dzērienu nosaukumus <i>gaļa, ūdens, maize, zupa, ābols, tēja</i> • parādību un laika apstākļu nosaukumus <i>saule, lietus, sniegs</i> • dažādu transporta līdzekļu nosaukumus <i>divritenis, automašīna, tramvajs, lidmašīna</i> • nedēļas dienas un mēnešus, gadalaikus <i>pirmdiena, otrdiena; janvāris, februāris; vasara, rudens</i> • apģērbu un apavu nosaukumus <i>jaka, bikses, kurpes, sandales</i> • krāsu un formu nosaukumus <i>sarkans, zils; apaļš, taisns</i> • ķermeņa daļu nosaukumus <i>galva, roka, kāja, deguns, mute, mati</i> • profesijas <i>skolotājs, ārsts, pārdevējs, strādnieks</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › vienkāršas uzbūves teksta virsrakstu un galveno domu, ja tajā ir pazīstami vārdi un frāzes › vienkāršu informāciju, ja tā papildināta ar attēliem vai grafiskām zīmēm 	<ul style="list-style-type: none"> › vienkāršas uzbūves teksta saturu par zināmu tēmu, ja tajā ir pazīstami vārdi, frāzes, viegli saprotami svešvārdi/ internacionālismi, grafiskas zīmes, attēli › īsus tekstus, izmantojot tulkojošo vārdnīcu
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot iepriekš aplūkotus jautājumus par personu vienkāršā veidlapā.	Saprot jautājumus, skaidrojumus, norādes vienkāršā veidlapā.
	Es saprotu		
7–10 11–15	–	› personisku informāciju vienkāršā veidlapā <i>vecums, vārds, dzīvesvieta, skola, klase</i>	› jautājumus, skaidrojumus, norādes vienkāršā satura veidlapā

2. TABULA. Lasītprasmes apraksts

	A0	A1	A2
2. LASIŠANA INFORMĀCIJAS IEGUVEI			
2.1. RAKSTVEIDA NORĀŽU (telpās, uz ielas, sabiedriskajās ēkās u. c.) UN INSTRUKCIJU UZTVERE			
7–10 11–15	<p>Saprot vienkāršu zīmju, izkārtņu informāciju, virziena un transportu kustības norādes (veikalu, veikala nodaļu un preču nosaukumus, ceļa norādes un zīmes, aizliegumus, informāciju sabiedriskā transporta kustības grafikos u. c.).</p> <p>Saprot īsas norādes (vai atsevišķus vārdus), kas uzskatāmi papildinātas ar ilustrācijām, zīmējumiem, simboliem vai citām grafiskām zīmēm.</p>	<p>Saprot uzrakstus, grafiskās zīmes un īsus tekstus sabiedriskās vietās un skolā (piem., iestāžu darba laika norādes un apmeklētāju pieņemšanas laikus, reklāmu, stendu informāciju, skolas ēdnīcas ēdienkartē teikto, preču zīmes, informāciju sporta zālē, peldbaseinā, muzejā, norādes par virzienu un atrašanās vietu publiski pieejamā kartē).</p> <p>Saprot svarīgāko informāciju, kas papildināta ar ilustrācijām, zīmējumiem, simboliem vai citām grafiskām zīmēm.</p>	<p>Saprot vienkāršus tekstus – dažāda veida informāciju, paziņojumus, norādes, aprakstus, instrukcijas –, kā arī grafiskās zīmes skolā un sabiedriskajās vietās.</p>
	Es saprotu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vienkāršus uzrakstus, izkārtnes apkārtējā vidē (zīmes, nosaukumus), virziena norādes, kas papildinātas ar attēliem vai grafiskām zīmēm <i>leeja, lzeja, (tualetes), Aizliegts!, Aizliegts ievest suņus!, Fotografēt aizliegts!, Kafejnīca, Ģērbtuve, Dabas muzejs</i> ➤ ielu, apdzīvotu u. c. vietu nosaukumi <i>Brīvības iela, Raiņa bulvāris, Liepājas rajons, Tērvetes Pasaku mežs</i> ➤ veikalu, to sekciju nosaukumus, dažādu sabiedrisku iestāžu nosaukumus <i>Lielveikals, Sporta preces, Rakstāmlietas, Pasts, Aptieka</i> ➤ pārtikas produktu nosaukumus un cenu norādes veikala preču zīmēs <i>Banāni kg 1,00 €; Cepumi „Selga” 0,70 €</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzrakstus, izkārtnes sabiedriskās vietās <i>Bērnu un jauniešu centrs, Laivu noma, Tenisa klubs</i> ➤ tekstu zem attēliem, fotogrāfijām un vizuālām zīmēm ➤ vienkāršas izvēlnes interaktīvās sistēmās <i>Dokuments, Fotoattēli, Kalendārs</i> ➤ telpu nosaukumus skolā vai citās iestādēs, to izvietojuma norādes (ar vārdisku un ilustratīvu paskaidrojumu, piem., peldbaseinā, parkā, izklaīšu parkā) <i>Matemātikas klase, Informātikas klase, Atpūtas telpa</i> ➤ informāciju ēdienkartē <i>Kompleksās pusdienas Tomātu zupa Karbonāde, kartupeļi, salāti Kompots</i> ➤ vienkāršus ziņojumus, instrukcijas, norādes publiskās vietās un skolā <i>Pārtraukums no 12.00–13.00, Veikals slēgts.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ norādes, atgādes, paziņojumus skolā <i>Instrukcija par drošību ekskursijā 210. telpā. Moderno deju grupas mēģinājums pārcelts uz 12. maiju.</i> ➤ informāciju kartēs un izvēlnēs <i>pilsētas karte, nometnes ierīkošanas vieta</i> ➤ informāciju sludinājumos un plakātos <i>Izpārdošana, Muzeju nakts 18. maijā, Skolēnu nometne „Vasaras gidi”</i> ➤ vienkāršas instrukcijas un norādes publiskās vietās, iestādēs <i>leeja tikai ar ielūgumiem! Uz jumta strādā! Dzīvniekus nebarot!</i>

2. TABULA. Lasītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	<p>› norādes par sabiedriskā transporta kustību (atiešanas un pienākšanas laika norādes, kustības grafikus un shēmas)</p> <p><i>Rīga–Liepāja caur Kalnciemu</i> <i>7.05, 8.20, 10.45</i></p> <p>› savu vārdu sarakstā (sporta sacensībās, konkursā, skatē)</p> <p><i>100 metru skrējieni</i> <i>Jānis Kažociņš</i> <i>Ralfs Dāliņš</i></p>	<p>› vienkāršu informāciju diagrammās, tabulās, shēmās, kā arī uzrakstus un informāciju uz iekārtām un mehānismiem</p> <p><i>Laika prognoze 5 dienām</i> (meteogrammas, infografikas), <i>Sacensību kalendārs/rezultāti</i> (tabulas)</p>	
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot norādes un instrukcijas sadzīvē un mācību vidē.	
Es saprotu			
7–10 11–15	–	<p>› īsas norādes (vienā vārdā vai īsā teikumā), aizliegumus un brīdinājumus, ja tie ir papildināti ar attēliem, fotogrāfijām un citām grafiskām zīmēm</p> <p><i>Peldēties aizliegts!, Ienākt sporta apavos!</i></p>	<p>› vienkāršas instrukcijas, kā rīkoties dažādās ikdienas situācijās, izmantot sadzīves ierīces un mehānismus, lietot pārtikas produktus un medikamentus, gatavot ēdienu</p> <ul style="list-style-type: none"> • kā rīkoties/uzvesties noteiktā situācijā (uz ūdens, sporta zālē) • norādījumus un noteikumus ikdienas ierīču un iekārtu lietošanai, piem., kā lietot tālruni, sporta inventāru • instrukcijas un norādījumus datorprogrammu izmantošanai • īsas, vienkāršas instrukcijas datorspēlēm, galda spēlēm, sporta spēlēm • vienkāršu ēdienu pagatavošanas recepti, īpaši, ja tā ir papildināta ar attēliem, kas ilustrē darbību secību • vienkāršas norādes par pārtikas produktu lietošanu, derīguma termiņu u. c. • vienkāršas norādes par medikamentu lietošanu

2. TABULA. Lasītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> ▶ nepieciešamo dažādos piedāvājumos vai citos sarakstos, piem., kādas preces tirgotāja tuvākā veikala norādes, <i>Google</i> vai citu interneta meklētājprogrammu atrastos piedāvājumus
2.2. INFORMĀCIJAS UZTVERE SARAKSTĒ			
7–10 11–15	<p>Saprot atsevišķus vārdus un frāzes īsos, vienkāršos ziņojumos apsveikuma kartītē, ielūgumā, īsziņas tekstā, e–posta vēstulē.</p>	<p>Saprot svarīgāko informāciju vienkāršā privātā vēstulē, e–posta ziņojumā, pastkartē, ielūgumā, ziņojumā no skolas (pasākuma veidu, tā norises vietu, laiku u. c.).</p>	<p>Saprot vienkāršu lietišķa satura informāciju sarakstē (e–posta vēstulē, īsziņā).</p>
	Es saprotu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ▶ atsevišķus vārdus un frāzes ielūgumā, e–posta vēstulē, apsveikuma kartītē u. c. <ul style="list-style-type: none"> • uzrunu un personvārdu <i>Labdien, Aija! Mihails</i> • vienkāršu apsveikuma tekstu <i>Daudz laimes! Apsveicu!</i> <ul style="list-style-type: none"> • īsu informatīvu tekstu <i>Ekskursija 12. septembrī.</i> • ielūgumā, ziņojumā norādīto vietu un laiku <i>rīt 14.00, svētdien stadionā futbols</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ svarīgāko informāciju vienkāršās īsziņās, e–posta vēstulēs, ielūgumos, ziņojumos <i>Es esmu bibliotēkā. Būšu pēc stundas.</i> <i>Ielūdzu Tevi uz dzimšanas dienas svinībām svētdien, 18. novembrī, plkst. 12.00.</i> ▶ vienkāršas ziņas un komentārus e–mācību vidē vai uz mācību darba lapām <i>Labs darbs!, Teicami!, Nav mājas darba!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ īsas personiska rakstura vēstules, e–posta vēstules, īsziņas, ielūguma, apsveikuma teksta u. c. saturu ▶ lietišķa satura informāciju e–sarakstē ar skolu par mācību jautājumiem, lietišķa rakstura tipveida atbildes no pakalpojumu sniedzējiem
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> ▶ īsus, vienkāršus ziņojumus/tvītus, kas publicēti dažādās sociālās saziņas vietnēs – <i>Instagram, Twitter, Facebook</i> 	
2.3. INFORMATĪVO MATERIĀLU SATURA UZTVERE			
7–10 11–15	<p>Saprot atsevišķus vārdus un frāzes vienkāršā informatīvā tekstā, ko papildina attēli vai citi vizuāli līdzekļi.</p>	<p>Var atrast un saprot svarīgāko par kādu precī un pakalpojumu informatīvos materiālos, reklāmās, pasākumu programmās, bukletos, brošūrās un sarakstos, kā arī grāmatu un rakstu virsrakstus.</p>	<p>Var atrast un saprot informāciju izglītojošā literatūrā, ilustrētos izdevumos, brošūrās, uzzīņu krājumos.</p> <p>Pēc virsrakstiem un īsas anotācijas var noteikt grāmatas vai raksta tēmu.</p>

2. TABULA. Lasītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
	Es saprotu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vienkārši un īsi formulētus uzrakstus zem attēliem ➤ atsevišķus vārdus un frāzes tekstā, kas papildināts ar attēliem vai citu vizuālu informāciju – ēdienkartē, preču katalogā, reklāmas izdevumā, uzziņu materiālos <ul style="list-style-type: none"> • vietas nosaukumu, pasākuma nosaukumu, norises vietas un laika norādi • informāciju par preces cenu ➤ atsevišķus vārdus un frāzes komiksa un mēmes tekstā 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ svarīgāko informatīvos materiālos – plakātos, katalogos, sludinājumos, reklāmās, ceļvežos, ja saturs izklāstīts vienkāršā un viegli uztveramā valodā <ul style="list-style-type: none"> • kāda pasākuma norises vietu un laiku • pasākuma saturu, tēmu (piem., kinoseansa, teātra izrādes, koncerta, izklaides kluba pasākuma, darba grupas, mācību vai sporta pulciņa, sporta sacensību nosaukumu un aprakstu) • informāciju sabiedriskajā transportā (par kustības grafika izmaiņām, biļešu cenu) • informāciju par dažādiem pakalpojumiem, piem., divriteņu nomu, baseina izmantošanas iespējām, dalību pulciņā, konkursā • informāciju kafējnīcas ēdienkartē • dienu un mēnešu nosaukumus kalendārā ➤ īsus tekstus par interesējošām tēmām (piem., par sportu, mūziku, ceļojumiem), kas uzrakstīti vienkāršā, viegli uztveramā valodā un papildināti ar attēliem ➤ uzrakstus un paskaidrojumus zem attēliem ➤ komiksa, mēmes saturu, ja tekstā lietoti pazīstami vārdi ➤ vienkāršas norādes, kā aizpildīt veidlapas, piem., uzņemšanai interešu pulciņā skolā, reģistrēšanās veidlapas sporta sacensībām ➤ informāciju par laika apstākļiem (laika ziņas), ja pievienoti paskaidrojoši attēli 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ informatīvu materiālu saturu (plakātu, katalogu, sludinājumu, reklāmu, ceļvežu tekstu), ja saturs izklāstīts vienkāršā un viegli uztveramā valodā <ul style="list-style-type: none"> • vienkāršus aprakstus un pamatinformāciju, piem., par cilvēkiem, vietām, notikumiem • informāciju par svētkiem vai svinamām dienām, to norisi, pasākumiem • informāciju par kādu vietu, valsti, pilsētu, ko papildina attēli • vienkāršu ilustrētu tekstu par cilvēka ķermeni, izskatu un raksturu • vienkāršu ilustrētu tekstu par dabu, dzīvniekiem, dabas aizsardzību, piem., dzīvi laukos ➤ grāmatu nosaukumus, laikrakstu vai žurnālu virsrakstus un izdevumos/ publikācijās ietvertās tēmas, īsas anotācijas tekstu ➤ adaptēta teksta saturu par interesējošām tēmām

2. TABULA. Lasītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15		<ul style="list-style-type: none"> › stundu sarakstu skolā › nepieciešamo vārdu/šķirkli vārdnīcā, ja zinu alfabētu › grāmatu nosaukumus, laikrakstu vai žurnālu virsrakstus 	
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Var atrast atslēgvārdus mācību tekstos, prot izmantot tos, lai uztvertu mācību saturu.	
Es saprotu			
7–10 11–15	–	› atslēgvārdus, ciparus, simbolus, atgādnēs mācību uzdevumos	› saturiski vienkāršus, ilustrētus tekstus mācību līdzekļos, enciklopēdijās, izmantojot pazīstamus atslēgvārdus
11–15	–	–	› svarīgāko informāciju dažādos mācību priekšmeta materiālos, izmantojot pazīstamus atslēgvārdus
11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Saprot sociālās saziņas vietnēs un dažādos plašsaziņas līdzekļos izteiktos viedokļus un vērtējumus.
Es saprotu			
11–15	–	–	› jauniešu izdevumos un sociālās saziņas vietnēs publicētos viedokļus un vērtējumus
3. LASĪŠANA ATPŪTAI UN IZKLAIDEI (estētiskā lasīšana)			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Saprot/uztver īsu, tematiski pazīstamu stāstu (adaptētu tekstu) galveno domu, ja šie stāsti uzrakstīti vienkāršā, viegli uztveramā valodā un papildināti ar ilustrācijām.	Saprot/uztver īsa, tematiski pazīstama vēstījuma un apraksta (adaptēta teksta) sižetu, ja tas izklāstīts vienkāršā, viegli uztveramā valodā.
Es saprotu			
7–10 11–15	–	› īsus un vienkāršus tekstus (komiksus, dzejoļus un skaitāmpantus, adaptētus stāstus), kur attēli palīdz saprast teksta saturu	<ul style="list-style-type: none"> › svarīgāko informāciju fotostāstos, piem., žurnālā jauniešiem › saturu īsā rakstā par labi zināmu jautājumu bērnu un pusaudžu žurnālos › īsa, ilustrēta stāsta sižetu un varoņu raksturojumu, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu › adaptēta mācību grāmatas teksta vai kāda stāsta galveno domu un atpazīstu galvenos stāsta varoņus

6.1.3.

Teksta uztverē (klausīšanās un lasīšanas kā receptīvu darbību īstenošanā) izmantojamās palīgdarbības

3. TABULA. Palīgdarbību apraksts vieglākai teksta uztverei			
	A0	A1	A2
PALĪGDARBĪBAS SEKMĪGAI TEKSTA UZTVEREI (klausoties un lasot)			
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Prot izsecināt vārda nozīmi pēc pievienotā attēla vai piktogrammas.	Prot izsecināt vārdu, izteikumu un vienkārša teksta nozīmi sižetisku attēlu virknē, komiksos par zināmām tēmām.	Prot noteikt teksta veidu pēc tā struktūras: ziņas, laika ziņas, reklāma, raksts mācību grāmatā, tiešsaistes saziņa tērētavā, interneta forums u. tml. Prot izmantot skaitļus, datumus, nosaukumus, īpašvārdus u. c. valodas vienības un elementus, lai noteiktu teksta tematu. Prot noteikt valodas vienību, konstrukciju, teksta struktūras sastāvdaļu/elementu nozīmi un funkcijas pēc to novietojuma rakstītajā tekstā (piem., vēstules sākumā vai beigās).
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › izsecināt vārda nozīmi pēc pievienotā attēla vai piktogrammas 	<ul style="list-style-type: none"> › izsecināt vārdu, izteikumu un vienkārša teksta nozīmi pēc pievienotajiem attēliem (attēlu kopuma) par pazīstamu tēmu 	<ul style="list-style-type: none"> › noteikt teksta veidu pēc tā formāta un struktūras › noteikt teksta tematu pēc tekstā izmantotajiem atslēgvārdiem, īpašvārdiem, datuma norādēm, skaitļiem, simboliem u. tml. › noteikt atsevišķu valodas elementu nozīmi un funkcijas pēc to novietojuma tekstā

6.1.4.

Mutvārdu saziņa (valoddarbības veids – runāšana¹²)

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
1. RUNĀTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Var atbildēt uz jautājumiem par sevi, izmantojot atsevišķus vārdus, īsas un formālas frāzes (stabilus izteicienus) un žestus.	Var uzdot vienkāršus jautājumus un atbildēt uz šādiem jautājumiem.	
11–15 gadus veci skolēni	Var uzdot dažus ļoti vienkāršus standarta/tipveida jautājumus.		
7–10 11–15	–	Var uzsākt sarunu un nepieciešamības gadījumā var atbildēt uz jautājumiem, ja sarunas temats ir labi zināms.	
7–10 11–15	–	Var sazināties lēnā runas tempā, lietojot iepriekš apgūtus vārdus un izteikumus, nepieciešamības gadījumā pārfrāzējot vai labojot teikto.	Var sazināties ar sarunbiedru ikdienas situācijās, ja saruna ir par pazīstamām tēmām, piem., ģimeni, dzīvesvietu, skolu, brīvā laika pavadīšanu.
7–10	–	–	Var iesaistīties ļoti īsā sarunā, bet reti spēj saprast pietiekami, lai sarunu turpinātu pēc savas ierosmes.
11–15	–	–	Var iesaistīties sarunā par vienkāršiem ikdienas uzdevumiem, ja informācijas apmaiņa ir īsa un tieša.
Es varu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › nosaukt savu vai citas personas vārdu un noskaidrot sarunbiedra vārdu <i>Mani sauc Kārlis. Kā tevi sauc?</i> › noskaidrot, kam pieder tas vai cits priekšmets <i>Man ir zīmulis.</i> <i>Vai tev ir...?</i> › pajautāt, kas patīk/nepatīk <i>Man patīk putni.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › uzdot vienkāršus jautājumus informācijas ieguvei un atbildēt uz tiem <i>Kā tevi sauc? – Mani sauc...</i> <i>Kur tu dzīvo? – Es dzīvoju Rīgā.</i> <i>No kurienes tu esi? – Es esmu no...</i> <i>Cik maksā saldējums? – Saldējums maksā vienu eiro.</i> 	
7–10 11–15	–	› sarunāties ar cilvēkiem, ja viņi runā lēni un atkārto vārdus, kurus es nesaprotu, un palīdz formulēt atbildi	› iesaistīties vienkāršās lomu spēlēs <ul style="list-style-type: none"> • dialogā • mācību saturam piemērotā lugā • telefonsarunā

¹² Klausīties prasmes, resp., teksta uztveres, aprakstu sk. 1. tabulā.

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › sarunāt tikšanos <i>Vai mēs varam tikties pie skolas? Tiekamies skolā.</i> › uzdot vienkāršus jautājumus un atbildēt uz šādiem jautājumiem 	<ul style="list-style-type: none"> › aprunāties par ikdienas darbiem, uzdevumiem un pienākumiem › izteikt savus uzskatus un piedalīties diskusijā par zināmām tēmām, piem., dzīvesvietu, dzīvniekiem, pārtiku › apspriest attēlu ar savu sarunbiedru › raksturot krāsas, formas › izteikt savu patiku vai nepatiku
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › apmainīties ar informāciju par man zināmu tēmu (ģimeni, skolu, interesēm), izmantojot īsas, vienkāršas frāzes, nepieciešamības gadījumā pārfrāzējot sakāmo vai labojot teikto, kā arī izmantojot žestus › saprast vienkāršus paziņojumus, norādījumus un atbildēt uz tiem, piem., par tikšanos pirms došanās ekskursijā vai par mācību telpu maiņu 	<ul style="list-style-type: none"> › uzdot jautājumiem par sadzīvi un mācībām un atbildēt uz šādiem jautājumiem
2. SAZINĀŠANĀS			
2.1. IESAISTĪŠANĀS SARUNĀ			
7–10 11–15	<p>Var uzrunāt cilvēkus vārdā, nosaukt savu vārdu, sasveicināties un atvadīties, saprot un var lietot arī dažas citas pieklājības frāzes.</p>	<p>Saprot un sarunā var lietot plašāk pazīstamas pieklājības frāzes un iepriekš apgūtus ar sadzīves un mācību vajadzībām saistītus izteicienus. Var izmantot uzrunas formas.</p>	<p>Var pajautāt un atbildēt uz jautājumiem, kas saistīti ar sadzīves un mācību situācijām. Var izteikt uzaicinājumu, var atbildēt uz ielūgumiem, ieteikumiem un var atvainoties. Saprot un var lietot pieklājības frāzes un izteicienus sarunās par labi pazīstamām tēmām. Prot sarunā paust emocijas, saprast sarunbiedra emocionāli ekspresīvo vēstījumu. Var pastāstīt, kas patīk vai nepatīk.</p>

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › izteikt piekrišanu un noraidījumu <i>Jā, Nē.</i> › sasveicināties un atvadīties <i>Labdien!, Uz redzēšanos!</i> › pajautāt, kā klājas, un atbildēt <i>Kā iet?, Kā klājas?</i> › izteikt pateicību <i>Paldies!, Lūdzu!</i> › atvainoties <i>Atvainojiet!</i> › īsi iepazīstināt ar sevi <i>Es esmu Kārlis.</i> › uzrunāt kādu <i>Jāni!, Anna!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › sasveicināties un atvadīties, apjautāties par labsajūtu, vajadzībām, vēlmēm › izmantot ikdienas pieklājības frāzes un uzrunas formas › vienkāršos vārdos iepazīstināt ar sevi, pavaicāt, kā sarunbiedru vai kādu personu sauc, iepazīstināt sarunbiedru ar vēl kādu klātesošu personu 	<ul style="list-style-type: none"> › piedalīties vienkāršā sarunā par pazīstamu tēmu, piem., skolu, ģimeni, brīvo laiku › jautāt un atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par sadzīviskiem un mācību tematiem › runāt un atbildēt uz jautājumiem par to, kā jūtos, kad esmu slims, noguris vai garlaikots › apsveikt un izteikt vienkāršus novēlējumus, atbildēt uz uzaicinājumu › uzrunāt cilvēkus, izteikt vajadzības, lūgumu, ierosinājumu, piedāvājumu, pavēli, lūgt palīdzību › atvainoties attiecīgā situācijā, pieņemt citu atvainošanos › uzaicināt sarunbiedru uz tikšanos vai izteikt cita veida uzaicinājumu, pieklājīgi atbildēt uz viņa uzaicinājumu (piekrist vai noraidīt to) › paust patiku/nepatiku, prieku, sajūsmu, saprast sarunbiedra emocionāli ekspresīvo vēstījumu
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › ar īsu izteikumu vai iepriekš apgūtu frāžu palīdzību iesaistīties sarunā par ļoti vienkāršiem ikdienas un mācību jautājumiem › uzdot iepriekš sagatavotus jautājumus, kā arī atbildēt uz jautājumiem ar iepriekš sagatavotām, pārdomātām frāzēm, izteikumiem 	<ul style="list-style-type: none"> › sekot līdzī vienkāršai, labi strukturētai sarunai par pazīstamu tematu, iesaistīties tajā, izteikt īsas replikas

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
2.2. INFORMĀCIJAS APMAIŅA SARUNAS/SAZIŅAS LAIKĀ			
7–10	Var izmantot vienkāršus skaitļus ikdienas sarunās.	Var pajautāt un nosaukt dienu, laiku un datumu, piem., savu dzimšanas datumu, noskaidrot sarunbiedra dzimšanas datumu.	
11–15	Var izmantot vienkāršus skaitļus ikdienas sarunās, piem., pajautāt un nosaukt dienu, laiku un datumu.	Var nosaukt dažādus skaitļus, ikdienas ierastās situācijās, norādot daudzumu, cenas, kāda notikumu norises laiku. Var uzdot jautājumus par dzīvesvietu, paziņām un viņiem piederošām lietām, atbildēt uz jautājumiem par sevi un citiem.	Spēj noskaidrot personīgu informāciju un informēt par to citus. Var pajautāt par darba pienākumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām, atbildēt uz šādiem jautājumiem.
Es varu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › lietot vienkāršus skaitļus ikdienas sarunās › nosaukt pulksteņa laiku un tālruņa numuru <i>Pieci. Divpadsmit.</i> <i>22357001 – divi, divi, trīs, pieci, septiņi, nulle, nulle, viens</i> › nosaukt gadalaiku, mēnesi, nedēļas dienu <i>ziema; februāris; pirmdiena</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › pateikt pulksteņa laiku <i>Pulkstenis ir pieci.</i> › uzdot jautājumus un atbildēt uz jautājumiem par gadalaiku, mēnesi, nedēļas dienu, datumu un laiku <i>nākamnedēļ, pagājušajā piektdienā, novembrī, pulksten trijos Šodien ir otrdiena. Tagad ir marts.</i> <i>Cik ir pulkstenis, lūdzu?</i> 	
11–15	<ul style="list-style-type: none"> › pajautāt par nedēļas dienu, datumu un laiku, t.sk. arī pajautāt par dzimšanas datumu un nosaukt savu 	<ul style="list-style-type: none"> › izmantot skaitļus, lai pateiktu daudzumu, cenas › pateikt īsus teikumus par slimību › atbildēt uz īsiem, vienkāršiem jautājumiem par sevi › uzdot jautājumus par to, kur cilvēki dzīvo, kas ir viņu paziņas un kādas lietas viņiem pieder, atbildēt uz šādiem jautājumiem › nosaukt apģērba vai citu zināmu priekšmetu krāsas un pajautāt, kādā krāsā ir priekšmeti (piem., jaunais velosipēds) 	<ul style="list-style-type: none"> › uzdot cilvēkiem jautājumus par to, ko viņi dara darbā vai skolā un savā brīvajā laikā, un atbildēt uz šādiem jautājumiem › uzdot vienkāršus jautājumus par kādu pasākumu un atbildēt uz šāda veida jautājumiem, piem., par pasākuma norises laiku un vietu, tā dalībniekiem un raksturu

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	Var uzdot jautājumus apstiprinājuma vai nolieguma saņemšanai un atbildēt šādiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā izmantojot žestus. Var uzdot ļoti vienkāršus tiešos jautājumus, piem., „Kas tas ir?”. Saprot viena vai divu vārdu atbildes.		Var pajautāt un atbildēt uz jautājumiem par to, ko dara darbā, skolā un brīvajā laikā.
7–10 11–15	Var pateikt cilvēkiem savu vārdu un noskaidrot citu cilvēku personvārdus.	Var uzsākt sarunu, pajautāt un atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem, apgalvojumiem par zināmiem tematiem vai ja runa ir par jautājumiem, kas jārisina nekavējoties.	Var apmainīties ar ierobežotu daudzumu informācijas par zināmiem ikdienas jautājumiem.
Es varu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › atbildēt uz personiska rakstura jautājumiem (par savu vai kāda cita cilvēka vecumu, vārdu un uzvārdu, dzīvesvietu, ģimeni) 	<ul style="list-style-type: none"> › jautāt un atbildēt uz vienkāršiem personiska rakstura jautājumiem (piem., par ģimeni un draugiem), kā arī skolas un ikdienas dzīvi (t. sk. par to, ko patīk/nepatīk darīt, par svētkiem un svinamām dienām) 	<ul style="list-style-type: none"> › jautāt un atbildēt uz jautājumiem <ul style="list-style-type: none"> • par brīvā laika pavadīšanu, piem., par mīļāko filmu, grāmatu, sporta veidu, par ceļošanu • ikdienas dzīves situācijām, piem., par laika apstākļiem, tiem piemērotu apģērbu, par dzērieniem un pārtikas produktiem, dažādiem priekšmetiem/lietām, par dzīvniekiem mājās • profesijām un šo profesiju darba pienākumiem › jautājot vai atbildot raksturot priekšmetus/lietas, apģērbu u. c. pēc to krāsas, formas, izmēra
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem, izmantojot atsevišķus vārdus un žestus › pajautāt, kāds ir citu cilvēku vārds un uzvārds 	<ul style="list-style-type: none"> › atbildēt uz vienkāršiem tiešajiem jautājumiem, izmantojot atsevišķus vārdus, frāzes vai īsus izteikumus 	<ul style="list-style-type: none"> › uzdot tiešos jautājumus par labi zināmu tematu, reaģējot uz dzirdēto <i>Kur ir...?, Kāds ir...?, Kad būs...?</i> › uzdot jautājumus par dzīvesvietu (ciematu, pilsētu), par tuvāko apkārtni un sabiedriskajām ēkām, piem., tirgu, veselības centru, teātri, muzeju, dzīvesvietas tuvumā vai izcelsmes valsti

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	<ul style="list-style-type: none"> › sniegt informāciju par sevi (piem., mītnes vai izcelsmes valsti, dzīvesvietas adresi un tālruņa numuru), runājot ar personu, kurai ir nepieciešami mani personas dati reģistrācijai 	<ul style="list-style-type: none"> › noskaidrot, kur var atrast, piem., grāmatu, bumbu vai citus zināmus priekšmetus, atbildēt uz šādiem jautājumiem › paskaidrot, ka vēlos spēlēt spēli › mācību procesā izmantot skaitļus un dažus pamatjēdzienus › grupu darbā izmantot dažus zinātniskus terminus › sniegt īsas atbildes uz vienkāršiem jautājumiem valodas apguves stundās 	<ul style="list-style-type: none"> › pateikt, kā jūtos › noskaidrot spēles noteikumus › atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem, izmantojot mācību tekstu › izmantot saziņā vienkāršu populārzinātniska satura informāciju
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Varu lūgt/jautāt norādes un sniegt tās citiem, izmantojot karti vai plānu.
Es varu			
7–10 11–15	–	–	› jautāt un sniegt norādījumus par atrašanās vietu, izmantojot karti vai plānu
11–15	–	–	› lūgt parādīt ceļu; palūgt norādes, kā nokļūt līdz ceļa mērķim, izmantojot karti
2.2.1. NEFORMĀLA SARUNA/SAZIŅA AR DRAUGIEM			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	<p>Var apspriest dažādus ikdienas jautājumus, izteikties par pazīstamām tēmām.</p> <p>Var apspriest, ko darīt, kur iet, vienoties par tikšanās vietu un laiku.</p> <p>Var izteikt savu viedokli, bet valodas izteiksmes līdzekļi ir ierobežoti.</p>
11–15	Nav sasniedzams.	<p>Var iesaistīties sarunā un izteikt vienkāršas, iepriekš apgūtas replikas.</p>	<p>Var iesaistīties sarunā par sadzīves un mācību jautājumiem, izmantojot ļoti vienkāršas valodas formas.</p> <p>Var izteikt savu viedokli ierastās situācijās.</p>

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › piedalīties īsā sarunā par pazīstamu tēmu, piem., par mīļāko sporta veidu, skolu, ģimeni › īsi atbildēt uz jautājumiem par pazīstamu tēmu, piem., par iecienītākajiem pārtikas produktiem, par skolu › norunāt tikšanos › kopā ar draugiem saplānot, ko darīt, kur iet, kad tikties › piedalīties vienkāršā sarunā un izteikt savu viedokli <ul style="list-style-type: none"> • par labi zināmiem jautājumiem, piem., dzīvesvietu, mājdzīvniekiem, uzturu • par attēlu, raksturojot sarunas objekta krāsas, formas • izsakot savu patiku/ nepatiku • lūdzot palīdzību • sniedzot kādus norādījumus
11–15	–	› iesaistīties sarunā, ko labi saprotu, izteikt vienkāršas replikas	<ul style="list-style-type: none"> › iesaistīties sarunā par pazīstamiem ikdienas jautājumiem › īsi un vienkāršā formā izteikt savu viedokli par apspriežamajiem jautājumiem
2.2.2. SAZIŅA PAR MĀCĪBĀM			
7–10	Nav sasniedzams.		
11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var īsi izteikties par tēmām, kas ir saistītas ar mācībām, nodarbošanos, interesēm.
	Es varu		
11–15	–	–	› īsi izteikties par mācību jautājumiem, saviem darbiem, plāniem un ārpusstundu interesēm

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
2.2.3. LIETIŠĶA SARUNA (ar konkrētu mērķi) (piem., par pasākuma organizēšanu, mājas darbu un pienākumu izpildes kārtību u. c.)			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	–	Var sazināties par ikdienas darbiem, izmantojot jau apgūtos vārdus un vienkāršas frāzes, – lai palūgtu kaut ko un padotu lietas, iegūtu vienkāršu informāciju un apspriestu turpmāko rīcību.
11–15	Nav sasniedzams.	Var atbildēt uz jautājumiem, kas formulēti vienkāršā un viegli uztveramā valodā, un izpildīt norādes. Var izteikt vienkāršus norādījumus un lūgumus. Sarunā prot izmantot atsevišķus ar noteiktu mācību priekšmetu saistītus terminus.	
Es varu			
7–10 11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › runāt par kādu jautājumu, problēmu, izmantojot apgūtos vārdus un frāzes › vienoties ar draugiem, ko darīt, kā spēlēties › izteikt lūgumu, piem., lūgt palīdzību mācību un mājas darbos
11–15		<ul style="list-style-type: none"> › saprast vienkāršus, skaidri formulētus jautājumus › saprast vienkāršus norādījumus un lūgumus, ja sarunbiedrs nepieciešamības gadījumā atkārtoti, pārfrāzē vai ar žestiem un attēliem demonstrē savu izteikumu 	
11–15	–	› runā iesaistīt mācībās biežāk sastopamos terminus	› runā iesaistīt mācībās biežāk sastopamās speciālās valodas vienības no mācību grāmatas vai vārdnīcas

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
2.2.4. SAZIŅA SADZĪVES SITUĀCIJĀS: IEPIRKŠANĀS UN PAKALPOJUMI			
7–10 11–15	Var iepirkties vai pasūtīt ēdienu vai dzērienu, izmantojot atsevišķus vārdus un vienkāršas frāzes, nepieciešamības gadījumā ar žestiem norādot un ar sejas mīmiku papildinot izteikumu.		Var palūgt parādīt kaut ko (kādu preci) vai sniegt kādu pakalpojumu, var citiem piedāvāt palīdzību. Var veikt vienkāršus darījumus veikalā, pastā, birojā vai bankā. Prot nosaukt skaitļus, lai norādītu cenu un preču daudzumu, svaru, tilpumu u. c. Prot pasūtīt nepieciešamo, piem., kafejnīcā. Var izteikt savu patīku/nepatīku, apmierinātību/neapmierinātību.
11–15	–	Prot nosaukt skaitļus, lai norādītu cenu un preču daudzumu, svaru, tilpumu u. c.	Prot izmantot atsevišķus nepieciešamos vārdus un izteikumus, lai veiktu vienkāršus darījumus veikalā, kafejnīcā, pastā, remontdarbnīcā u. c. pakalpojumu iestādēs. Var noskaidrot vienkāršu informāciju par preču daudzumu, cenu, īpatnībām, kvalitāti, kā arī dažādu pakalpojumu specifiku. Var izteikt attieksmi par preču, pakalpojumu un/vai apkalpošanas kvalitāti.
Es varu			
7–10 11–15	› iepirkties vai pasūtīt nepieciešamo, lietojot atsevišķus vārdus vai vienkāršas frāzes, kā arī izmantojot žestus		› sniegt vienkāršu informāciju par precēm, kuras pazīstu › jautāt/noskaidrot preces cenu › pateikt, ko vēlos pirkt › pateikt, kas man patīk/nepatīk, garšo/negaršo <i>Ēdiens ir auksts., Istaba ir tumša.</i> › pasūtīt nepieciešamo, piem., kafejnīcā, restorānā
11–15	–	› izteikt lūgumu, vajadzību vai norādījumus › lietot skaitļus iepērkoties, veicot pasūtījumu (runājot par preces cenu, daudzumu, tilpumu, svaru u. c.)	› sazināties ar vienkāršu frāžu palīdzību dažādās iepirkšanās situācijās un saņemot citus pakalpojumus (piem., veikalā, pasta nodaļā, dzelzceļa stacijā)

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
11–15			<ul style="list-style-type: none"> ➤ iegūt informāciju par preču daudzumu, cenu, īpašībām un kvalitāti, kā arī dažādiem pakalpojumiem ➤ izteikt savu attieksmi par preču un pakalpojumu kvalitāti (izteikt savu patīku/nepatīku, prieku, izteikties par to, kas garšo/negaršo)
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	<p>Var noskaidrot nepieciešamo informāciju par ceļojumiem, sabiedriskā transporta pakalpojumiem.</p> <p>Var pajautāt un noskaidrot ceļojumam nepieciešamo informāciju un sniegt dažādus norādījumus citiem, kā arī var iegādāties biļetes.</p>
Es varu			
7–10 11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ iegūt ceļošanai nepieciešamo pamatinformāciju, ziņas par transporta kustību un maršrutu, kā arī iegādāties biļetes un veikt citus maksājumus par transporta izmantošanu (piem., par divriteņa pārvadāšanu sabiedriskajā transportā)
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	<p>Var izstāstīt medicīnas darbiniekam par savu veselības stāvokli un pašsajūtu, nepieciešamības gadījumā izmantojot žestus un ķermeņa valodu.</p>
Es varu			
7–10	–	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ izstāstīt par savu veselības stāvokli un pašsajūtu, ja nepieciešams, izmantojot žestus un ķermeņa valodu
11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vienkāršos vārdos medicīnas iestādē un/vai aptiekā izstāstīt par savām problēmām, lai saņemtu ārstniecisko pakalpojumu vai zāles

4. TABULA. Runātprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
2.2.5. INTERVIJA			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem intervijas laikā un reaģēt uz vienkāršiem apgalvojumiem, piem., par sevi, veselību un pašsajūtu, izmantojot žestus un ķermeņa valodu.
11–15	Nav sasniedzams.	Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem intervijas laikā un reaģēt uz vienkāršiem apgalvojumiem, piem., par sevi, veselību un pašsajūtu, izmantojot žestus un ķermeņa valodu.	
Es varu			
7–10	–	–	› intervijas laikā atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par pazīstamu tēmu
11–15	–	› intervijas laikā atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par pazīstamu tēmu	
2.2.6. TELEFONSARUNA UN SARUNA TIEŠSAISTĒ			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var iesaistīties īsā un vienkāršā telefonsarunā un sarunā tiešsaistē (piem., <i>Skype</i> vidē) ar zināmu personu par paredzamu tēmu (piem., par ierašanās laiku, par tikšanos), ja sarunbiedrs atkārtoti un precīzi pateikto.
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var apstiprināt , ka dzirdētā informācija (piem., <i>Mans lidojums ir vēlu, ierodos plkst. 10.00.</i>) saprasta, un informēt par dzirdēto citas iesaistītās personas.
Es varu			
7–10 11–15	–	–	› sarunāties pa telefonu un nosaukt <ul style="list-style-type: none"> • savu vārdu (pateikt, kas zvana) • savu tālruņa numuru › uz klausīt vienkāršu ziņu vai lūgt atzvanīt vēlāk › atbildēt uz zvanu, izmantojot standarta frāzes <i>Hallo/Labdien, kas zvana? Esmu Tomass.</i>
11–15	–	–	› sazināties telefoniski ar saviem vienaudžiem, piem., lai norunātu tikšanos, runātu par mācību un skolas uzdevumu izpildi u. c. jautājumiem, iepriekš sarunai sagatavojoties

6.1.5.

Rakstveida saziņa (valoddarbības veids – rakstīšana)

5. TABULA. Rakstītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
1. RAKSTĪTPRASME: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Pēc parauga prot uzrakstīt atsevišķus vārdus vai īsas frāzes par sevi vai kādu citu (piem., vārdu, uzvārdu, adresi) piezīmēs.	Prot uzrakstīt īsu informāciju par sevi, atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem vai rakstiski iegūt informāciju par vienkāršiem jautājumiem.	Prot uzrakstīt īsas, vienkāršas ziņas, sludinājumus, zīmītes, komentārus, atbildēt uz jautājumiem, izmantojot standartfrāzes. Prot sarakstīties par sadzīves un mācību tēmām, apmainoties ar vienkāršu informāciju.
11–15 gadus veci skolēni			
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> uzrakstīt pēc parauga atsevišķus vārdus vai īsas frāzes piezīmēs par sevi vai citu personu 	<ul style="list-style-type: none"> rakstiski sniegt informāciju par sevi, piem., uzrakstīt vārdu, uzvārdu, adresi, dzimto vietu, vecumu, intereses un vaļaspriekus rakstiski iegūt informāciju par kādu vienkāršu jautājumu rakstiski atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem 	<ul style="list-style-type: none"> uzrakstīt īsu, vienkāršu ziņu, sludinājumu, komentāru (uz ziņojumu daļu, skolas žurnālā, interneta komentāru vietnē) iesaistīties rakstiskā informācijas apmaiņā par interesējošām tēmām sociālajos tīklos, jauniešu žurnālā, izmantojot vienkāršus valodas līdzekļus īsi sarakstīties par sadzīves un mācību jautājumiem
2. SARAKSTE			
7–10 11–15	Prot uzrakstīt atsevišķus vārdus un īsas frāzes par sevi vai citu personu pēc parauga. Prot uzrakstīt īsu apsveikumu, novēlējumu pēc parauga.	Prot uzrakstīt īsu vēstuli, e-pasta vēstuli, ielūgumu, apsveikumu, izmantojot zināmus vārdus un frāzes, lai sniegtu vienkāršu informāciju, izteiktu attieksmi, vērtējumu, vēlējumu, uzdotu jautājumus.	Prot uzrakstīt vienkāršas personiskas un oficiālas vēstules, e-pasta ziņas, pastkartes par sadzīves vai mācību jautājumiem, ievērojot tekstveides prasības.
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> pēc parauga uzrakstīt atsevišķus vārdus un īsas frāzes par sevi vai citu personu pēc parauga uzrakstīt īsu apsveikumu <i>Apsveicu!</i> <i>Daudz laimes!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> uzrakstīt īsu ziņu pastkartē, vēstulē, e-pasta vēstulē, īsziņā, informācijas standā/uz ziņojuma daļu; informēt par sevi, kādu pasākumu vai notikumiem, izteikt attieksmi, vērtējumu īsā vēstulē pastāstīt par sevi, uzdot vienkāršus jautājumus 	<ul style="list-style-type: none"> uzrakstīt e-pasta ziņu, vēstuli, pastkarti, zīmīti, lai izteiktu pateicību, atvainotos, apsveiktu svētkos, uzaicinātu uz kādu pasākumu, paustu atteikumu u. tml. personiskā vēstulē pastāstīt par sevi, savu ģimeni, interesēm, skolu

5. TABULA. Rakstītprasmes apraksts			
	A0	A1	A2
7–10 11–15		<ul style="list-style-type: none"> › uzrakstīt ielūgumu uz svinībām, kādu pasākumu, tikšanos › uzrakstīt apsveikumu, izmantojot standartfrāzes <i>Daudz laimes dzimšanas/vārda dienā!</i> <i>Laimīgu Jauno gadu!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › informēt par atsevišķiem jautājumiem tuviniekus, skolas personālu (piem., par saslimšanu vai citiem neierašanās iemesliem) › uzrakstīt vienkāršas oficiālas vēstules, kurās sniedz vai pieprasa noteiktu informāciju, piem., par piedalīšanos konkursā, sacensībās, par pieteikšanos brīvprātīgajam darbam › ievērot vēstules, pastkartes, ielūguma tekstveides prasības (uzruna, sasveicināšanās formas, ievadteksts, pamatinformācija, nobeiguma frāzes)
3. PIEZĪMES UN VEIDLAPAS			
7–10 11–15	Prot veidlapā ierakstīt īsus datus par sevi, piem., vārdu, uzvārdu, adresi.	Prot veidlapā ierakstīt vienkāršus personas datus par sevi un citu personu.	Prot veidlapā ierakstīt dažādus datus, piem., reģistrācijas datus sacensībām, konkursam.
Es protu			
7–10 11–15	› aizpildīt vienkāršu veidlapu, norādot vārdu, uzvārdu, adresi	› aizpildīt vienkāršu veidlapu, ierakstot tur nepieciešamo informāciju par sevi – vārdu, vecumu, adresi, skolu, valstspiederību	› aizpildīt veidlapu, sniedzot nepieciešamo informāciju
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot veikt īsas piezīmes, lietojot atsevišķus vārdus, īsas frāzes un teikumus.	Prot veidot piezīmes, īsi pierakstīt dažādu lietu, priekšmetu, plānoto darbu, pasākuma dalībnieku sarakstu.
Es protu			
7–10 11–15	–	› uzrakstīt īsu zīmīti, atgādni – ikdienas darbu, skolas nodarbību, pirkumu sarakstu	<ul style="list-style-type: none"> › veidot nelielas piezīmes, sarakstus, priekšmetu, notikumu un plānoto darbību/pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānu, darbu grafiku › uzrakstīt īsu zīmīti, informējot par savu atrašanās vietu, atgriešanās laiku, tikšanās vietu u. tml.

6.1.6. Saziņa tiešsaistē

6. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē			
	A0	A1	A2
1. SAZIŅA TIEŠSAISTĒ: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Prot uzrakstīt īsu, vienkāršu informāciju, ziņojumus par sevi, izmantojot izvēlņu piedāvājumu vai tiešsaistes tulkošanas rīku.	Prot uzrakstīt ļoti vienkāršus tiešsaistes ziņojumus, piem., par brīvā laika aktivitātēm, par to, kas patīk/nepatīk, izmantojot tulkošanas rīkus.	Prot izteikt savu attieksmi, izvērtēt komentārus, ierakstīt īsas piezīmes. Prot iesaistīties vienkāršā tiešsaistes saziņā
11–15 gadus veci skolēni	Prot sazināties ļoti vienkāršā formā sociālās komunikācijas vietnēs – izvēloties pirkumu (parasti kopā ar vecākiem), piem., kādu produktu, prot norādīt tā izmēru, krāsu, lielumu.	Prot veikt ļoti vienkāršus tiešsaistes pirkumus vai lejuplādēt lietojumprogrammu (parasti ar vecāku atļauju), norādot nepieciešamo informāciju par sevi.	Prot veikt vienkāršus darījumus tiešsaistē (parasti ar vecāku atļauju).
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> publicēt īsu, vienkāršu informāciju par sevi, izmantojot izvēlnes vai tiešsaistes tulkošanas rīkus 	<ul style="list-style-type: none"> uzrakstīt īsu ziņojumu, sniedzot personisku informāciju, piem., par brīvā laika aktivitātēm, par to, kas patīk/nepatīk, izmantojot tiešsaistes tulkošanas rīkus 	<ul style="list-style-type: none"> sazināties tiešsaistē, izmantojot apgūtas, vispārīgas frāzes atbildēt uz komentāriem, izmantojot, vispārīgas pieklājības frāzes <i>Paldies!, Atvaino!</i>
11–15	<ul style="list-style-type: none"> veikt pirkumus internetā, izmantojot piedāvātās izvēlnes 	<ul style="list-style-type: none"> veikt pirkumus internetā vai lejuplādēt lietojumprogrammu, norādot nepieciešamo informāciju par sevi 	<ul style="list-style-type: none"> veikt vienkāršus darījumus tiešsaistē

6. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē			
	A0	A1	A2
2. IKDIENAS (sadzīves) SAZIŅA IEŠSAISTĒ			
7–10 11–15	Prot iesaistīties saziņā sociālās komunikācijas vietnēs, izmantojot apgūtas pieklājības frāzes, vienkāršākās ikdienā lietojamās sasveicināšanās un atvadīšanās formas, emocijzīmes.	Prot iesaistīties sociālajā saziņā tiešsaistē (piem., sūtot virtuālas apsveikuma kartītes īpašos gadījumos, kopīgojot ziņas un norunājot/apstiprinot tikšanos). Prot uzrakstīt vienkāršas ziņas un personisku informāciju par vaļaspriekiem, izteikt savu patiku/nepatiku ar standartfrāzi vai īsu teikumu palīdzību un izmantojot tulkošanas rīkus. Izmantojot vienkāršus vārdus, emocijzīmes un standartfrāzes, prot uzrakstīt īsu pozitīvu vai negatīvu atbildi uz vienkāršām tiešsaistes ziņām un šajās ziņās ietvertajām saitēm vai uz plašsaziņas līdzekļos publicētu informāciju. Uz papildu komentāriem prot atbildēt tikai ar pateicības un atvainošanās standartfrāzēm.	
11–15	Prot izmantot vienkāršas sasveicināšanās standartfrāzes, uzrakstīt īsu, vienkāršu informāciju, ziņojumus par sevi (piem., tautību, nodarbošanos), ja izmantojams izvēlnes piedāvājums vai tiešsaistes tulkošanas rīki.	–	
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › uzsākt saziņu, pasveicināt un sasveicināties, izmantojot apgūtas standartfrāzes 	<ul style="list-style-type: none"> › uzrakstīt īsu ziņu e-pasta vēstulē › uzrakstīt vienkāršas ziņas un personiskus tiešsaistes ziņojumus, piem., par brīvā laika aktivitātēm, izmantojot apgūtas standartfrāzes un parasti ar tulkošanas rīku palīdzību › uzrakstīt ziņu, lai informētu kādu, kur atrodos, kad atgriezīsies vai kad un kur varētu tikties › izteikt pozitīvu vai negatīvu attieksmi par tiešsaistē publicētiem ziņojumiem un ietvertajām saitēm, izmantojot apgūtos vārdus, standartfrāzes un emocijzīmes › uzrakstīt, kā jūtos, izmantojot zināmas frāzes un emocijzīmes › uzrakstīt vienkāršu apsveikumu, personīgi uzrunāt cilvēku, pateikties, atvainoties vai izteikt lūgumu <i>Daudz laimes dzimšanas dienā!</i> <i>Paldies par dāvanu, vecmāmiņ!</i> › uzrakstīt citus paziņojumus, vienkāršas ziņas, informāciju <i>Rīt skolā būs ballīte.</i> › atbildēt uz komentāriem, izmantojot apgūtas pieklājības frāzes › aizpildīt vienkāršas personiska rakstura veidlapas, kur norādāma skola, vecums, valsts, adrese u. c. dati 	
11–15	<ul style="list-style-type: none"> › sniegt ziņas par sevi, atzīmējot nepieciešamo informāciju izvēlnē vai izmantojot tiešsaistes tulkošanas rīkus 	–	

6. TABULA. Valodas prasmju apraksts saziņai tiešsaistē			
	A0	A1	A2
3. LIETIŠKA (mērķtiecīga) SAZIŅA TIEŠSAISTĒ			
7–10 11–15	Prot atlasīt nepieciešamo (piem., izvēlēties produktus pēc to izmēra, krāsas) tiešsaistes pirkumā vai pieteikuma veidlapā, ja aprakstu papildina attēls vai cita veida vizuāla informācija.	Prot aizpildīt vienkāršu tiešsaistes pieteikuma veidlapu kādas lietojumprogrammas lejuplādei vai produkta iegādei u. tml., ierakstot veidlapā prasītos personas datus (piem., vārdu, e-pasta adresi vai telefona numuru).	Prot veikt vienkāršus darījumus tiešsaistē (piem., pasūtīt preces vai reģistrēties mācībāmursos), aizpildot tiešsaistes veidlapu vai anketu – norādot personas datus, un apstiprinot, ka piekrīt noteikumiem. Saprot vienkāršas instrukcijas un prot uzdot vienkāršus jautājumus, lai veiktu kādu uzdevumu tiešsaistē, ja šajā procesā atbalstu sniedz e-vides konsultants.
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ izvēlēties preci no produktu piedāvājuma, piem., pēc krāsas, ja ir doti preces attēli 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ veikt ļoti vienkāršu pirkumu tiešsaistē vai lejuplādēt lietojumprogrammu, norādot personas datus (piem., vārdu, e-pasta adresi vai telefona numuru) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ierakstīt veidlapās u. c. nepieciešamo informāciju, lai veiktu vienkāršus tiešsaistes darījumus, piem., pasūtītu preces vai reģistrētos mācībāmursos ➤ aizpildīt tiešsaistes veidlapu vai aptauju, norādot personas datus un apstiprinot noteikumus ➤ izpildīt vienkāršas instrukcijas ➤ uzdot vienkāršus jautājumus prasību īstenošanai tiešsaistē, ja šajā procesā palīdz e-vides konsultants

6.1.7. Muttvārdu runas izveide atbilstoši komunikācijas mērķim un tematam¹³

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
1. MUTVĀRDU IZTEIKUMI UN RUNA: VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Var izrunāt vārdus un īsas frāzes, sniedzot informāciju par sevi, piem., nosaucot vārdu, adresi, raksturojot ģimeni, valstspiederību.	Var pastāstīt , izmantojot vienkāršas frāzes un īsus teikumus, <ul style="list-style-type: none"> • par sevi, • par cilvēkiem apkārt, • par savu dzīvesvietu, • par dzīves un mācību apstākļiem, • par savu ikdienu, • par to, kas patīk vai nepatīk. Var atkārtot iegaumētu dziesmu, dzejoli vai citu tekstu.	
11–15 gadus veci skolēni	Var nosaukt personas, priekšmetus, parādības, norises, to pazīmes un īpašības.	Atsevišķos vārdos un īsos izteikumos var informēt par pazīstamu tēmu.	Var piedalīties īsās sarunās par pazīstamām tēmām, nepieciešamības gadījumā izmantojot cita runātāja palīdzību. Nelielā tekstā var atstāstīt dzirdētā vai lasītā saturu.
	Es varu		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › nosaukt savu vai citas personas (arī dzīvnieka, izdomāta tēla/varoņa) vārdu vai iesauku <i>Kārlis, Anna, Bērziņš, Muris, Bille, Lāčplēsis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › ar iepriekš apgūtu vārdu un frāžu palīdzību pastāstīt par sevi <i>Mans vārds/uzvārds ir...</i> <i>Mani sauc...</i> <i>Man ir...gadi.</i> <i>Es esmu...gadu/gadus vecs.</i> <i>Mans telefona/tālruna numurs ir...</i> <i>Es dzīvoju...</i> <i>Mana adrese ir...</i> <i>Es esmu latvietis/latviete, krievs/krieviete u. tml.</i> 	
11–15	<ul style="list-style-type: none"> › nosaukt savu tautību <i>latvietis/latviete, vācietis/vāciete, zviedrs/zviedriete</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › īsi raksturot savu tautību, pilsonību, izcelsmi <i>Mans tēvs ir igauņis, bet māte – latviete.</i> <i>Mēs esam Latvijas pilsoņi.</i> <i>Mūsu ģimene ir no Kurzemes.</i> 	
	<ul style="list-style-type: none"> › nosaukt valsti un pilsētu, kur dzīvoju, vai citu man nozīmīgu vietu <i>Latvija, Īrija, Rīga, Minstere, Kurzeme</i> › nosaukt atsevišķu ielu, t. sk. manas dzīvesvietas, nosaukumus <i>Brīvības iela, Slokas iela, Raiņa bulvāris</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › nosaukt savu, kā arī draugu un radnieku dzīvesvietu, adresi, zīmīgus objektus apkārtnē <i>Es dzīvoju Vācijā. Mana ģimene dzīvo pie jūras.</i> <i>Es dzīvoju Sporta ielā 10.</i> <i>Māte strādā Rīgas centrā, Skolas ielā.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › īsos teikumos pastāstīt par savas cilmes vai mītnes valsti, citu man pazīstamu valsti, par pilsētu, dzīvesvietu, tuvāko apkārtni (par atrašanās vietu, virzienu, nosaukt adreses numurus) <i>Mana dzimtene ir Latvija. Tā ir pie Baltijas jūras.</i> <i>Vectēva māja ir Liepājas rajonā.</i>

¹³ Sk. arī sadaļu „Muttvārdu runas uztvere (valodarbības veids – klausīšanās)” – 1. tabulu, un sadaļu „Muttvārdu saziņa (valodarbības veids – runāšana) – 4. tabulu.

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
11–15	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt atsevišķus labi pazīstamus objektus <i>Brīvības piemineklis, Baltijas jūra, Gaiziņš</i> 		
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt tuvākos ģimenes locekļus un radniekus <i>tēvs, māte, brālis, māsa</i> nosaukt ģimenes locekļu, radnieku un draugu profesijas, amatus <i>skolotājs, ārsts, strādnieks, direktore, sekretāre</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt ģimenes locekļus un radniekus, īsos teikumos sniegt ziņas par ģimeni <i>Mums ir liela ģimene. Viņa ir mana māsa. Manu vecmāmiņu sauc Anna. Mana mamma ir ārste.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> īsi izstāstīt par savu, ģimenes un tuvinieku reliģisko piederību, ticību <i>Mani vecvecāki bija luterāņi. Es esmu katolis.</i> īsos teikumos pastāstīt par savu ģimeni un ģimenes locekļiem, viņu vecumu, interesēm, nodarbošanos <i>Brālim ir 9 gadi. Viņam patīk basketbols. Brālis ir ļoti garš. Māsa ir studente.</i>
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt skaitļus (1–10) <i>viens, divi, trīs...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> iesaistīt skaitļus (1–100) īsos teikumos, piem., norādot mājas/ dzīvokļa numuru, tālruņa numuru, matemātiskas darbības, priekšmetu un personu skaitu, preces cenu <i>Dzirnavu iela 4, dzīvoklis 10, LV-1010 Tālruņa/mobilā tālruņa numurs 12345678. 15 gadi, 2 māsas, 4 kaķi, 1 eiro [un] 90 centi</i> 	
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt atsevišķas personu un priekšmetu īpašības <i>liels – mazs, jauns – vecs</i> nosaukt krāsas <i>zils, zaļš, sarkans, dzeltens</i> 	<ul style="list-style-type: none"> īsos teikumos raksturot/aprakstīt personu, priekšmetu, parādību <i>Viņš ir ļoti garš. Gaiziņš nav augsts. Vasara bija karsta.</i> nosaukt priekšmeta krāsu <i>zaļa cepure sarkana puķe zila jūra</i> 	
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt atsevišķus objektus <ul style="list-style-type: none"> savā dzīvesvietā (mājā, dzīvoklī) <i>istaba, virtuve, vannas istaba, tualete, kabinets</i> tuvākajā apkārtnē <i>dārzs, pagalms, iela, koks, māja</i> nosaukt atsevišķus priekšmetus dzīvoklī <i>galds, krēsls, plaukts</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt objektus un priekšmetus dzīvesvietā un skolā; īsos teikumos raksturot to atrašanās vietu, novietojumu <i>Mājā ir trīs istabas, virtuve, vannas istaba, liels koridors, veranda. Tur ir ēdnīca. Pie skolas ir stadions.</i> 	
11–15	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt atsevišķus augus un dzīvniekus <i>koks, ozols; puķe, roze; suns, kaķis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nosaukt atsevišķus augus un dzīvniekus, īsi tos raksturot <i>vecs koks, zilās puķes, gudrs suns</i> 	<ul style="list-style-type: none"> īsos teikumos runāt par augiem un dzīvniekiem, raksturot tos <i>Mežā un pļavā zied puķes. Vectēvam ir divas aitas, kaza un suns. Sunim ir divpadsmit gadu.</i>

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
11–15	–	<p>› nosaukt atsevišķas dabas parādības, kas saistītas ar laika apstākļiem <i>lietus, sniegš, ledus, vējš, negaiss</i> <i>Ir auksts.</i> <i>Līst.</i> <i>Ārā snieg.</i></p>	<p>› īsos teikumos stāstīt par laika apstākļiem, temperatūru, klimatu un norisēm dabā <i>Šodien ir stiprs vējš.</i> <i>Temperatūra ir plus 20 grādu.</i> <i>Ūdens upē ir silts.</i> <i>Martā vēl ir auksts.</i></p>
11–15	–	<p>› nosaukt dažādus laika dalījumus (diennakts dalījumu, nedēļas dalījumu dienās, gada dalījumu mēnešos un gadalaikos) <i>rīts, pusdiens, vakars</i> <i>pirmdienā, otrdienā, trešdienā...</i> <i>janvāris, februāris, marts...</i> <i>pavasaris, vasara, rudens, ziema</i> <i>Šodien ir trešdienā.</i> <i>Drīz būs vasara.</i></p>	<p>› nosaukt pulksteņa laiku (stundas pusstundas) <i>Pulkstenis ir astoņi.</i> <i>Filma būs pussešos.</i> › norādīt darbības laiku (kad?) <i>Pēc skolas es iešu uz kino.</i> <i>Rīt man būs dzimšanas diena.</i> <i>Sacensības būs pirmdien.</i> <i>Janvārī mēs bijām Zviedrijā.</i></p>
11–15	–	<p>› nosaukt vienkāršas ikdienas darbības <i>eju uz skolu, treniņu</i> <i>braucu uz Jūrmalu</i> <i>apmeklēju mūzikas skolu</i> <i>ēdu brokastis</i> <i>lasu grāmatu</i> <i>spēlēju futbolu</i></p>	<p>› īsos teikumos stāstīt, ko es daru, kas man patīk, garšo, kāds ir mans vaļasprieks <i>No rīta es eju uz skolu.</i> <i>Svētdienās es apmeklēju sporta zāli.</i> <i>Man patīk sports.</i> <i>Man garšo saldējums un jogurti.</i> <i>Es spēlēju klavieres.</i></p>
11–15	<p>› nosaukt populārākos svētkus un svinamās dienas <i>Ziemassvētki</i> <i>Lieldienas</i> <i>Līgo svētki</i> <i>dzimšanas diena</i> <i>vārdadiena</i></p>	<p>› pateikt dažus vārdus un frāzes, kas izmantojamas svētku un svinamo dienu gadījumos un kas nosauc atsevišķas svētku reālijas <i>svētki, viesi, dāvana, Ziemassvētku eglīte</i> <i>ielūgt, apsveikt, dāvināt, svinēt</i> <i>Es dāvinu grāmatu. Es svinu dzimšanas dienu.</i> <i>Mums mājās ir Ziemassvētku eglīte.</i></p>	
7–10 11–15	<p>› nosaukt atsevišķas ķermeņa daļas <i>roka, pirksts, kāja, galva, acs, deguns, mute, auss</i></p>	<p>› nosaukt ķermeņa daļas, minēt tās saistībā ar apģērbu, veselību un higiēnu <i>Galvā ir cepure.</i> <i>Man sāp galva.</i> <i>No rīta tīru zobus.</i> <i>Vienmēr mazgāju rokas.</i></p>	

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	<p>› nosaukt atsevišķus apģērba gabalus <i>cepure, bikses, kleita, mētelis, zeķes, kurpes</i></p>	<p>› īsos teikumos runāt par apģērbu un ģērbšanos,</p> <ul style="list-style-type: none"> • nosaucot apģērba gabalus <i>cepure, bikses, kleita, mētelis, zeķes, kurpes</i> • raksturojot apģērbu un apavus <i>balta jaka, skaista cepure, silts mētelis</i> • raksturojot to piemērotību sezonai (vasaras, ziemas, rudens), laika apstākļiem (lietainā laikā, salā, karstā laikā), noteiktām nodarbēm (skolā, sporta zālē, peldbaseinā) • nosaucot ar ģērbšanos saistītās darbības <i>ģērbt/vilkt kleitu, likt cepuri</i> 	<p>› īsi pastāstīt par apģērbu un ģērbšanos</p> <ul style="list-style-type: none"> • nosaucot apģērba gabalus • raksturojot apģērbu un apavus (krāsu, formu) • norādot apģērbu, apavu un citu aksesuāru izmantojumu <i>galvā, mugurā, kājās, rokās vilkt mugurā kleitu, vilkt kājās zeķes, likt galvā cepuri</i>
11–15	<p>› nosaukt atsevišķus vārdus, kas saistīti ar iepirkšanos un pakalpojumiem, –</p> <ul style="list-style-type: none"> • veikalu, ēdināšanas iestāžu nosaukumus, to veidus <i>lielveikals („Rimi”, „Elvi”), grāmatu veikals, mūzikas veikals, kafejnīca</i> • atsevišķas preces (pārtikas preces, apģērbu nosaukumus, elektronikas un sporta preces u. c.) 	<p>› nosaukt</p> <ul style="list-style-type: none"> • veikalus u. c. ar veikalu saistītās reālijas, personas <i>lielveikals, maizes veikals, nodaļa, kase, pārdevējs, prece</i> • preces, to cenas <i>Šeit bumba maksā 6 eiro.</i> • izmantot iepirkšanos saistītu darbību u. c. nosaukumus, standartfrāzes dažādās iepirkšanās situācijās <i>Man, lūdzu,...</i> <i>Dodiet man, lūdzu,...</i> <i>Vai jums ir...?</i> 	<p>› piedalīties vienkāršā sarunā iepērkoties (piem., nosaukt preces, raksturot to kvalitāti, veidu, norādīt cenu, pirkuma daudzumu) <i>Man, lūdzu, vienu saldējumu „Pols”.</i> <i>Cik maksā tās slidas?</i> <i>Es vēlos saldējumu ar šokolādi.</i></p>
11–15	<p>› nosaukt atsevišķas</p> <ul style="list-style-type: none"> • ēdienreizes <i>brokastis, pusdienas, vakariņas</i> • ēdienus un dzērienus <i>maize, piens, zupa, sula, kola, saldējums, čipsi</i> • galda piederumus, traukus <i>karote, dakšiņa, krūze, glāze, šķīvīš</i> 	<p>› pateikt dažādus vārdus un frāzes, kas saistīti ar uzturu – ēdieniem un dzērieniem <i>Ēdu brokastis mājās/skolā.</i> <i>Man garšo...</i> <i>Man negaršo...</i> <i>Es gribu...</i></p> <p>› izvēlēties un palūgt konkrētu ēdienu un dzērienu no piedāvājuma ēdienkartē vai veikalā; jautāt par cenu, pieejamību, norādīt daudzumu utt. <i>apelsīnu/ābolu/plūmju sula; gaļas/dārzenų/biešu salāti</i> <i>glāze sulas, pudele kolas, paciņa cepumu</i> <i>Man, lūdzu, vienu glāzi sulas, divas picas.</i> <i>Cik maksā kola?</i> <i>Vai jums ir šokolādes saldējums?</i></p>	

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
11–15	<p>› nosaukt atsevišķus transporta līdzekļus <i>tramvajs, autobuss, vilciens, lidmašīna</i></p>	<p>› pateikt ar transportu un pārvietošanos saistītus vārdus un frāzes <i>biļete, kase, pietura, brauc/iet uz Tur ir pietura. Tas ir mūsu tramvajs.</i></p>	<p>› īsos teikumos stāstīt par transportu un tā izmantošanu <i>11. tramvajs iet uz Mežaparku. Uz Jūrmalu brauksim ar vilcienu. Uz skolu es braucu ar autobusu. Mēs ceļojām ar lidmašīnu.</i></p>
7–10 11–15	<p>› nosaukt atsevišķus vārdus, kas saistīti ar mācībām un skolas dzīvi, –</p> <ul style="list-style-type: none"> • skolas telpas <i>sporta zāle, sporta laukums, koridors, klase, skolotāju istaba, darbnīca, ēdnīca</i> • nodarbību (mācību stundu) nosaukumus <i>matemātika, latviešu valoda, svešvaloda (angļu, vācu, krievu valoda), sports, informātika, mūzika</i> • priekšmetus, objektus klasē <i>galds, krēsls, tāfele, plaukts, skapis, dators</i> • mācību līdzekļus <i>grāmata, burtnīca, vārdnīca</i> • mācību piederumus <i>pildspalva, zīmulis, lineāls, skolas soma</i> 	<p>› vienkāršos teikumos pastāstīt par skolu, klasi un mācībām; nosaukt svarīgākās reālijas un darbības skolā <i>Šī ir mana skola. Tā ir pilsētas centrā. Es mācos 6. klasē. Mana klase ir otrajā stāvā. Man patīk matemātika. Šodien mums ir latviešu valoda, mūzika un sports (sporta stunda). Rīt mēs rakstīsim kontroldarbu.</i></p> <p>› nosaukt matemātiskās un citas darbības atsevišķos mācību priekšmetos <i>plus, mīnus, reizināt/reiz, dalīt es lasu, rakstu uzdevumu, zīmēju, dziedu</i></p>	
7–10	–	<p>› nodziedāt dziesmu, ko esmu iemācījies</p> <p>› norunāt dzejoli, ko esmu iemācījies</p> <p>› atstāstīt vienkāršu stāstu par man zināmu tematu, piem., brīvdienām</p>	
11–15	<p>› norunāt mācībās apgūtos skaitāmpantus un nodziedāt īsas, vienkāršas dziesmas</p>	<p>› lasīt mācību saturam piemērotus (adaptētus) literāros darbus – stāstus, pasakas, dzejoļus u. c.</p> <p>› nodziedāt dažas dziesmas</p>	

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
2. STĀSTĪJUMS, APRAKSTS (monologs)			
7–10	Nav sasniedzams.	<p>Var raksturot sevi, savu dzīvesvietu un pastāstīt</p> <ul style="list-style-type: none"> • par ikdienu, • par attēlu, <p>izmantojot apgūtus vārdus un frāzes, vienkāršus teikumus, ja ir iespēja iepriekš sagatavot stāstījumu.</p> <p>Var paust savas izjūtas un sajūtas, izmantojot vienkāršus vārdus, piem., <i>labi, noguris</i>, un arī ķermeņa valodu un žestus.</p>	<p>Var raksturot savu ģimeni, dzīvesvietu un dzīves apstākļus, izglītību, cilvēkus vai dzīvniekus.</p> <p>Var pastāstīt, kurās jomās veicas labāk vai sliktāk, piem., skolā, sportā, spēlēs.</p> <p>Var īsi pastāstīt, ko plāno darīt nedēļas nogalē vai brīvdienās.</p>
11–15	Nav sasniedzams.	<p>Īsos izteikumos vai iepriekš sagatavotā vienkāršā tekstā var pastāstīt par sevi, tuvāko apkārtni, sadzīvi un mācībām skolā.</p>	<p>Var norunāt nelielu vai iepriekš sagatavotu nedaudz plašāku tekstu par pazīstamu tematu vai zināmu situāciju.</p>
		<p>Ar atsevišķiem vārdiem vai frāzēm var izteikt patiku/nepatiku, prieku vērtējumu, sajūtas.</p> <p>Var raksturot</p> <ul style="list-style-type: none"> • personu, • objektu, • situāciju <p>un pastāstīt par attēlu, izmantojot pazīstamus vārdus un izteikumus.</p>	
Es varu			
7–10 11–15	—	<p>› nosaukt</p> <ul style="list-style-type: none"> • savu vārdu, uzvārdu, vecumu • dzīvesvietas adresi <p>› izmantojot apgūtus vārdus un frāzes, pastāstīt</p> <ul style="list-style-type: none"> • par sevi, savu ģimeni, draugiem, skolotājiem • par dzīvesvietu, skolu un tuvāko apkārtni • par laika apstākļiem un gadalaikiem <p><i>Vakar lija. Šodien ir silts.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • par savu apģērbu • par uzturu • par dzīvniekiem <p><i>Govs ēd zāli. Suns rej.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • par transporta veidiem un pārvietošanās iespējām pilsētā 	<p>› iepriekš sagatavojoties, stāstīt</p> <ul style="list-style-type: none"> • par sevi un ģimeni • par cilvēku ārējo izskatu un rakstura īpašībām • par dzīvesvietu • par uzturu • par apģērbu • par ikdienas darbiem un pienākumiem • par mācībām un notikumiem skolā • par interesēm un vaļasprieku u. tml.

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
7–10 11–15		<ul style="list-style-type: none"> • par ikdienu <i>Man šodien skola.</i> • par brīvdienām <i>Pavasara brīvdienās es biju Vācijā.</i> • par interesēm un vaļaspriekiem 	
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ īsi raksturot personu, ģimenes locekļus (izskatu, rakstura īpašības, vecumu, nodarbošanos, intereses u. c.) ➤ īsi pastāstīt par attēlu (kādas personas, darbības, objekti, priekšmeti attēloti) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pastāstīt par personu, piem., par savu ģimeni vai citiem zināmiem cilvēkiem, apkārtnes objektiem, kādu ikdienas situāciju, pastāstīt par attēlu, izmantojot pazīstamus vārdus, frāzes un vienkāršus izteikumus un iepriekš sagatavojot/ pārdomājot tekstu ➤ pastāstīt par personu – <ul style="list-style-type: none"> • ārējo izskatu <i>Brālis ir ļoti garš.</i> • rakstura īpašībām <i>Jānis ir aktīvs.</i> • vecumu <i>Draugam ir 15 gadi.</i> • nodarbošanos <i>Māte ir rakstniece.</i> • interesēm <i>Brālim patīk sports, bet mātai dejas.</i> • kopīgiem darbiem, nodarbošanos <i>Mēs ar brāli spēlējam šahu.</i> ➤ pastāstīt par māju, istabu – <ul style="list-style-type: none"> • par priekšmetiem un lietām, to īpašībām un nozīmi • par mēbeļu u. c. priekšmetu novietojumu telpā, par mājas plānu • par sadzīvi <i>Virtuvē gatavojam pusdienas.</i> <i>Pagalmā spēlējam futbolu.</i> ➤ pastāstīt par apkārtni, pilsētu, valsti – <ul style="list-style-type: none"> • par dažādu objektu atrašanās vietām <i>Netālu ir kinoteātris. Tur ir arī sporta klubs.</i> <i>Pie mājas ir stadions.</i> • raksturot šos objektus, ēkas <i>Skola nav liela.</i> <i>Baznīca ir ļoti veca.</i>

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)			
	A0	A1	A2
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › ar atsevišķiem vārdiem, izteikumiem paust patiku, prieku, vērtējumu, sajūtas (attieksmi) › pastāstīt, kas patīk/nepatīk <i>Man patīk/nepatīk spēlēt futbolu.</i> <i>Man patīk/nepatīk lasīt grāmatas.</i> › izteikt savu viedokli ar iepriekš zināmām frāzēm <i>Es negribu spēlēt futbolu.</i> › pastāstīt, kas garšo/negaršo <i>Man garšo/negaršo šokolāde.</i> 	
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › īsi pateikt <ul style="list-style-type: none"> • ko ēdu, dzeru, kas man garšo/negaršo • kas man patīk/nepatīk • kādu apģērbu valkāju • kas man interesē • kādi ir mani plāni; ko daru/darīšu 	<ul style="list-style-type: none"> › pastāstīt citiem <ul style="list-style-type: none"> • ko ēdu, dzeru, kas man garšo/negaršo • kas man patīk/nepatīk • kādu apģērbu valkāju • kas man interesē • kādi man ir plāni; ko es daru/darīšu
3. NORĀDĪJUMI UN NORĀDES			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	<p>Var sniegt vienkāršus norādījumus, piem., kā spēlēt spēli.</p> <p>Var raksturot priekšmetu un dzīvu būtnu atrašanās vietu telpā.</p>	<p>Var sniegt norādes, kā nokļūt līdz noteiktai vietai, izmantojot zināmas frāzes (<i>pa labi, ej taisni</i>) un vārdus (prievārdus <i>uz, gar, apstākļa</i> vārdus <i>tur, te</i>).</p> <p>Var raksturot, kā kaut kas darbojas, un sniegt norādes, kā kaut ko darīt.</p>
Es varu			
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › sniegt vienkāršus norādījumus, piem., sporta spēlē, kāda darba izpildē, ceļojuma laikā <i>Mēs iesim taisni. Tur ir upe. Pār upi ir tilts. Aiz upes ir mūsu nometne.</i> 	
7–10 11–15		<ul style="list-style-type: none"> › raksturot objektu novietojumu, atrašanās vietu telpā, vidē <i>Aiz mājas ir dārzs. Dārzā ir dažādi augļu koki. Pie mājas ir garāža.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › norādīt virzienu un pateikt attālumu <i>Pa labi/kreisi ir lielveikals. Stadions nav tālu</i>
4. PUBLISKS PAZIŅOJUMS/IZTEIKUMS			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	<p>Var nolasīt ļoti īsu, strukturētu paziņojumu, informāciju, piem., iepazīstinot ar runātāju.</p>	<p>Var izteikt īsu, vairākkārt izmēģinātu paziņojumu par klausītājiem zināmu tematu, ja klātesošie ir gatavi koncentrēties, lai teikto saprastu.</p> <p>Var atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par paziņojuma saturu.</p>

7. TABULA. Valodas lietojums runā (atbilstoši saziņas mērķim un sarunas tematam)

	A0	A1	A2
	Es varu		
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › skaļi nolasīt ļoti īsu, iepriekš sagatavotu ziņojumu, piem., iepazīstinot ar nākamo runātāju 	<ul style="list-style-type: none"> › izteikt īsu, vairākkārt izmēģinātu paziņojumu par klausītājiem zināmu tematu, ja klātesošie ir gatavi koncentrēties, lai teikto saprastu › atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par paziņojuma saturu
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › izteikt īsu, iepriekš sagatavotu/ pārdomātu paziņojumu, piem., par ekskursiju, kultūras pasākumu, pienākumiem, uzdevumiem <i>Rīt būs ekskursija.</i> <i>Tagad mums būs matemātika.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › izteikt īsus paziņojumus ar paredzamu saturu labi zināmās saziņas situācijās <i>Rīt mums būs ekskursija.</i> <i>Mēs brauksim uz Kurzemi.</i> <i>Mēs apmeklēsim Kuldīgu un Liepāju. [...]</i>
5. PUBLISKĀ RUNA			
7–10	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	<p>Var iepazīstināt ar īsu, iepriekš sagatavotu un izmēģinātu slaidrādi.</p> <p>Var teikt iepriekš sagatavotu runu par zināmu tematu.</p>
11–15	Nav sasniedzams.	<p>Var sniegt iepriekš sagatavotu runu (atsevišķu teikumu vai ļoti īsa teksta formā) par labi pazīstamu tematu.</p>	<p>Var teikt īsu, vienkāršu, iepriekš sagatavotu runu par pazīstamu tematu, atbildēt uz jautājumiem.</p>
	Es varu		
7–10 11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › uzstāties ar īsu, pirms tam sagatavotu runu/stāstījumu par iepriekš izvēlētu tematu › izteikt savu viedokli, patiku/ nepatiku ar vienkāršu, īsu teikumu palīdzību, paust savu attieksmi <i>patīk/nepatīk, gribu/negribu, varu/nevaru</i> › raksturot attēlu
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › norunāt iepriekš sagatavotu īsu tekstu (ja to veido vienkārši teikumi) vai nolasīt to 	<ul style="list-style-type: none"> › atbildēt uz vienkāršiem, skaidri formulētiem jautājumiem par runas tematu
7–10 11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › apkopot informāciju un īsi iepazīstināt ar grupas darba rezultātiem

6.1.8.

Mutvārdu dialogs un saziņas partneru mijiedarbība¹⁴

8. TABULA. Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā			
	A0	A1	A2
1. IESAISTĪŠANĀS SARUNĀ: RUNĀTĀJA – KLAUSĪTĀJA LOMU MAIŅA			
7–10 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot pievērst sev uzmanību.
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot parādīt , ka spēj sekot sarunai.
11–15 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot iesākt sarunu, uzturēt to un pabeigt tās dialogu.
	Es protu		
7–10 11–15	–	–	› ar žestiem un īsām frāzēm norādīt, ka sekoju līdzī sarunai un saprotu teikto
11–15	–	–	› izmantot vienkāršus paņēmienus un valodas līdzekļus, lai sāktu sarunu, uzturētu to un pabeigtu
2. PASKAIDROJUMU LŪGŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot norādīt ar vārdiem, intonāciju un žestiem, ka nesaprot teikto. Prot pateikt , ka nesaprot teikto.	Prot palūgt sarunbiedru runāt lēnāk vai atkārtot teikto. Prot norādīt , ka nesaprot teikto un lūgt izrunāt/nosaukt vārdu pa burtiem.
11–15	Nav sasniedzams.	–	Prot pateikt , ka nespēj sekot līdzī sarunai.
	Es protu		
7–10 11–15	–	› izmantojot intonācijas un žestus, parādīt, ka nesaprotu teikto	–

¹⁴ Klausīties un runātprasmes aprakstus sk. 1. un 2. tabulā.

8. TABULA. Palīgdarbību apraksts mutvārdu saziņā

	A0	A1	A2
7–10	–	<ul style="list-style-type: none"> › izmantojot standartfrāzes, pateikt, ka nesaprotu teikto <i>Nesaprotu.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> › lūgt atkārtot teikto, izmantojot standartfrāzes <i>Ko tu teici?, Atkārtō vēlreiz!, Atkārtojiet!, Ko, lūdzu?, Es nevaru atbildēt uz šo jautājumu., Es nesapratu jautājumu.</i> › lūgt runāt lēnāk <i>Lūdzu, runājjiet/runā lēnāk!</i> › lūgt paskaidrot vārdus vai pateikt citādi frāzes, kas man nav saprotamas <i>Ko tas nozīmē?</i>
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › lūgt sarunbiedru atkārtot teikto vai runāt lēnāk › piesaistīt uzmanību un lūgt palīdzību 	<ul style="list-style-type: none"> › darīt zināmu, ja kaut ko nesaprotu <i>Es to nesapratu.</i> › pateikt, ka nesaprotu teikto un palūgt sarunbiedram nosaukt vārdus pa burtiem › nosaukt pats vārdus pa burtiem › pajautāt, kā pateikt latviešu valodā <i>Kā latviski saka...?</i>

6.1.9.

Rakstveida runas/teksta izveide atbilstoši
komunikācijas mērķim un tematam¹⁵

9. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē			
	A0	A1	A2
1. RAKSTĪTPRASME (tekstveidē): VISPĀRĪGS APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Prot pēc parauga uzrakstīt ļoti vienkāršu tekstu, lietojot atsevišķus vārdu savienojumus vai īsas frāzes, piem., vārdu, uzvārdu, adresi veidlapā, īsu apsveikumu, pateicību.	Prot uzrakstīt īsu tekstu pēc parauga, atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem vai rakstiski iegūt informāciju par saturiski vienkāršu tēmu.	Prot uzrakstīt vienkāršu tekstu par sadzīves un mācību tēmu, sludinājumu, zīmīti, komentāru, atbildēt uz jautājumiem, veikt īsu saraksti.
11–15 gadus veci skolēni			
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> uzrakstīt pēc parauga ļoti īsu tekstu vai teksta fragmentu – atbildes uz vienkāršiem jautājumiem veidlapā, apsveikumu, pateicību, norādi zīmītē 	<ul style="list-style-type: none"> rakstiski sniegt informāciju par sevi, piem., uzrakstīt vārdu, uzvārdu, adresi, dzimto vietu, vecumu, intereses un vaļaspriekus iegūt rakstiski informāciju un rakstiski atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem uzrakstīt tekstu par pazīstamu tēmu, piem., aprakstīt attēlu, uzrakstīt zīmīti, atgādinājumu, novēlējumu 	<ul style="list-style-type: none"> uzrakstīt īsu, vienkāršu ziņu, sludinājumu, komentāru (uz ziņojumu daļu, skolas žurnālā, interneta komentāru vietnē) iesaistīties rakstiskā informācijas apmaiņā par interesējošām tēmām sociālajos tīklos, jauniešu žurnālos, izmantojot vienkāršus valodas līdzekļus veikt īsus pierakstus vai sarakstīties ar kādu par sadzīves un mācību jautājumiem
2. RADOŠĀ RAKSTĪŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot uzrakstīt pēc parauga ļoti īsu radošu tekstu, tēlainu stāstījumu par izdomātu vai reālu personu, par kādu priekšmetu vai parādību, par attēlu, par notikumu, par pieredzēto un/vai dzirdēto.	Prot uzrakstīt vienkāršu, radošu tekstu – vēstījumu vai aprakstu – par pazīstamu tēmu pēc attēla vai cita ierosmes avota, izmantojot zināmus vārdus un izteikumus. Prot uzrakstīt nelielu literāru stāstu vai dzejoli, izveidot dialogu komiksam vai ludziņai, uzrakstīt mēmes.

¹⁵ Sk. arī sadaļu „Rakstveida saziņa (valoddarbības veids – rakstīšana) un 5. tabulu; sadaļu „Tekstveide” un 12. tabulu.

9. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē			
	A0	A1	A2
Es protu			
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › pēc parauga uzrakstīt ļoti īsu, radošu tekstu par izdomātu vai reālu personu, par kādu priekšmetu vai parādību, par attēlu, par notikumu, par pieredzēto un/vai dzirdēto 	<ul style="list-style-type: none"> › uzrakstīt vienkāršu, radošu tekstu – vēstījumu vai aprakstu – par pazīstamu tēmu pēc attēla vai cita ierosmes avota, izmantojot zināmus vārdus un izteikumus › uzrakstīt radošu literāru darbu – nelielu stāstiņu, dzejoli, dialogu lugas fragmentam › veidot multimodālu tekstu – komiksu, mēmi, plakātu
3. VEIDLAPAS UN PIEZĪMES			
7–10 11–15	Prot veidlapā ierakstīt īsus datus par sevi, piem., vārdu, uzvārdu, adresi.	Prot veidlapā ierakstīt vienkāršus personas datus par sevi vai citu personu.	Prot veidlapā ierakstīt dažādus datus, piem., reģistrācijas datus sacensībām, konkursam.
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › aizpildīt vienkāršu veidlapu, norādot vārdu, uzvārdu, adresi 	<ul style="list-style-type: none"> › aizpildīt vienkāršu veidlapu, ierakstot tur nepieciešamo informāciju par sevi – vārdu, vecumu, adresi, skolu, valstspiederību 	<ul style="list-style-type: none"> › aizpildīt veidlapu, sniedzot nepieciešamo informāciju
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot veikt īsas piezīmes atsevišķu vārdu, īsu frāžu un/vai teikumu veidā.	Prot veidot piezīmes , īsi pierakstīt priekšmetu, plānoto darbu, pasākuma dalībnieku sarakstu.
Es protu			
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › uzrakstīt īsu zīmīti, atgādni – ikdienas darbu, skolas nodarbību, pirkumu sarakstu 	<ul style="list-style-type: none"> › veidot nelielas piezīmes, sarakstus, priekšmetu un plānoto darbību/pasākumu uzskaitījumu, datumu norādes, piem., pasākuma plānā, grafikos, darbu plānojumā › uzrakstīt īsu zīmīti, informējot par savu atrašanās vietu, atgriešanās laiku, tikšanās vietu u. tml.

9. TABULA. Rakstītprasmes apraksts tekstveidē			
	A0	A1	A2
4. SARAĶSTE			
7–10 11–15	Prot uzrakstīt par sevi vai kādu citu personu pēc parauga, izmantojot atsevišķus vārdus un īsas frāzes. Prot uzrakstīt īsu apsveikumu, novēlējumu pēc parauga.	Prot uzrakstīt īsu vēstuli, e-pasta vēstuli, ielūgumu, apsveikumu, izmantojot zināmus vārdus un frāzes; uzrakstītajā izteikt vienkāršu informāciju, paust attieksmi, vērtējumu, vēlējumu, uzdot jautājumus.	Prot uzrakstīt vienkāršas personiskas un oficiālas vēstules, e-pasta ziņas, pastkartes par sadzīves vai mācību jautājumiem, ievērojot tekstveides prasības.
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzrakstīt pēc parauga par sevi vai citu personu atsevišķu vārdu un īsu frāžu formā ➤ uzrakstīt īsu apsveikumu pēc parauga 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzrakstīt īsu ziņu pastkartē, vēstulē, e-pasta vēstulē, īsziņā, informācijas stendā, informējot par sevi, kādu pasākumu vai notikumiem, izsakot attieksmi, vērtējumu ➤ īsā vēstulē pastāstīt par sevi, uzdot vienkāršus jautājumus ➤ uzrakstīt ielūgumu uz svinībām, kādu pasākumu, tikšanos ➤ uzrakstīt apsveikumu, izmantojot standartfrāzes 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzrakstīt e-pasta ziņu, vēstuli, pastkarti, zīmīti un tajā izteikt pateicību, atvainoties, apsveikt svētkos, uzaicināt uz kādu pasākumu, paust atteikumu u. tml. ➤ personiskā vēstulē pastāstīt par sevi, savu ģimeni, interesēm, skolu ➤ informēt par atsevišķiem jautājumiem tuviniekus, skolas personālu (piem., par saslimšanu u. c. neierašanās iemesliem) ➤ uzrakstīt vienkāršas oficiālas vēstules, sniedzot vai pieprasot noteiktu informāciju, piem., par piedalīšanos konkursā, sacensībās, pieteikšanos brīvprātīgajam darbam ➤ ievērot vēstules, pastkartes, ielūguma tekstveides prasības (uzruna, sasveicināšanās formas, ievadteksts, pamatinformācija, nobeiguma frāzes)

6.1.10.

Rīcības stratēģija saziņas (kā produktīvas darbības) īstenošanā: izmantojamās palīgdarbības

10. TABULA. Saziņā izmantojamo palīgdarbību prasmju apraksts			
	A0	A1	A2
1. PLĀNOŠANA			
7–10 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Atceras un var izmantot saziņā apgūto vārdu krājumu un frāzes.
11–15 gadus veci skolēni			
2. KOMPENSĒŠANA			
7–10 11–15	Prot pateikt vārdu vai īsu izteikumu, nepieciešamības gadījumā nozīmi plašāk paskaidrojot ar žestiem , piem., norādot uz objektu ar roku, attēlojot darbību. Var norādīt ar žestiem uz nezināmu objektu, uzdot vienkāršu jautājumu , lai noskaidrotu nezināmo.	Prot izmantot žestus, mīmiku un atdarināt kādu darbību, raksturot jēdzienus un izteikties ar sinonīmu palīdzību, kā arī atsevišķus vārdus/izteikumus formulēt dzimtajā valodā (vai kādā starpvalodā), lai saziņā sniegtu nepieciešamo informāciju. Prot uzdot dažādus jautājumus, lai labāk saprastu runas saturu. Prot izteikt savas vēlmes/vajadzības, vārdus un frāzes papildinot ar žestiem un mīmiku.	
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › nosaukt dzīvas būtnes, priekšmetus, izmantojot žestus, mīmiku; norādīt darbību, demonstrējot to › uzdot vienkāršu jautājumu, lai noskaidrotu nezināmu vārdu <p><i>Kas tas/tā [ir]?</i> <i>Vai tas ir...?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> › izmantot zināmos sinonīmus, runājot par dzīvām būtnēm vai priekšmetiem, kuru nosaukumus nezinu, kā arī raksturot kādu jēdzienu aprakstoši, ja nezinu atbilstošo vārdu › izmantot žestus, lai norādītu uz lietām, kuru nosaukumus nezinu <p><i>Man, lūdzu, to! Šo, lūdzu!</i></p> <ul style="list-style-type: none"> › izmantot žestus, mīmiku, atdarināt darbību, lai precizētu sakāmo › pajautāt, lai saprastu vai precizētu informāciju <p><i>Vai tā ir soma?</i> <i>Kā to sauc?</i> <i>Kā tas ir latviski?</i> <i>Kādā krāsā ir soma?, Kurš ir kaķis?</i> (jautājot par attēlu)</p>	

6.2.

STARPNIECĪBA UN STARPNIECĪBAS STRATĒGIJAS

6.2.1.

Starpniecības kā komunikatīvās un izzinātājdarbības raksturojums

11. TABULA. Starpniecības darbību apraksts			
	A0	A1	A2
1. VISPĀRĪGS STARPNIECĪBAS PRASMJU APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni	Prot atkārtot citas personas teikto.		Prot ar vienkāršu izteikumu, jautājumu palīdzību palūgt , lai sarunbiedrs izskaidro, precizē dzirdēto/lasīto.
11–15 gadus veci skolēni	Var nodot/paziņot ļoti vienkāršu informāciju par pazīstamām tēmām.		Prot nosaukt galvenos plāna/saturiskos punktus, ja teksts ir vienkāršs, skaidri strukturēts un tajā runāts par interesējošiem ikdienas jautājumiem.
11–15	–	–	Var nodot/paziņot vienkāršu informāciju par dažādiem sadzīviskiem un mācību jautājumiem īsa teksta formā, nepieciešamības gadījumā izmantojot žestus, attēlojot darbības un papildinot teikto ar vizuālu informāciju.
Es protu			
7–10 11–15	<ul style="list-style-type: none"> › atkārtot īsus citas personas izteikumus › informēt par tikšanās vietu un laiku, personām, objektiem, to skaitu, cenu utt., izmantojot atsevišķus vārdus, īsas frāzes, nepieciešamības gadījumā arī žestus <p><i>Tur ir ēdnīca. Kase – tur! [Tas maksā] divus eiro. [Man lūdzu] vienu saldējumu.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> › atkārtot īsus citas personas izteikumus › nodot/paziņot vienkāršu informāciju, piem., par ikdienas notikumiem, par to, kas, kur un kad notiks, atsevišķu izteikumu vai īsa teksta formā un papildinot izklāstu ar žestiem un/vai vizuālu informāciju, piem., kartēm, norādēm, afišām utt. 	<ul style="list-style-type: none"> › precizēt nepieciešamās informācijas saturu, izmantojot vienkāršus jautājumus › īsi informēt par saturiski būtisko atbilstoši teksta struktūrai
11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › informēt par dažādiem sadzīviskiem un mācību jautājumiem īsa teksta formā, papildinot stāstījumu ar žestiem, attēlojot darbības un teikto vizuāli ilustrējot, piem., ar TV programmu, afišu, preču katalogu u. c. attēlu palīdzību

11. TABULA. Starpniecības darbību apraksts			
	A0	A1	A2
2. STARPNIĒCĪBAS DARBĪBU IZMANTOJUMS MUTVĀRDU SAZIŅĀ			
2.1. LOĢISKAS SARUNAS IESPĒJU IZMANTOJUMS			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot palūgt izskaidrot, precizēt dzirdēto, lasīto, izmantojot vienkāršus izteikumus, jautājumus.
Es protu			
7–10 11–15	–	–	› palūgt precizēt nepieciešamo informāciju, izmantojot vienkāršus jautājumus, atsevišķus vārdus un frāzes
2.2. SPECIFISKAS (darbības jomai raksturīgas) INFORMĀCIJAS IEKĻAUŠANA MUTVĀRDU SAZIŅĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot nodot/paziņot vienkāršu, paredzamu informāciju, piem., par to, kas, kur un kad notiks, izmantojot atsevišķus vārdus vai īsus izteikumus. Prot ļoti vienkāršā veidā pārstāstīt ar skaitļiem izteiktu informāciju, kas norādīta īsos un vienkāršos ilustrētos tekstos.	Prot citus informēt (paskaidrot) citiem) par kaut ko specifisku dažādos mācību priekšmetos, sportā, interešu izglītībā, izklaides spēļu jomā utt., izmantojot atsevišķus vārdus, īsus izteikumus.
Es protu			
7–10 11–15	–	› Īsi informēt, piem., par dažādu pasākumu, notikumu norises vietu un laiku › Ļoti vienkāršā formā pastāstīt, piem., par preces cenu, kas norādīta reklāmā vai kādā katalogā u. tml.	› ar atsevišķu vārdu vai īsu izteikumu palīdzību klātesošajiem pastāstīt par specifiskiem mācību jautājumiem, vaļasprieku, sporta nodarbībām vai citām nodarbēm (mākslas skolā, mūzikas skolā, pulciņos)
2.3. TEKSTVEIDE MUTVĀRDU SAZIŅĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot vienkārša teksta saturu pārveidot atbilstoši saziņas mērķim, piem., pārstāstīt tekstu saviem vārdiem, papildinot stāstījumu ar žestiem, zīmējumiem vai dzimtās valodas vārdiem. Prot pārveidot tekstu vai tā daļas atbilstoši saziņas mērķim, pārstāstīt kādu notikumu saviem vārdiem, veidot dialogu, izmantojot citu tekstu kā paraugu.

11. TABULA. Starpniecības darbību apraksts			
	A0	A1	A2
Es varu			
7–10 11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › uztvert saturiski un formas ziņā viegli saprotama teksta struktūru › pārveidot tekstu, tā struktūru atbilstoši apgūtajiem tekstveides nosacījumiem, piem., dzirdēto monologrunu pārveidot dialogā
2.4. RUNĀTĀ TEKSTA MUTISKĀ TULKOŠANA			
7–10	Nav sasniedzams.		Prot tulkot īsu, vienkāršu tekstu (piem., par pazīstamiem priekšmetiem), ietverot tulkojumā būtiskāko informāciju.
11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un vienkāršu tekstu, ja tā saturā ir ietverta zināma informācija.	
Es protu			
7–10	–	–	<ul style="list-style-type: none"> › tulkot atsevišķus zināmus vārdus, frāzes un īsus izteikumus › tulkot vienkāršus tekstus, kuros ir zināma informācija
11–15	–	› tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un vienkāršu tekstu, ja tā saturā ir ietverta pazīstama informācija	
2.5. RAKSTVEIDA TEKSTA MUTISKĀ TULKOŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus un frāzes, kas sastopami dažādos paziņojumos, plakātos, programmās, bukletos u. c.	Prot tulkot īsus izteikumus un tekstus, kas ietver pazīstamu informāciju.
11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un nelielu, vienkāršu tekstu, kas ietver pazīstamu informāciju, piem., paziņojumus, norādes, afišu tekstus.	
Es protu			
7–10	–	› tulkot atsevišķus – man zināmus – vārdus, frāzes un īsus izteikumus	› tulkot vienkāršos rakstveida tekstos ietvertu zināmu informāciju par ikdienu, personiskajām interesēm vai vajadzībām
11–15	–	› tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus izteikumus un nelielus tekstus par pazīstamu tēmu	

11. TABULA. Starpniecības darbību apraksts			
	A0	A1	A2
3. STARPNIĒCĪBAS DARBĪBU IZMANTOJUMS RAKSTVEIDA SAZIŅĀ			
3.1. SPECIFISKAS (darbības jomai raksturīgas) INFORMĀCIJAS IZKLĀSTS RAKSTVEIDA TEKSTĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	<p>Prot uzrakstīt personas datus, citu informāciju par sevi vai kādu personu, nepieciešamos skaitļus (piem., cenas) un ciparus.</p> <p>Prot izrakstīt no teksta ļoti vienkāršu informāciju personiskām vajadzībām, ja šī teksta valoda ir vienkārša un teksts ir papildināts ar ilustrācijām.</p> <p>Prot vienkāršos, īsos teikumus uzrakstīt specifisku informāciju, kas nepieciešama, piem., dažādos mācību priekšmetos, interešu izglītībā, izklaides spēļu u. c. jomās.</p>	
Es protu			
7–10 11–15	–	<p>› uzrakstīt/izrakstīt no teksta specifisku informāciju, piem., mērvienības, uzvārdus utt.</p>	<p>› uzrakstīt īsa, vienkārša un viegli uztverama ziņojuma galvenos (plāna) punktus</p>
11–15	–		<p>› īsos teikumos uzrakstīt vienkāršu informāciju par specifiskiem mācību un interešu jomas jautājumiem, piem., vaļasprieku, nodarbībām sportā vai citās interešu grupās mākslas skolā, mūzikas skolā, pulciņos</p>
3.2. TEKSTVEIDE RAKSTVEIDA SAZIŅĀ			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Prot pārveidot tekstu, tā struktūru atbilstoši saziņas mērķim, jauno tekstu veidojot pēc parauga.
Es protu			
7–10 11–15	–	–	<p>› pārveidot vienkāršu tekstu vai kādu tā daļu atbilstoši saziņas mērķim, piem., pārstāstīt notikumu saviem vārdiem, jauno tekstu veidojot pēc parauga</p>
3.3. RAKSTISKĀ TULKOŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Ar vārdnīcas palīdzību prot tulkot vienkāršus vārdus un frāzes.	Prot aptuveni pārtulkot īsus teikumus un vienkāršus tekstus par pazīstamām un ikdienas tēmām. Neraugoties uz kļūdām, tulkojums ir saprotams.
11–15	Nav sasniedzams.	Prot tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus teikumus un nelielus tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu, – ja tulkojamā materiāla informācija ir zināma.	
Es protu			
7–10 11–15	–	<p>› tulkot atsevišķus vārdus, frāzes, īsus teikumus un vienkāršus tekstus, nepieciešamības gadījumā izmantojot vārdnīcu</p>	

6.3. AR VALODU SAISTĪTĀS KOMPETENCES

6.3.1. Tekstveide

12. TABULA. Tekstveides prasmju apraksts			
	A0	A1	A2
1. RAKSTĪTPRASME UN TEKSTA APSTRĀDE/PĀRVEIDE			
7–10 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Prot pārrakstīt vārdus un frāzes, piem., ikdienas priekšmetu nosaukumus, regulāri lietotas frāzes. Prot pietiekami pareizi (ne vienmēr saskaņā ar pareizrakstības likumiem) uzrakstīt vārdus no sava vārdu krājuma.	Prot pārrakstīt drukātus vai ar roku rakstītus īsus teikumus un vienkāršus tekstus par ikdienas tematiem, nepieciešamības gadījumā tos pārveidojot.
11–15 gadus veci skolēni	Nav sasniedzams.	Prot pārrakstīt teikumus un īsus tekstus, nepieļaujot kļūdas pierakstā.	Prot pārrakstīt teikumus un īsus tekstus, vajadzības gadījumā tos pārveidojot.
Es protu			
7–10	–	› uzrakstīt apgūtos vārdus pietiekami pareizi, bet ne vienmēr saskaņā ar pareizrakstības likumiem	› uzrakstīt īsus teikumus un vienkāršus tekstus, pieļaujot dažas pareizrakstības kļūdas
11–15	–	› pārrakstīt vārdus un frāzes, arī īsus tekstus (dzejoļus, norādījumus, uzdevumu noteikumus), nepieļaujot kļūdas	› pārrakstīt drukātus vai ar roku rakstītus teikumus un frāzes, arī īsus tekstus, nepieciešamības gadījumā tos pārveidojot
2. PIERAKSTU VEIKŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Nav sasniedzams.	Var pierakstīt konkrētu informāciju, izmantojot zināmus vārdus un īsus teikumus.
Es varu			
7–10	–	–	› pierakstīt atslēgvārdus, kas tiek minēti tekstā un kas palīdz atcerēties/saprast teksta saturu

12. TABULA. Tekstveides prasmju apraksts			
	A0	A1	A2
11–15	–	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ īsi pierakstīt konkrētu informāciju <ul style="list-style-type: none"> • par sadzīviskiem un mācību jautājumiem • par ikdienas darbiem • par iepirkumiem (preces, kas jānopērk) • stundu sarakstu • uzdevumus un mājasdarbus • klasesbiedriem un vecākiem
3. VIEDOKĻA FORMULĒŠANA PAR LITERATŪRAS UN MĀKSLAS DARBIEM U. C. KULTŪRAS NOTIKUMIEM			
7–10	Nav sasniedzams.	Ar vienkāršu vārdu un frāžu palīdzību var izteikt (mutvārdos un rakstveidā) savu patiku vai nepatiku par to vai citu literatūras vai mākslas darbu, par šo darbu ietekmi.	
11–15	Nav sasniedzams.	Īsos teikumos var izteikt vienkāršu vērtējumu par mākslas darbu (daiļdarbu, gleznu, skaņdarbu, filmu utt.).	Īsā tekstā var izteikt vienkāršu vērtējumu par mākslas darbu (daiļdarbu, gleznu, skaņdarbu, filmu utt.).
Es varu			
7–10	–	➤ pateikt, vai literatūras/ mākslas darbs patīk vai nepatīk	➤ pastāstīt, kā literārais/ mākslas darbs ietekmē mani
11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> ➤ īsos teikumos izteikt vienkāršu vērtējumu par literatūras vai mākslas darbu, kultūras parādību/ notikumu <p><i>Man patīka/nepatīka filma. Tā ir interesanta grāmata.</i></p>	➤ īsā, vienkāršā tekstā izteikt savu vērtējumu par literatūras vai mākslas darbu, kultūras parādību/notikumu

6.3.2. Lingvistiskā kompetence

13. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts			
	A0	A1	A2
1. VISPĀRĪGS VALODAS PRASMJU UN ZINĀŠĀNU (sasniezamo rezultātu) APRAKSTS			
7–10 gadus veci skolēni 11–15 gadus veci skolēni	Prot izmantot atsevišķus vārdus un izteikumus, lai sniegtu vienkāršu informāciju par sevi, kā arī ļoti vienkāršā veidā sazinātos ikdienas situācijās.	Prot izmantot tematiski ierobežotu leksikas krājumu, vienkāršus izteicienus un nelielu skaitu vārdu formu, lai sniegtu informāciju, sazinātos par interesējošiem jautājumiem, veidotu īsu vēstījumu vai aprakstu par pazīstamu tēmu.	Prot izmantot apgūto vārdu krājumu, frāzes, vārdu formas, vienkāršas struktūras (vienkāršus paplašinātus) teikumus, lai sazinātos par pazīstamām tēmām (skolu, ģimeni, interesēm, ikdienas vajadzībām u. c.). Prot veidot neliela apjoma vēstījumu un aprakstu par pazīstamu tēmu, kā arī lietišķu tekstu (vēstuli, ielūgumu, afišu) pēc parauga.
Es protu			
7–10 11–15	> izmantojot atsevišķus vārdus un izteikumus, pastāstīt par sevi vai sazināties vienkāršās ikdienas situācijās	> izmantot ierobežotu vārdu krājumu un gramatiskās struktūras, lai sniegtu informāciju par pazīstamām tēmām, sazinātos vienkāršās situācijās, veidotu īsu vēstījuma un apraksta formas tekstu	> izmantot apgūto vārdu krājumu, frāzes un gramatiskās struktūras, lai sazinātos par pazīstamām tēmām, sniegtu un iegūtu nepieciešamo informāciju > patstāvīgi veidot neliela apjoma tekstu – vēstījumu un aprakstu, kā arī lietišķa satura tekstu pēc parauga
2. VĀRDU KRĀJUMS			
1.1. VĀRDU KRĀJUMA APJOMS			
7–10 11–15	Ir apgūts pamatleksikas krājums, kas saistīts ar konkrētām tēmām un situācijām.		Ir apgūts pietiekams vārdu krājums, lai izteiktu vienkāršas vajadzības, piedalītos ikdienišķās sarunās par zināmām tēmām, veidotu neliela apjoma tekstus – vēstījumu, aprakstu, personiskās piezīmes, lietišķu vēstuli, ielūgumu, afišu u. c.
Esmu apguvis			
7–10 11–15	> nelielu, ļoti ierobežotu vārdu krājumu, kas nepieciešams vienkāršās ikdienas saziņas situācijās	> nelielu, tematiski ierobežotu vārdu krājumu, lai sazinātos par zināmām tēmām biežāk sastopamās ikdienas runas situācijās, kā arī veidotu īsu tekstu	> vārdu un frāžu krājumu, lai izteiktu vienkāršas, ikdienišķas vajadzības, varētu piedalīties sarunās par zināmiem jautājumiem, veidotu vēstījumu, aprakstu, kā arī lietišķa satura tekstu pēc parauga

13. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts			
	A0	A1	A2
1.2. VĀRDU KRĀJUMA LIETOJUMS			
7–10 11–15	Prot izmantot atsevišķus vārdus un frāzes, lai sniegtu vienkāršu informāciju un sazinātos vienkāršās ikdienas situācijās.	Prot izmantot nelielu, tematiski ierobežotu leksikas krājumu, lai sazinātos par zināmām tēmām, izteiktu vajadzības, veidotu vienkāršu tekstu.	
Es protu			
7–10 11–15	› izmantot atsevišķus ikdienā lietotus vārdus, lai sniegtu vienkāršu informāciju, izteiktu vajadzības, jautātu un atbildētu	› izmantot apgūtu, tematiski ierobežotu vārdu krājumu, lai sazinātos par konkrētām ikdienas vajadzībām	
2. GRAMATISKĀ PRECIZITĀTE			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Ierobežotā apjomā prot lietot un teikumā/izteikumā sasaistīt dažādu vārdšķiru vārdus, vienkāršas gramatiskas konstrukcijas un teikuma modeļus, taču izteikumos var pieļaut dažādas gramatiskās kļūdas.	Prot lietot dažādu vārdšķiru vārdus un saistīt tos teikumā. Atbilstoši gramatikai prot izmantot dažādas, iepriekš labi apgūtas sintaktiskās konstrukcijas un teikuma modeļus, taču var pieļaut kļūdas gramatikā.
Es protu			
7–10 11–15	–	› izmantot dažādu vārdšķiru vārdus un saistīt tos teikumā › lietot vienkāršas, iepriekš labi apgūtas sintaktiskās konstrukcijas un vienkāršus teikuma modeļus, taču pieļauju dažādas gramatiskās kļūdas › veidot vienkāršus nepaplašinātus un vienkāršus paplašinātus teikumus	› izmantot dažādu vārdšķiru vārdus un saistīt tos teikumā › lietot dažādas, iepriekš labi apgūtas gramatiskās konstrukcijas un teikuma modeļus, taču pieļauju atsevišķas gramatiskās kļūdas › veidot vienkāršus nepaplašinātus un vienkāršus paplašinātus teikumus, kā arī dažus plašāk lietotus saliktu teikumu veidus

13. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts			
	A0	A1	A2
3. FONOLOĢISKĀS SISTĒMAS PĀRVALDĪŠANA			
7–10 11–15	Pēc dzirdes mēģina atkārtot un izrunāt vārdus pietiekami skaidri un saprotami.	Prot izrunāt ļoti ierobežotu apjomu apgūtu vārdu un iegūmētu izteicienu tā, lai tie ir saprotami dzimtās valodas runātājam. Ne visas latviešu valodas skaņas prot pareizi izrunāt . To lielā mērā nosaka valodas apgūvēja dzimtās valodas skaņu sistēmas īpatnības.	Prot izrunāt vārdus un izteikumus pietiekami skaidri, kaut arī ir manāms dzimtās valodas akcents. Lai varētu saprast teikto, sarunbiedram laiku pa laiku jālūdz atkārtot teikto. Izrunā (īpaši intonācijā, uzsvārā) vēl aizvien ir izteikta dzimtās valodas ietekme , tomēr zināmo/apgūto vārdu izruna ir skaidra un saprotama.
Es mēģinu/protu			
7–10 11–15	› izrunāt vārdus un vienkāršus izteikumus pietiekami skaidri un saprotami	› izrunāt apgūtus vārdus un izteicienus tā, lai tos uztvertu dzimtās valodas runātāji	› izrunāt apgūtus vārdus un frāzes pietiekami tuvu latviešu valodas izrunas normām, kā arī intonēt teikumus saistītā tekstā
3.1. SKAŅU UZTVERE UN ARTIKULĀCIJA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Ir apgūtas un prot izrunāt latviešu valodas skaņas vārdos, ja ir sarunbiedra atbalsts, piem., sarunbiedrs atkārtot un labo teikto. Spēj klausoties sadalīt runas plūsmu vārdos un saprast iepriekš apgūtus vārdus.	Saprotami var izrunāt latviešu valodas skaņas un vārdus, tomēr atsevišķu skaņu izruna var sagādāt grūtības. Runas plūsmā spēj atpazīt vārdus un frāzes, ja sarunā lieto pazīstamus vārdus un runa ir par pazīstamām tēmām.
Es protu			
7–10 11–15	–	› pietiekami skaidri izrunāt latviešu valodas skaņas vārdos, pēc iespējas precīzi ievērojot latviešu valodas izrunas likumus › nepārtrauktā runas plūsmā nošķirt un saprast konkrētus latviešu valodas vārdus	› izrunā šķirt sarežģītākus izrunas gadījumus <ul style="list-style-type: none"> • balsīgos un nebalsīgos līdzskaņus <i>laba – lapa, pērt – bērt</i> <ul style="list-style-type: none"> • īsos un garos patskaņus <i>masa – māsa, lapa – lapā</i> <ul style="list-style-type: none"> • plato un šauro patskani e, ē › izrunāt vārdus atbilstoši latviešu valodas skaņu izrunas likumiem ievērojot skaņu pozicionālās pārmaiņas <i>piecdesmit, kāds, mežs, divpadsmit</i> › runas plūsmā atpazīt vārdus un frāzes, ja sarunā lieto pazīstamus vārdus un runa ir par pazīstamām tēmām

13. TABULA. Valodas prasmju un zināšanu apraksts			
	A0	A1	A2
3.2. PROSODISKO ELEMENTU UZTVERE			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Mēģina izrunāt apgūtus vārdus un frāzes atbilstoši latviešu valodas prosodiskajām īpašībām, tomēr runā vērojams spēcīgs dzimtās valodas akcents. Nozīmīga sarunbiedra sadarbības vēlme un spēja, atbalsts.	
	Es varu/mēģinu		
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › izrunāt apgūtus vārdus un frāzes, uzsverot atbilstošo zilbi › izrunāt vārdus ar stiepto vai nestiepto zilbes intonāciju 	
4. ORTOGRĀFIJAS PĀRZINĀŠANA			
7–10 11–15	Nav sasniedzams.	Prot rakstīt apgūtus vārdus un frāzes atbilstoši to izrunai (pēc dzirdes), taču pieraksts ne vienmēr atbilst valodas pareizrakstības normām. Prot lietot pamata, vienkāršākās pieturzīmes – punktu, jautājuma zīmi.	
	Es protu		
7–10 11–15	–	<ul style="list-style-type: none"> › uzrakstīt pazīstamus vārdus, frāzes un teikumus atbilstoši to izrunai, taču ne vienmēr ievērojot pareizrakstības normas › pareizi norakstīt vārdus, teikumus un īsu tekstu no tāfeles, mācību grāmatas › lietot stāstījuma un jautājuma teikuma beigās atbilstošu pieturzīmi (punktu un jautājuma zīmi) 	

NOBEIGUMS

Metodiskais līdzeklis *Latviešu valodas prasmes pamatlīmenis: A0 (pirmslīmenis), A1, A2* papildina iepriekš latviešu valodā izdoto valodas apguves aprakstu pieaugušajiem – „Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2” (Auziņa, Šalme 2016a) un „Latviešu valodas prasmes augstākā līmeņa (C1, C2) apraksts” (Auziņa, Šalme 2016b). Tomēr šoreiz uzmanība pievērsta jaunākiem valodas apguvējiem: 7–10 un 11–15 gadus veciem skolēniem.

Izdevumā iekļauts detalizēts valoddarbības veidu, valodas pamatprasmju un palīgdarbību raksturojums, kas sniegts saistībā ar komunikatīvajām darbībām un stratēģijām, starpniecību un starpniecības stratēģijām, kā arī valodas kompetences attīstību.

Šobrīd valodas apguves praksē ir labi pazīstami pieaugušo valodas prasmes līmeņu apraksti. Tie sekmīgi tiek izmantoti dažādu mācību programmu, mācību līdzekļu un pārbaudes darbu satura izstrādē. Daļēji pieaugušo valodas prasmes līmeņu apraksti piemērojami arī jaunāka vecuma valodas apguvējiem.

Šāda veida metodiskais līdzeklis par latviešu valodas apguvi skolēnu vecumposmā Latvijā iznāk pirmo reizi. Plānojot darbu, autori ir iepazinušies ar dažādu citu valodu prasmes līmeņu aprakstiem, taču latviešu valodas izdevuma satura izstrādē ievērotas latviešu valodas sistēmai raksturīgās iezīmes un lietojums. Tā kā līdz šim Latvijā ir maz apskatīti skolēnu valodas apguves un lietojuma jautājumi, šis materiāls nepretendē uz plašu un dziļu lingvodidaktisko analīzi un resursu piedāvājumu. Valodas prasmes līmeņu apraksta galvenais uzdevums ir skaidrot svarīgāko valodas komponentu nozīmi runas pilnveidē un attīstībā. Mācību procesā gan valodas apguvējs, gan skolotājs var papildināt valodas prasmes līmeņa aprakstu ar citiem elementiem.

Apraksts var būt noderīgs ierosmes avots ne tikai mācību procesa dalībniekiem, bet arī mācību līdzekļu un programmu veidotājiem, kā arī izglītības darba organizatoriem.

Turpmāk plānots izstrādāt un izdot skolēniem piemērotu B1 un B2 valodas prasmes līmeņu aprakstu.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Auziņa, I, Šalme, A. *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2*. Rīga : LVA, 2016.
2. Auziņa, I, Šalme, A. *Latviešu valodas prasmes līmeņi: augstākais līmenis C1, C2. Vadlīnijas*. Rīga : LVA, 2016.
3. *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners aged 7–10 Years* [online]. Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. [2016?] Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fca>
4. *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners* [online]. Volume 1: Ages 7–10. 2018. Available: <https://rm.coe.int/collated-representative-samples-descriptors-young-learners-volume-1-ag/16808b1688>
5. *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners aged 11–15 Years* [online]. Resource for education. Version 1: developed through Eurocentres consultancy for the Council of Europe. Preliminary consultative edition. [2016?] Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680697fc9>
6. *Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners* [online]. Volume 2: Ages 11–15. 2018. Available: <https://rm.coe.int/collated-representative-samples-descriptors-young-learners-volume-2-ag/16808b1689>

7. *Common European Framework of reference for languages: learning, teaching, assessment* [online]. Cambridge: CUP, 2000. Available: <https://rm.coe.int/16802fc1bf>
8. EVP 2007 – *Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem). Norādījumi skolotājiem*. S. Andernovics, K. Brikmane, I. Dimpere u. c. Akreditētais modelis Nr. 92.2007. Rīga, 2007.
9. EVP 2006 – *Eiropas Valodu portfelis pieaugušajiem*. D. Dalbiņa, I. Grinberga, I. Jundze u. c. Akreditācijas Nr. 84.2006. Rīga, 2006.
10. Lauze, L. *Ikdienas saziņa: vienkāršs teikums latviešu sarunvalodā*. Liepāja : LiePA, 2004.
11. Lenz, P., Schneider, G. *A bank of descriptors for self-assessment in European Language Portfolios* [online]. Switzerland : University of Fribourg, 2004. Available: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168045b15f>
12. Lenz, P., Schneider, G. *Introduction to the bank of descriptors for self-assessment in European Language Portfolios* [online]. Switzerland : University of Fribourg. Available: <https://rm.coe.int/168045b15d>
13. Little, D., Perclová, R. *The European Language Portfolio. Guide for Teachers and Teacher Trainers*. Strasbourg : Council of Europe, 2001.
14. LTSV – *Lingvodidaktikas terminu skaidrojošā vārdnīca*. V. Skujiņa, Z. Anspoka, V. Kalnbērziņa, A. Šalme. Rīga : LVA 2011.
15. Markus, D. *Bērns valoda: no pirmā kliezdiena līdz pasakai*. Rīga : Rasa ABC, 2003.
16. Markus, D. *Bērns runā kultūras pasaulē*. Rīga : Rasa ABC, 2007.
17. *Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem* [tiešsaiste]. Ministru kabineta noteikumi Nr. 747 (Rīga, 2018. gada 27. novembris). [Skatīts 22.11.2019.]. Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/268342-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-pamatizglitibas-macibu-prieksmetu-standartiem>
18. *Pamatnostādnes – Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, novērtēšana*. Eiropas Padome. Autoru kolektīvs. Rīga : VVA, 2006.

19. Schneider, G., Lenz, P. *European Language Portfolio. Guide for Developers* [online]. Strasbourg : Council of Europe, 2001. Available: <https://rm.coe.int/1680459fa3>
20. Šalme, A. *Latviešu valodas kā svešvalodas apguves pamatjautājumi*. Rīga : LVA, 2011.
21. *Valsts pārbaudes darbi 2018./2019. m. g. (oficiālā statistika un rezultātu raksturojums)* [tiešsaiste]. VISC. [Skatīts 22.11.2019.] Pieejams: <https://visc.gov.lv/vispizglitiba/eksameni/statistika/2019/>
22. Vorda, S. *Mazais runā*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2017.
23. VPSV – *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca*. Sast. autoru kol. V. Skujiņas vad., LVI. Rīga: VVA, 2007.

Ilze Auziņa, Aira Priedīte, Arvils Šalme

LATVIAN LANGUAGE REFERENCE LEVELS:

Pre-A1

Elementary A1, A2

For 7–10 year and 11–15 year olds

Ilze Auziņa, Aira Priedīte, Arvils Šalme

LATVIEŠU VALODAS PRASMES

PAMATLĪMENIS

A0 (pirmslīmenis)

A1, A2

7–10 gadus un 11–15 gadus veciem skolēniem

Latviešu valodas aģentūra

Lāčplēša iela 35–5

Rīga, LV-1011

www.valoda.lv
